

STATENS JÄRNVÄGARS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utkom från trycket
den 27 januari 1936

Särtryck 610

Tbr

(Tilltryckningsupplaga)

Utgåva 2

PERSONTRANSPORTFÖRESKRIFTER

(Plf)

FÖRESKRIFTER

om

transport på järnvägslinjer och tågfarjeleder av personer
och resgods samt av hundar och andra djur,
som medföres av resande,

med undantag av transport dels i sovvagn, dels
av sjuka personer, samt om

allmänhetens tillträde till plattformar

Gäller fr o m den 1 februari 1936

Stockholm

K L. BECKMANS BOKTRYCKERI

1960

Ändringstryck 31 (71 blad)
Gäller fr o m den 15 juli 1958.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förteckning över i särtrycket omnämnda blanketter

Inledning.

I. Allmänna bestämmelser om biljetter.

Artikel-
nr

1. Biljettslag	1— 4
2. Biljetternas utseende	5— 8

II. Transport av personer och allmänhetens tillträde till plattformar.

A. Allmänna bestämmelser.

1. Biljetternas giltighet	9— 22
2. Transport av barn	23— 27
3. Transport av personer, som innehar rabattkort	28— 34
4. Transporter med rälsbuss och vissa motorvagnar	35— 38

B. Särskilda föreskrifter för vissa biljetter.

1. Biljetter för anslutningsresa	39— 41
2. Månadsbiljetter	42— 44
3. Partibiljetter	45— 47
4. Semesterbiljetter	48— 55
5. (Vakant)	
6. Endags-, sport-, m. fl. biljetter	56— 59
7. Årskort	60— 62
8. Biljett för riksdagsledamot	63— 89
9. Rundtursbiljetter	
a. Rundtursbiljetter inom Sverige	90— 93
b. Rundtursbiljetter i nordisk personsamtrafik	94—107
10. Prisskillnadsbiljetter	108—111
11. Biljetter, utlämnade på tåg.	
a. Färdbiljetter	112—116
b. Snälltågstilläggsbiljetter	117—120
c. Förskottskvitton	121
12. Biljetter till rabatterat pris för vissa slag av resande.	
a. Allmänna bestämmelser	122—123
b. Studerandebiljetter	124
c. Militärabattbiljetter	125
13. Biljetter försålda på billinjer i samtrafik med järnväg.	
a. Färd delvis med vägbuss och delvis med tåg	126
b. Alternativ giltighet vägbuss/tåg	127
c. Snabbussbiljetter	128
14. Biljetter i samtrafik med flyg	129

C. Transportens utförande beträffande resande i allmänhet.

Allmänhetens tillträde till plattformar.

1. Allmänna grunder	130—133
2. Ordningsföreskrifter.	
a. Tillträde till järnvägens områden	134—139
b. Biljettförsäljning	140—143
c. Utrop om tåguppehåll och tågs avgång m. m.	144—147
d. Tobaksrökning	148—150
e. Åtgärder till förekommande av olycksfall o. d.	151—157
f. Bestämmelser i övrigt vid färd på tåg	158—169
g. Särskilda åtgärder för ordningens upprätthållande	170—175
h. Kvarglömda effekter m. m.	176—179
i. Skador på inredning m. m.	180—183

	Artikel- nr
3. Placering av resande i sittvagnar.	
a. Beläggande av plats och anvisande av plats genom järnvägspersonal	184—188
b. Sittplatsbiljetter	189—197
c. Platsmarkering	198—201
4. Biljettkontroll.	
a. Allmänna bestämmelser	202—205
b. Granskning	206—211
c. Märkning	212—219
d. Insamling	220—225
e. Särskilda bestämmelser för kontrollen genom spärrvakt	226—230
f. Särskilda bestämmelser i viss samtrafik	231—234
g. Kontroll genom tågkontrollör	235—236
h. Särskild biljettkontroll	237—238
5. Behandling av biljetter vid oregelmässigheter	239—244
6. Ombyte av vagnklass	245—248
7. Uppehåll under resa	249—255
8. Behandling av resande, som ej innehar behörig biljett	256—266
9. Icke tidtabellsenliga uppehåll	267—272
D. Transportens utförande beträffande särskilda slag av resande.	
1. Kungliga personer m. fl.	273—281
2. (Vakant)	
3. Resande i abonnerad vagn eller vagnavdelning	282—289
4. Resande i sällskap eller grupper	290—296
5. (Vakant)	
6. Värnpliktiga vid resor till och från inskrivningsförrättning	297
7. Arbetstagare	298—300
8. Fångar	301—303
9. Utflyktståg, mystiska tåg, publik-, evenemangs- m. fl. billighetsresor	304—308
III. Transport av resgods.	
A. Handresgods	309—317
B. Polletterat resgods.	
1. Gods, som får polletteras i inländsk trafik	318—322
2. Gods, som inte eller endast på vissa villkor får polletteras i inländsk trafik	323—332
3. Gods, som får polletteras i samtrafik med utlandet	333—335
4. Emballering och beskaffenhet	336—340
5. Frivikt	341—344
6. Mottagning till pollettering	345—362
7. Lastning, transport och lossning	363—368
8. Utlämning	369—376
9. Avgiftsfri transport av skidor och skridskosegel i vissa fall	377—378
10. Samtrafik med vissa billinjer	379
11. Resgods i samtrafik med flyg	380
C. Oledsagat polletterat resgods	381—386
D. Tullföreskrifter för polletterat resgods.	
Förklaringar av uttryck	387—389
1. Resgods från utlandet	390—405
2. Resgods polletterat direkt från Sverige till utlandet	406—410
3. Mellan svenska stationer polletterat resgods, som försändes som tullgods	411—412
4. Gemensamma föreskrifter	413—421
IV. Transport av hundar och andra djur, som medföres av resande.	
A. Djur som medföres av resande i personvagn	
1. Avgiftsfri transport	422—423
2. Transport med avgift	424—428

B. Djur som polletteras	429—433
-----------------------------------	---------

Bilagor:

- Bil. A. Utdrag ur Fribiljetter (särtryck 232).
 Bil. B. Utdrag ur kontrakt mellan Kungl. Järnvägsstyrelsen och AB Trafikrestauranger.
 Bil. C. Utdrag ur kontrakt mellan Kungl. Järnvägsstyrelsen och AB Svenska Pressbyrå (särtryck 109).
 Bil. D. Utdrag ur förordningarna om explosiva varor och om eld-farliga oljor.
 Bil. E. Bestämmelser ang. mottagning på tåg av privattelegram.
 Bil. F. (Vakant)
 Bil. G. Alternativa giltighetsvägar.
 Bil. H. Bestämmelser om servering av vin, starköl och öl på tåg.

Förteckning över blanketter som omnämnes i särtrycket

Bl. nr		Artikelnr
151.5 (355 K)	Meddelande	131, 415
232.8 (206 D)	Kontrollbiljett för banarbetare	Bil. A, art 17
273.2 (385 G)	Tjänstgöringsorder	Bil. A, art 27
6100.3 (323 H 1)	Färdbevis för studerande vid offentlig läroanstalt	125
6100.4 (323 H 2)	Färdbevis för studerande vid offentlig läroanstalt (i för- ening med legitimationskort)	125
6100.19 (321 K)	Skuldförbindelse	256
6104.3 (321 F)	Legitimationskort för studerande vid offentlig läroanstalt	124
6109.11.2	Sittplatsbeställning för resgrupp	123
6109.13 (368 X)	Resplan	123
620.5 (361 R)	Anslag: Förköp av järnvägsbiljett och förpollettering av resgods	141
623.2 (302 R)	Biljett för vagnskötare, som åtföljer abonnerad vagn eller sjukvagn i internationell trafik	283
623.3	Färdbevis för djurvårdare och övervakningsman	131
623.6 (399 Ö 3)	Konduktörs intyg om delvis använd biljett	206, 241, 245, 256
625.1 (326 K)	Adresskort för skidor	337, 377
625.2 (326 K 1)	Adresskort för skidor (skolungdomens allmänna fjällfärd)	337
625.3 (326 L)	Adresskort för skidor som skall hemsändas i Stockholm, Göteborg och Malmö	337
625.4 (326 G)	Adresskort för resgods	337
625.5 (326 H)	Adresslapp för resgods (gummerad)	337
625.7 (326 C)	Ersättningsföljesedel för resgods i internationell trafik .	365
625.11 (326 B 1)	Kontrollnummer vid resgodsinskrivning till utlandet (för Cst, G, M och Hbf)	355
625.12 (326 E)	Kuvertpåse till resgodssedlar för tullgods	365, 393
625.13 (322 C)	Kvitto på resgods för vilket resgodsbevis ej kunnat av- lämnas	371
625.14 (326 J)	Lappar, blanko till gränsstation f v b utlandet	352
625.15 (326 F)	Upplysningar om tullbehandling av resgods till utlandet	408
625.16 (326 R 1)	Resgodsbevis i inländsk trafik, vanligt resgods, snälltåg	352, 355, 430
625.17 (326 R)	Resgodsbevis i inländsk trafik, vanligt resgods, persontåg	352, 355, 430

Bl. nr		Artikelnr
625.18 (326 O)	Resgodsbevis i inländsk trafik, cyklar, persontåg . . .	352
625.19 (326 P)	Resgodsbevis i inländsk trafik, cyklar, snälltåg	352
625.20 (326 A)	Resgodsbevis till utlandet, med märket Φ	352
625.21 (326 B)	Resgodsbevis till utlandet, utan märket Φ	352
625.22	Lappar »Tullfri reseutrustning»	407, 409, 413, 415
625.23	Lappar »Undersökes»	407
626.1 (321 D)	Anteckningskort för uppehåll m. m.	19, 240, 251
626.4 (399 V)	Sittplatsmarkeringsremsa (blanko)	198, 201
626.5 (399 V 1)	Sittplatsmarkeringsremsa (med påtryckt stationsnamn) .	198, 201
632.44 (325 Q)	Lappar »Eldfarligt»	352
632.45 (325 Q 1)	Lappar »Explosivt gods»	352
632.47 (325 R)	Lappar »Frätande»	352
632.49 (325 M)	Lappar »Hyra»	374
632.66 (352 F)	Tjänstefraktsedel för vissa SJ effekter	432
633.2 (382 K 1)	Anslag »Radioactive»	329
633.37	Förpassning på lösa lasttillbehör	432
633.65	Inkommande järnvägsanmälan för tullgods . . .	390, 393, 397, 415
633.70	Lappar »Tullgods»	393, 394, 397, 400, 407, 411, 413
651.7 (418 A)	Kvittobrevkort för kungl. resor	273
651.13 (321 G)	Resemedgivande	17, 19, 20, 136, 226, 240
651.17 (418 C)	Uppgift om särskilda resor	171, 172, 307
661.6 (361 O)	Anslag »Observera»	267
661.7 (358 K)	Anslag »Till våra trafikanter»	141, 347
666.3 (307)	Privattelegram, avsänt och mottaget	159
680.18 (399 Y)	Anslag »Reserverad»	273, 282, 291, 301
683.9 (331 C)	Utdrag ur tågrapport	273

Förteckning över ändringstryck

Ändringstryck skall antecknas här nedan, sedan särtrycket kompletterats.
(I förteckningen icke medtagna ändringstryck t o m nr 30 upphävda).

Ä n d r i n g s t r y c k							
nr	gäller fr o m den	infört		nr	gäller fr o m den	infört	
		den	av			den	av
1-34	är inrättade i detta exemplar	—	—	42			
				43			
35	29 maj 1960	14.4.61	Qvög	44			
36	juli 1960	14.4.61	Qvög	45			
37				46			
38				47			
39				48			
40				49			
41				50			

Utdelningsplan

Detta särtryck tilldelas

inom styrelsen:

byråer och kontor,

vid distrikten:

distriktskanslier,

maskiningenjörsexpeditioner,

trafikinspektörsexpeditioner,

stationer enligt Särtrycksförteckning (särtryck 172), bil 1,

lokstationer,

konduktörspersonal,

rälsbussförare,

motorvagnsförare, som tjänstgör som biljettgranskare,
tågfärjor.

Inledning

Föreskrifterna i detta särtryck avse, med nedan angivna undantag, transporter på *statens järnvägar* och av dem trafikerade tågfarjeleder samt på billinjen Övertorneå—Pajala*) av personer och resgods samt hundar och andra djur, som medföras av personer, vare sig transporten sker i SJ egen trafik eller i samtrafik med in- eller utländska transportförvaltningar. Föreskrifterna anknyter sålunda till

Järnvägstrafikstadga (särtryck 600),

SJ Persontaxa (särtryck 1000) och samtrafikstaxor (särtrycken 1002 och 1010 A),

Internationellt fördrag angående befordran å järnväg av resande och resgods (särtryck 601),

Fribiljetter (särtryck 232),

Expeditionsföreskrifter för inländsk resp internationell trafik (särtrycken 1040 resp 1010 X),

Biltrafikföreskrifter (särtryck 900)

Dessutom äro i särtrycket intagna bestämmelserna om allmänhetens tillträde till plattformer.

För befordring å fribiljetter gällande särskilda bestämmelser finnas intagna i bilaga A.

Särtrycket innehåller vad konduktörspersonal, spärrvakter och resgodsmagasinspersonal anses behöva veta rörande befordringen och expedieringen av personer och resgods m. m., så att ovan nämnda särtryck ej må behöva tilldelas eller delgivas dessa personalgrupper.

Beträffande *befordring av militär* gälla särtryckets bestämmelser endast i den mån de icke strida mot de särskilda bestämmelser, som utfärdats för sådan befordring. — Militärt järnvägsreglemente (särtryck 691).

I särtrycket äro *icke* intagna föreskrifterna om *befordring i sovvagn*, vilka äro intagna i Sovvagnsföreskrifter (särtryck 612), eller föreskrifterna om *befordring av sjuka personer*, vilka finnas intagna i Sjuktransportföreskrifter (särtryck 615).

Samtliga bestämmelser i järnvägstrafikstadgan, som röra i detta särtryck avhandlade transporter, äro återgivna i detta särtryck och försedda med anvisning om den § i trafikstadgan (förkortat Tst), varifrån de äro hämtade.

*) Övertorneå—Pajala-linjen betraktas som en med statsbanenätet sammanhängande järnvägslinje.

I. Allmänna bestämmelser om biljetter

1. Biljettslag

1: 1 a. Bestämmelserna i detta särtryck avser i första hand transporter på betalda biljetter eller i samband med betalda transporter brukade andra slag av befordringsbevis eller intyg.

Biljettslag.

b. I tillämplig omfattning gäller bestämmelserna i särtrycket även för resande på fribiljetter. Särskilda bestämmelser för dessa biljetter återfinns i bilaga A.

Bil. A.

2. I avseende på biljetter och övriga befordringsbevis eller intyg skiljes vidare på dylika för personer och för resgods. Av de senare finns resgods- och cykelbiljetter, resgodsbevis samt tilläggsbiljetter för cykel till SJ snälltåg. Dessa behandlas i avdelning III B (se art. 348, 355 och 358). Med »biljett» avses här nedan endast för resande avsedd biljett (personbiljett), om ej något annat uttryckligen utsäges.

3. Man skiljer jämväl på helbiljetter och halvbiljetter.

4. Med hänsyn till området för biljetts giltighet kan biljetterna indelas i följande grupper:

biljetter i SJ egen trafik,
biljetter i svensk personsamtrafik,
biljetter i personsamtrafik med utlandet,
kupongbiljetter.*)

Den här angivna gruppindelningen användes i detta särtryck endast när så är erforderligt.

5 a. I regel gäller varje biljett för *en* person. I vissa fall kan dock biljett utställas att gälla gemensamt för flera personer.

b. Blankobiljetter i inländsk trafik kan, oavsett biljettslag, vara utställda att gälla för flera personer. Antalet resande skall på dessa biljetter vara angivet med bokstäver, varjämte alltid skall anges, huru många av de resande, som färdas mot halv avgift. Vid familje- och sällskapsresor anges antalet barn under 12 år.

6 a. I avseende på arten av den rättighet biljetter och övriga befordringsbevis eller intyg medför skiljer man på:

färdbiljetter eller de biljetter, som grundlägger rätten att färdas med tåg på den eller de på biljetten angivna sträckorna,

tilläggsbiljetter eller biljetter, som tillsammans med färdbiljett ger rätt till resa med visst slags tåg eller på viss plats eller i viss vagnklass,

plattformsbiljetter eller biljetter, som ger rätt till tillträde till vissa för allmänheten avsedda men avspärrade delar av stationsområdena,

befordringsbevis eller intyg, som antingen används i stället för färdbiljett eller plattformsbiljett eller som jämte färdbiljett ger rätt till resa eller tillträde till plattform.

b. Av *färdbiljetter* finns:

enkla biljetter (d. v. s. biljetter, som gäller för resa i en riktning mellan de på biljetten angivna stationerna; vissa andra här nedan omnämnda biljettslag kunna vara »enkla biljetter»),

tur- och returbiljetter (vissa andra här nedan angivna biljettslag gälla liksom tur- och returbiljetterna för fram- och återresa mellan de på biljetten angivna stationerna),

*) Kupongbiljetter kan användas för resor, som berör enbart svenska sträckor, eller ock för resor, som berör såväl svenska som utländska sträckor.

partibiljetter för 10 eller för 5 enkla resor,
semesterbiljetter,
veckoslutsbiljetter,
sportbiljetter,
endagsbiljetter,
besöksbiljetter,
turistbiljetter,
specialresebiljetter,
specialbiljetter litt R 5,
biljetter för militära tjänsteresor (egentliga resor resp värnpliktsresor),
månadsbiljetter,
årskort,
årskort för riksdagsledamot,
kupongbiljetter,
rundtursbiljetter,
enkla biljetter med returkupong,
grundbiljetter,
valörkvitton,

m. fl. mera tillfälliga slag av biljetter.

c. Av *tilläggsbiljetter* finns: prisskillnadsbiljetter, snälltågstilläggsbiljetter (enkla och dubbla) och sittplatsbiljetter.

d. Av *plattformsbiljetter* finns de i artikel 136: 3a, angivna slagen.

e. Av *befordringsbevis* eller *intyg* finns:

biljett för vagnskötare (art. 283),
deltagarbevis, använda för deltagare i större sällskapsresor enligt order för varje särskilt fall.
färdbevis för djurvårdare och tillsyningsman (art. 131),
färdbevis för pressbyråns tågbud (bil. C),
färdbevis för värnpliktigs resa till inskrivningsförrättning (art. 297),
färdbevis för återfärd från inskrivningsförrättning (art. 297),
förskottskvitto (art. 121),
identitetskort för diplomater (art. 136:4 k),
intyg för restaurangpersonal (art. 132:2 b),
intyg för tull- eller postpersonal (art. 136:4 f),
kontrollbiljetter för gruppresor (art. 122:7, 208:3 och 290:1),
legitimationsbevis för personer, som enligt styrelsens särskilda medgivande reser utan färdbiljett (art. 136:4 b),
legitimationsbevis för vissa personer (art. 136:4 i),
legitimationsbevis för viss restaurangpersonal (art. 132:2 a),
legitimationskort för erhållande av militärrabatt (art. 125),
legitimationskort och identitetskort för studerande (art. 124),
passerkort (art. 136:4 h),
rabattkort (art. 28),
resemедgivande (art. 17, 19:3 a och 240:2 a),
resplan (art. 123),
TR tjänstgöringsorder (art 132:2 b),
tågplatsbiljett (art. 17 och 136:4 a).

7a. Med hänsyn till biljetternas format och arten av det material, varpå de är tryckta, skiljer man på
edmonsonska biljetter eller biljetter av papp i formatet 31 × 57 mm.,

biljetter av kartong (styv eller halvstyv i olika storlekar),
biljetter eller kuponger av papper,
i häften sammanfästade biljetter eller kuponger.
b. Till i häften sammanfästade kuponger, tillsammans bildande ett
biljetthäfte, räknas ovan nämnda kupongbiljetter och rundtursbiljetter.
Biljetter, bestående av sammanfästade kuponger, kan innehålla ej
blott färdkuponger utan även kuponger för tilläggsavgifter.

Ang. sovplatsbiljetter, biljetter vid sjuktransport m. m. hänvisas till i inledningen
angivna särtryck.

2—4. (Reservnummer)

2. Biljetternas utseende

5: 1. Avbildningar av biljetter och andra färdhandlingar finns i en
särskild biljettmönstersamling, särtryck 1041. Tillfälliga biljetter och
biljetter, som endast förekommer i viss lokal trafik, bekantgöres i cirkulär
resp sektionsorder.

Biljettmön-
stersamling

2. Med *fast biljett* avses biljett, där alla på biljettpriset inverkande
uppgifter är tryckta på biljetten. På *blankobiljett* är dessa uppgifter eller
en del av dem skrivna för hand.

Fast biljett,
blankobiljett

3 a. Flertalet biljetter, som användes enbart inom Sverige, är
utförda i enhetsfärg (ljus orange).

Färg

Anm. Militär tjänstebiljett för värnpliktsresa är ljusröd.

b. Fasta kuponger och fasta biljetter i samtrafik med utlandet är
gröna i 1 klass och bruna i 2 klass.

c. Blankokuponger och blankobiljetter i samtrafik med utlandet är
rosafärgade på framsidan och vita på baksidan.

4 a. För att man lätt skall kunna skilja olika biljettslag från var-
andra, är en eller flera bokstäver i biljettens namn tryckta med av-
sevärt större stilsort (typbeteckning) enligt följande:

Typbeteckning

Enkel

Militär

ENDags

Tur och retur

~~Veckosluts~~

BEsök

Semester

SPort

Turist

Veckosluts

SpecialresA

b. På blankobiljetter som har s k märkrutor, anges med ett kraftigt
kryss i märkrutan det alternativ, som är tillämpligt.

c. Internationella biljetter för fram- och återresa är försedda med
ett lodrätt vitt eller blått band för att de lättare skall kunna skiljas
från enkla biljetter. På biljetter som består av två delar, varav den
högra gäller för framresan och den vänstra för återresan finns det lod-
räta bandet på båda delarna.

5 a. Den sträcka som en färdbiljett gäller skall finnas angiven på
biljetten.

Sträcka

Om resväg, se art. 15.

b. En färdbiljett kan uppta namnen på flera bestämmelsestationer,
som ligger på samma linje och i samma riktning. Dylik biljett gäller till
vilken som helst av dessa stationer.

c. Vissa färdbiljetter kan användas för flera olika stationsrelationer. Den relation för vilken biljetten gäller utmärkes antingen genom klipp med biljettång eller genom att icke tillämpligt alternativ överkorsas. Jfr art. 91 och 215.

d. På kassaapparatbiljetter kan sträckan vara angiven med sifferbeteckningar. Kod för sifferbeteckningarna skall finnas i distriktets anslutningstabell.

Klass

6. Den vagnklass, som en biljett berättigar till, anges med vanliga (arabiska) siffror. På blankobiljetter (-kuponger) anges vagnklassen genom att bestämmelsestationen resp. på blankobiljetter i samtrafik med utlandet återresans avgångsstation införts på raden för avsedd klass.

Pris

7 a. På färdbiljett skall med undantag av i mom b nämnt fall, finnas uppgift om biljettens pris.

Anm. På biljetter, som utlämnas mot räkning, anges «Rkn» i stället för priset.

b. På kuponger och biljetter inhäftade i omslag är priset för samtliga i omslaget inhäftade kuponger, biljetter m. m. angivet på omslaget.

6—8. (Reservnummer)

II. Transport av personer och allmänhetens tillträde till plattformer

A. Allmänna bestämmelser

1. Biljetternas giltighet

9: 1. På färdbiljetter och tilläggsbiljetter skall datum för första giltighetsdagen finnas angivet.

Datum
på biljett.

2. På kupongbiljetter och rundtursbiljetter anges datum för första giltighetsdag på omslaget.

3. På edmonsonska biljetter i samtrafik med utlandet anges datum för första giltighetsdag på biljettens baksida. Om datum ej är angivet där gäller datum för biljettens utfärdande som första giltighetsdag. Detta datum anges på biljettens framsida.

Om datummarkering av vissa biljetter, som säljs på tåg, se art 215.

10: 1. Biljett, som är överkorsad, är ogiltig; biljett, försedd med anteckning »Får ej användas från till» eller dylikt, är ogiltig på den sålunda angivna sträckan.

Makulerings-
märke.

2. Färdbiljetter och snälltågstilläggsbiljetter, som på framsidan har ett bläckstreck, draget från övre vänstra till nedre högra hörnet, är dock inte makulerade. Bläckstrecket betyder, att station ej får lämna restitution på biljetten.

11: 1. Biljett, som genom radering eller på annat sätt obehörigen ändrats, är ogiltig. (*Tst § 23, mom. 2.*) Jfr art. 257.

Ändrad
biljett.

2. I vissa fall kan biljett vara utfärdad att gälla från annan station än utfärdande, varvid biljettens påtryckta stationsnamn överstrukits och ersatts med namnet på den station, varifrån biljetten skall gälla.

3. Fast biljett, på vilken priset ändrats, är giltig. Likaledes är ändrad biljett giltig, då ändringarna företagits på styrelsens särskilda order för undvikande av omtryckning av en större biljettupplaga t. ex. ändringar i giltighetstid.

Giltighetstid. **12:** 1 a. Biljetter i *inländsk* trafik har följande giltighetstider:

<i>enkel biljett</i>	} 1 månad
<i>tur- och returbiljett</i>	
<i>biljett för militär tjänsteresa</i>	

Anm. Resa på biljett påtecknad »Koloniresa» får företas endast under tid då semesterbiljett gäller.

<i>kupongbiljett</i>	2 månader
<i>semesterbiljett</i>	3 månader (om den är utfärdad i samtrafik med utlandet 2 månader),

Anm. Semesterbiljett gäller inte för resa vissa dagar vid högtrafik. De dagar semesterbiljett inte får användas för resa meddelas i särskilt tillägsblad till semesterbiljett. Biljetografskare skall tilldelas detta tillägsblad.

<i>månadsbiljett</i>	1 kalendermånad,
----------------------	------------------

Anm. Om giltighetstid för månads- och terminsbiljetter på buss med alternativ giltighet buss—tåg, se art 128.

<i>partibiljett</i>	1 år
<i>besöksbiljett</i>	} { till vissa tåg eller vissa tidsperioder avstämplingsdagen; närmare besked om biljetternas giltighet utfärdas i sektionsorder.
<i>endagsbiljett</i>	
<i>sportbiljett</i>	

<i>turistbiljett</i>	{ giltighetstiden, som är angiven på biljetten, varierar i olika relationer,
----------------------	--

<i>veckoslutsbiljett</i>	{ fr o m kl 0.00 andra vardagen före söndag eller helgdag t o m kl 24.00 första vardagen efter samma söndag eller helgdag.
--------------------------	--

<i>militär rabattbiljett</i>	15 dagar
------------------------------	----------

<i>studerandebiljett</i>	{ 15 dagar under tiden 15.1—15.6 och 15.8—15.12; återresan skall vara avslutad senast den 15.6 resp 15.12
--------------------------	---

<i>rundtursbiljett</i>	{ huvudtursbiljett 2 månader lokaltursbiljett 1 månad
------------------------	--

biljetter vid specialresor av olika slag: den tid som angivits på biljetten eller på särskild resplan, som fastnåtats vid biljetten; eventuellt kan särskild order om biljetternas giltighetstid vara utfärdad.

Anm. För specialbiljett litt R 5 (ferieresor för barn, husmödrar m fl) gäller samma inskränkningar i giltigheten vissa dagar under högtrafik som för semesterbiljett. Inskränkningarna gäller dock inte biljetter med en giltighetstid av 10 dagar eller för biljetter påstämplade »Semesterhem». De resande erhåller genom barnavårdsnämnderna »Meddelanden och föreskrifter» om gällande inskränkningar.

<i>årskort</i>	12 kalendermånader
----------------	--------------------

<i>årskort för riksdagsledamot</i>	1 kalenderår
------------------------------------	--------------

Bil. A. b. Giltighetstiden för fribiljetter framgår av bilaga A.

2. Biljetter utfärdade på *internationell biljettblankett* gäller *två månader*, såvida ej annan giltighetstid angivits på biljetten eller på särskilt tillägsblad till biljetten.

Anm. Biljett, utfärdad i länder utanför Europa eller för resa till sådana länder, gäller dock 6 månader med undantag för biljett, som utfärdats i eller för resa till Algeriet, Marocko och Tunisien.

3. Avstämplingsdagen (första giltighetsdagen) inräknas i giltighetstiden.

Om förlängning av giltighetstiden genom lösen av prisskillnad se art 108.

13: 1. Resa på biljett i *inländsk* trafik skall anträdas första giltighetsdagen eller någon av nästföljande tre dagar. Följande undantag finns från denna generella regel. Andra undantag kan föreskrivas från fall till fall.

Resans
anträdande.

semesterbiljett: framresan skall anträdas första giltighetsdagen, återresan får anträdas tidigast sjätte dagen, avresedagen inräknad. Om sjätte giltighetsdagen infaller på dag då semesterbiljett inte gäller skall som första återresedag gälla närmast följande tillåtna dag. Datum för första återresedag skall vara angivet på biljetten, biljett för militär tjänsteresa, kupongbiljett, rundtursbiljett och biljett som är avsedd för upprepade resor (tex månadsbiljett, partibiljett): resan får anträdas när som helst inom biljettens giltighetstid,

besöks-, endags-, och sportbiljett: resan skall anträdas avstämplingsdagen,

veckoslutsbiljett: framresan får inte anträdas sista giltighetsdagen; återresan får ske tidigast berörd sön- eller helgdag, biljetter betecknade »Specialresa» och biljetter med fastställd resplan: resa får ske endast med tåg, som angivits på biljetten eller resplanen.

Om anträdande av resa på fribiljett, se bil A.

2. Resa på biljett, som är utfärdad på *internationell biljettblankett*, får anträdas när som helst inom biljettens giltighetstid. Om särskild resplan är fastställd får dock resan ske endast med i resplanen angivna tåg.

14: 1. Resa skall vara avslutad senast kl 24 den dag, då biljettens giltighetstid utlöper.

Resans
avslutande.

15: 1 a. Enkel biljett gäller för en resa mellan de stationer och i den riktning, som anges på biljetten. Biljett för enstaka fram- och återresa gäller för en resa i vardera riktningen mellan de stationer och i den ordning, som anges på biljetten.

Resväg.

b. Biljett gäller över den resväg, som angivits på biljetten.

c. Om resväg ej är utsatt eller om den är ofullständigt angiven, gäller biljett över den kortaste vägen mellan avgångs- och bestämmelsestationerna resp. angivna övergångsstationer.

2 a. Har alternativ resväg upptagits på biljetten, får den resande välja en av dessa. Biljett som gäller för fram- och återresa, kan användas över olika resvägar på framresan och på återresan.

b. Biljetter för fram- och återresa i inländsk trafik kan vara utfärdade över olika resvägar för framresan och för återresan.

Exempel. På en blanko tur- och returbiljett Tranås—Växjö har följande vägföreskrifter angivits »Resväg: Alvesta» och »Annan väg vid återresa: Alvesta—Värnamo—Nässjö». Denna biljett gäller endast på återresan över den längre vägen.

c. Förteckning på alternativa giltighetsvägar finns i bilaga G. Biljetter utfärdade i där angivna stationsförbindelser gäller alternativt för resa över angivna vägar, även om vägföreskrift saknas eller om endast en väg upptagits på biljetten. Lokala alternativa giltighetsvägar kan dessutom vara meddelade på annat sätt.

Bil. G.

3 a. Biljett i SJ egen trafik och i samtrafik med TGOJ får användas för resa annan järnvägssträcka på dessa banor, under förutsättning att avgiften för resa den andra vägen inte är högre än över den väg, var-över biljetten prisberäknats. Detta gäller även om den nya resvägen inte är utsatt. Detta medgivande gäller även vid resa på två eller flera biljetter, som tillsammans bildar en sammanhängande ressträcka. Bestämmelsen gäller dock inte för rundtursbiljett, som gäller *endast* över den på kupongerna angivna resvägen (se art 91:6).

Exempel 1. Biljett Nässjö—Storvik, prisberäknad över Stockholm C, gäller för resa även över Mjölby—Krylbo.

Exempel 2. En biljett Stockholm C—Göteborg C över Hallsberg och en i anslutning därtill löst tur- och returbiljett Laxå—Arvika gäller tillsammans för fortsatt resa från Arvika till Göteborg C även över Kil—Säffle.

Exempel 3. En biljett Ljusdal—Stockholm C över Krylbo jämte i anslutning därtill lösta tur- och returbiljetter Storvik—Rättvik och Falun C—Grängesberg C gäller tillsammans för fortsatt resa från Grängesberg C till Stockholm C även över Ludvika—Tillberga, Borlänge—Krylbo, Frövi—Eskilstuna C eller Frövi—Köping.

b. I samtrafik med utländsk järnväg eller med annan svensk järnväg än TGOJ gäller medgivandet i mom 3 a endast för den del av ressträckan, som berör SJ och TGOJ. Resa till eller från annan järnväg måste alltså alltid ske via på biljetten angiven övergångsstation.

4. Resande, som enligt mom 3 reser en kortare väg, har inte rätt att få tillbaka eventuellt skillnadsbelopp mellan den längre och den kortare vägen, varför anteckning därom på biljett inte skall göras. Jfr art 239.

5. Biljett med påteckning »Gäller även över» eller »Gäller jämte biljett(erna) nr från till även över» samt stations datumstämpel och tjänstemans signatur gäller över sålunda angiven väg.

6. Om resande färdas annan väg än den, som är angiven på biljetten, och biljettgranskaren ej vet, om biljetten gäller över den väg, den resande färdas, skall han, innan någon åtgärd gentemot den resande företages, på lämplig station i tågets väg ta reda på om biljetten gäller över den använda vägen.

16: 1. Färdbiljett berättigar till plats i den vagnklass, som är angiven på biljetten, såvida sådan vagnklass medföres i tåget. (*Enligt Tst § 21, mom. 1.*) Vagnklass.

Om ombyte av vagnklass, se art. 245.

Om färdledares rätt att i vissa fall ta plats i högre vagnklass än den, som är angiven på hans färdbiljett, se art. 292, mom. 2

17: 1 a. Färdbiljett gäller till alla tåg, som är annonserade för allmänheten med undantag för vissa biljettslag, som inte gäller för resa med expresståg (se art 20). Färdbiljett gäller även till vissa icke annonserade godståg, som medför personvagnar (se art 133). Giltighet till tåg.

b. För tillträde till visst tåg kan vara föreskrivet att alla resande skall ha sittplatsbiljett (tex expresståg).

Vid särskilda tillfällen kan föreskrivas, att resande skall ha sitt-, sov- eller tågplatsbiljett för att få tillträde till visst tåg. Tågplatsbiljett gäller icke till viss plats eller vagn.

c. Resande med färdbiljett, som av en eller annan anledning inte gäller till visst tåg (dag, sträcka), får dock följa med tåget om han fått skriftligt medgivande härtill (bl 651.13 Resemedgivande). Jfr art 19:3.

18: 1. För tillträde till snälltåg erlägges en särskild tilläggsavgift. Tillträde till snälltåg.

2. Den, som har till persontåg gällande färdbiljett, kan erlagga tilläggsavgift för resa med snälltåg genom lösen av särskild snälltågstilläggsbiljett till den vagnklass, i vilken den resande färdas. Dylik biljett gäller till alla snälltåg, som den resande begagnar vid resa på den biljett, till vilken tilläggsbiljetten blivit löst.

3. Snälltågstilläggsavgiften kan vara inräknad i biljettpriset. I *inländsk* trafik är dylika biljetter betecknade Snälltåg (eller Alla tåg) och i regel är de försedda med ett lodrätt rött streck. På rundtursbiljett finns det röda strecket endast på biljettens första omslagssida.

Biljetter *utfärdade på internationell biljettblankett och kupongerna i kupongbiljetter* har endera av följande påskrifter:

a) »För vissa vagnar och tåg tilläggsavgift»¹⁾. Dylik biljett/kupong gäller till snälltåg utan tilläggsbiljett. Snälltågstillägg har nämligen räknats in i biljettpriset och »tilläggsavgift» avser här tex obligatorisk platsbiljettavgift vid resa med expresståg.

b) »Persontåg». Vid resa med snälltåg på dylik biljett/kupong skall tilläggsbiljett företes. Jfr dock art 19.

Anm. På bladbiljetter i nordisk samtrafik är biljettens giltighet till tågslag angiven genom kryss i märkruta för »Snälltåg» resp »Persontåg». På äldre utgåvor av dessa bladbiljetter skall ruta med ej tillämplig text »Alla tåg» resp »Persontåg» vara överkorsad.

Om snälltågstilläggsbiljett per kalendermånad vid resor på månadsbiljett, se art. 42.

¹⁾ På tyska: Für bestimmte Wagen und Züge Zuschlag.

» engelska: Supplement payable in certain carriages and trains.

» franska: Supplément exigible dans certaines voitures et certains trains.

Befrielse från
lösen av
snälltägs-
tilläggsbiljett.

19: 1. För vissa snälltåg eller viss del av snälltägssträcka är undantag medgivet från lösen av snälltågstilläggsbiljett. Dessa undantag meddelas i distriktens anslutningstabeller och i regel även i för allmänheten avsedda tidtabellspublikationer.

2. Snälltågstilläggsbiljett behöver vidare ej lösas:

a) för resa med snälltåg *till* station, från vilken den resande innehar till snälltåg gällande färdbiljett (även fribiljett), om han förklarar att han skall fortsätta därifrån med samma eller anslutande snälltåg.

Exempel. En resande med snälltåg Örebro C—Krylbo som innehar till snälltåg gällande biljett för sträckan Krylbo—Östersund C, behöver ej lösa tilläggsbiljett för förstnämnda sträcka, när han uppger att han skall fortsätta resan från Krylbo med anslutande snälltåg.

b) för resa med snälltåg *från* station, till vilken den resande, efter vad som kan konstateras, haft till snälltåg gällande färdbiljett (även fribiljett), om han fortsätter därifrån med samma eller anslutande snälltåg.

Exempel. En resande har, enligt vad som kunnat konstateras, färdats på en till snälltåg gällande biljett från Stockholm C till Göteborg C. Här löser han ny färdbiljett för resa till Varberg med anslutande snälltåg. Han behöver då ej lösa tilläggsbiljett för den fortsatta resan.

c) Gäller biljett för resa *förbi* en förgreningsstation, och önskar den resande göra en avstickare till station på annan linje skall ny tilläggsbiljett lösas vid färd med snälltåg *till* sistnämnda station. Däremot behöver enligt bestämmelsen i a) tilläggsbiljett ej lösas för återresan *från* denna station till förgreningsstationen.

Exempel. En resande med till snälltåg gällande biljett Stockholm C—Göteborg C gör uppehåll i Laxå för att därifrån göra en avstickare till Karlstad C. Företages resan Laxå—Karlstad C med snälltåg, vare sig anslutande eller annat, erfordras härvid lösen av tilläggsbiljett. Däremot behöver sådan ej lösas för återresan Karlstad C—Laxå, om denna sker med snälltåg.

3. a Vid tågförsening, då anslutning mellan SJ tåg vid övergångsstation förloras och resande på grund av tågförbindelserna är nödsakad att begagna nästföljande snälltåg på sträcka, där dylikt tåg eljest icke behövt användas, får tågklareraren medge befrielse från lösen av snälltågstilläggsbiljett. Härvid utfärdas »Resemedgivande» (bl 651.13). Dylikt medgivande kan även lämnas genom påteckning på färdbiljetten (event. på »Anteckningskort för uppehåll m. m.» — bl 626.1).

b. Medger ej tiden, att resemedgivande utfärdas eller att påteckning göres på färdbiljetten kan tågklareraren muntligen underrätta tågbe-fälhavaren om lämnat tillstånd för resande att färdas med snälltåg utan lösen av snälltågstilläggsbiljett.

- 20:** 1. För tillträde till expresståg erfordras dels till SJ snälltåg gällande färdbiljett, dels sittplatsbiljett gällande till tåget.

Tillträde till
expresståg

Anm. 1. Generella undantag från förestående intages i distriktets anslutningstabell eller i sektionssorder.

Anm. 2. Resande på tjänstebiljett och resande på stående fribiljett vid tjänstresa får följa med expresståg utan att visa upp sittplatsbiljett, om *sittplats* finnes ledig eller resemedgivande (bl 651.13) kan visas upp.

2 a. Expresstågen är inte upplåtna för resande med

1) biljett för ferieresa för barn och husmödrar m. fl. (specialbiljett litt R 5),

2) biljett för resor till och från barnkolonier (blankobiljett påtecknad Koloniresa),

3) biljett för militär tjänstresa vid värnpliktsresa (ljusröd biljett eller inkallelseorder) om inte prisskillnad erlägges,

Anm. Prisskillnaden skall utgöra halv enkel resp tur- och returavgift för den sträcka, varöver expresståg användes.

4) hushållsbiljett, pensionärsbiljett och samtrafiksfribiljett.

Anm. Hushållsbiljett och samtrafiksfribiljett gäller för resa i 2 klass med Värmlänningen (dock inte från Stockholm C soh), Mälardalen och GDG-expressen. Sittplatsbiljett skall företes.

b. Om resande med i mom 2 a¹)—³) angivna biljetter fått lösa sittplatsbiljett till expresståg och fel alltså begåtts av det tjänsteställe, som utfärdat sittplatsbiljetten, skall biljettgranskare inte avkräva resenären ny biljett eller prisskillnad. Förhållandet skall emellertid antecknas på sittplatslistan, varvid sittplatsbiljetten bifogas. Jfr art 190: 2.

3 a. Tågbefälhavare får medge resande utan i förväg löst sittplatsbiljett tillträde till tåget om sittplats kan beredas den resande.

b. Resande som lämnats eller berett sig tillträde till tåget utan att inneha sittplatsbiljett skall erlägga avgiften härför oavsett om sittplats kan beredas honom eller icke. Jfr art 121: 5 b.

Sådan resande skall i mån av utrymme anvisas viss sittplats dock med uttrycklig reservation att platsen kan vara såld från en längre fram i tågets väg belägen påstigningsstation om så kan vara fallet.

21—22. (Reservnummer.)

2. Transport av barn

23: 1. Barn under 6 år befordras utan biljett, om barnet medföljer resande med giltig biljett och om särskild plats ej begäres eller erfordras. Högst två barn under 6 år utan biljett får medföras, utan att särskild plats anses erforderlig.

Barn, som
färdas utan
biljett.

2. För barn, som fyllt 6 men ej 12 år, samt för barn under 6 år, som ej befordras utan biljett enligt mom 1, erfordras till halvt pris löst färdbiljett och eventuell snälltågstilläggsbiljett eller månadsbiljett till nedsatt pris. Eventuell sittplatsbiljett skall vara löst till fullt pris.

Barn, som
färdas mot
nedsatt
avgift.

3. Vid resa på månadsbiljett får skolungdom intill 20 års ålder färdas på biljett löst till samma pris som för barn (se art 42).

24: 1. Färd- och snälltågstilläggsbiljetter avsedda för barn utmärkes på något av följande sätt:

Biljetter
för barn

a) fast biljett påtryckt Halv,

b) hel biljett från vilken den genom ett tvärstreck avgränsade mindre delen klippts bort,

c) blankobiljett på vilken »Halv», »2 halv», »varav 1 halv» eller dylikt skrivits i kategoriraden,

d) månadsbiljett påtryckt »Skolungdom» och dessutom påtecknad barnets ålder,

e) rundtursbiljett påtecknad »Halv» eller »Barn» på såväl omslag som kuponger; kontrolldelen för halvbiljett (barnbiljett) skall dessutom vara bortklippt,

f) kupongbiljett och bladbiljett påtecknad »Barn» (eller »Kind», »Child», »Enfant», »Ragazzo») eller försedd med symboliskt tecken för barn på raden för motiv; på blankobiljett är dessutom barnets ålder angiven i siffror.

g) grundbiljetter och vissa andra av biljettgranskare försålda biljetter, på vilka rutan 1 genomklippts.

2. Som biljett för två personer som reser tillsammans och som båda får resa mot halv avgift, kan användas *en* färdbiljett (helbiljett) påtecknad »2 halv».

25—27. (Reservnummer)

3. Transport av personer, som innehar rabattkort

Rabattkort. 28: 1 a. Rabattkort finns av två slag, ett à 350 kr och ett à 500 kr. Båda ger rätt till resa till halvt pris i såväl 1 som 2 klass på enkla och tur- och returbiljetter, på partibiljetter för 10 enkla resor, på avgiften för egen resa vid familjeresor samt på snälltågstillägg. Rabattkortet à 500 kr ger dessutom rätt till halvt singletillägg vid resa i single sovkupé. Båda korten är tryckta på kartong av enhetsfärg. 500-kronors kortet är försett med ett diagonalt band av linjer i röd färg.

b. Rabattkort berättigar till rabatt endast för de i mom 1 a nämnda biljettslagen, alltså inte för t ex månadsbiljetter, semesterbiljetter, sov- och sittplatsbiljetter eller för biljetter till resor för vilka annan rabatt åtnjutes, t ex rundturs-, sport- och endagsbiljetter och partibiljetter för 5 enkla resor.

c. Rabatten gäller inte på tågfärjelederna. I *nordisk* personsamtrafik får den dock tillämpas på den svenska delen av färje-/båtsträckorna Malmö—København och Hälsingborg—Helsingør utom vid lokala resor på nämnda färje-/båtsträckor.

d. Rabattkort gäller 12 kalendermånader, oavsett kalenderår. Giltighetstiden upphör kl 24 sista dagen i sista giltighetsmånaden.

e. Giltighetstiden för rabattkort kan i vissa fall vara förlängd av styrelsen. Den nya giltighetstiden är i så fall angiven på kortets baksida, varvid framsidan påtecknats »Vänd».

2. Kort skall vara numrerat samt försett med innehavarens fotografi, titel, namn och namnteckning, SJ torrstämpel, datumstämpel av den station, som utlämnat kortet — vilken stämpel skall vara anbringad så, att en del av trycket kommer på fotografiet — samt med uppgift om sista giltighetsmånaden. Utan innehavarens namnteckning är kortet ogiltigt.

3. Vuxen person, som färdas på biljett till halvt pris, skall vid *varje* resetillfälle kunna förete giltigt rabattkort. Om alltså färdbiljetten blivit löst exempelvis den 28 december och rabattkortets giltighet utgår den 31 december, måste den resande, om biljetten användes för fram- eller återresa den 1 januari eller senare, ha löst nytt kort med giltighet dagen för fram- resp. återresan (se art. 256 mom. 5).

Om. granskning av rabattkort, se art. 206, mom 3 b—d.

Om. insamling av ogiltigt rabattkort, se art. 260.

29—34. (Reservnummer)

I 4. Transporter med rälsbuss och vissa motorvagnar

35: 1. I rälsbusståg och motorvagnståg, som saknar särskilt godsutrymme, skall vid utrymmesbrist resande och gods tas med i följande ordning:

Transporter
med rälsbuss
och vissa
motorvagnar.

- a) resande och handresgods,
- b) polletterat resgods och expressgods,
- c) post (utom blåflaggad post¹),
- d) paketgods, ilstykkegods och blåflaggad post¹,
- e) fraktstykkegods.

I transportplanerna, str 654 N och S, 655 N, S och Ux, är angivet, i vilken omfattning tågen är upplåtna för resgods, expressgods, paketgods, il- och fraktstykkegods.

36—38. (Reservnummer)

¹) Blåflaggade postförsändelser är försedda med ett blått kors på adresslappen.

B. Särskilda föreskrifter för vissa biljetter

1. Biljetter för anslutningsresa

Användning.

39: 1 a. Biljett för anslutningsresa användes, då resande, som innehar färdbiljett för viss sträcka, önskar fortsätta till station bortom denna sträcka eller från mellanstation in på sidolinje.

b. Biljett för anslutningsresa tillhandahålles dock icke i samband med ~~civila~~ veckosluts-, sport-, besöks-, endags- och turistbiljetter.

Då resande, som innehar i mom. 1 b omnämnd biljett, på tåg anmäler sig önska fortsätta resan förbi innehavd biljetts slutstation, skall prisskillnadsbiljett lösas. Härvid skall erläggas skillnaden i priset mellan tur- och returbiljett för hela den sträcka resan omfattar och innehavd biljett.

Biljettslag.

2. Biljett för anslutningsresa kan vara antingen enkel-, tur- och retur- eller partibiljett.

3. Vissa stationer utlämnar särskilt inrättade biljetter för anslutningsresa. Övriga stationer utlämnar vanliga blankobiljetter, vilkas påtryckta stationsnamn överstrukits och ersatts med namnet på den station, varifrån anslutningsbiljetten skall gälla.

40—41. (Reservnummer)

2. Månadsbiljetter

42: 1 a. Av månadsbiljetter finns

Biljetter.

fasta 2 klass biljetter samt

blanko, gemensamma för 1 och 2 klass.

Båda slagen biljetter är avsedda för påstämpling av giltighetsmånad och -år (alltså exempelvis för april månad 1958 stämpeln 4.58).

b. Biljetterna är utförda i två huvudtyper, en för vuxna (hel månadsbiljett) samt en för barn och skolgång (månadsbiljett till nedsatt pris).

2 a. För att markera om månadsbiljett skall gälla för herre eller dam är biljetterna i övre hörnen försedda med bokstäverna **H** resp. **D** i kraftigt tryck. På biljett utlämnad för dam är hörnet **H** avklippt och på biljett utlämnad för herre är hörnet **D** avklippt.

b. Månadsbiljett till nedsatt pris är påtryckt Skolgång, och gäller för skolgång som ej fyllt 20 år. Månadsbiljett för barn skall vara försedd med påteckning om barnets ålder.

3 a. Månadsbiljett gäller för ett obegränsat antal resor mellan de på biljetten angivna stationerna.

Antal resor.

b. Biljetten gäller till snälltåg endast i samband med vanlig eller i mom 5 omnämnd snälltågstilläggsbiljett.

4 a. Månadsbiljett är i regel personlig och gäller endast, om innehavaren med bläck- eller kulspeppenna skrivit sin namnteckning på därför avsedd plats.

Personlig
giltighet.

b. Opersonlig månadsbiljett utfärdas för televerkets reparatör på viss ort, för posttjänsteman samt för vissa andra resande efter särskilt medgivande av styrelsen. På biljett av dylikt slag är angivet »Televerkets reparatör i — — —», »Posttjänsteman» etc. Namnteckning erfordras ej på dylika biljetter.

5 a. Resande på månadsbiljett kan inneha snälltågstilläggsbiljett gällande för resor med visst eller vissa snälltåg eller expresståg under kalendermånad.

Snälltågs-
tilläggsbiljett
per kalender-
månad vid
resor på
månadsbiljett.

b. Dylik snälltågstilläggsbiljett utgöres av vanlig blanko månadsbiljett för vuxen resp skolgång på vilken orden »Persontåg» och »Månadsbiljett» överstrukits och ersatts med texten »Snälltågstillägg. Med tåg(en) nr 00», vilken text understrukits med rött. Hörnen »**H**» resp »**D**» är avklippta som på vanlig månadsbiljett och biljetten är kompletterad med klass, månadssiffra, snäll- resp expresstågssträcka och avgift.

c. Innehavaren skall ha skrivit sin namnteckning på biljetten.

Om månadsbiljett för hund, se art 424:1b.

Om vad som skall iakttas vid biljettgranskningen, se art 208: 4.

43—44. (Reservnummer)

3. Partibiljetter

Partibiljetter 45: 1 a. Partibiljetter finns av två slag, dels sådana för 10 enkla resor, dels sådana för 5 enkla resor.

b. Partibiljett gäller i valfri riktning. Den får utnyttjas av flera resande vid gemensam resa.

Partibiljett för 10 resor 2 a. Partibiljett för 10 enkla resor kan vara utfärdad till 2 eller 1 klass med persontåg eller snälltåg. Biljetten är tryckt på kartong i enbetsfärg. Den har ett rött lodrätt streck, om den gäller till snälltåg.

b. Vuxen resande, som ej har rabattkort, får resa på partibiljett till halvt pris endast mot lösen av prisskillnad bestående av halv enkel eller tur- och returbiljett (alltså inte mot klipp i två rutor).

Partibiljett för 5 resor 3 a. Partibiljett för 5 enkla resor har inrättats i vissa relationer. Endast fasta biljetter gällande för vuxen resande i 1 klass snälltåg finns. På linjer och i tåg, där 1 klass inte framföres, gäller biljetten till 2 klass, vilket är tryckt på biljetten. Biljetten är tryckt på grön kartong och har rött lodrätt streck.

b. I särskild ruta på partibiljett för 5 enkla resor skall firmastämpel eller innehavarens namn finnas angivet.

46-47. (Reservnummer)

4. Semesterbiljetter

Inskränkningar i giltighet 48: 1 a. De inskränkningar som finns i semesterbiljetts giltighet (jfr art 12:1 a) skall vara bekantgjorda för resenären. Ett särskilt tilläggsblad med uppgift om de dagar, som biljetten inte gäller skall finnas fastnitad vid varje semesterbiljett. Om biljettens innehavare avlägsnat tilläggsbladet bör detta framgå av nitmärkena.

b. Resande med semesterbiljett, som vid spärtrids inträde befinner sig på tåg eller inväntar anslutande tåg på övergångsstation, får fullfölja resan. Vid uppehåll betraktas den fortsatta resan från uppehållsstationen som ny resa, för vilken inskränkningarna gäller.

Prisskillnad vid resa inte tillåten dag 2. Om fram- eller återresa företages på inte tillåten resdag eller framresa inte anträdes första giltighetsdagen eller återresa sker tidigare än på biljetten angiven första återresedag skall prisskillnad erläggas. Härvid skall prisskillnad lösas till tur- och returbiljett för hela biljettsträckan, om resan fullföljes inom 1 månad, eljest till två enkla biljetter, såvida inte lägre avgift erhålles vid lösen av enkel biljett för den sträcka semesterbiljetten inte gäller.

Om inskränkning i rätten att göra uppehåll, se art 249.

49-50. (Reservnummer)

6. Endags-, sport- m. fl. biljetter

56: 1. Endags-, besöks-, sport- och turistbiljetter finns inrättade endast i vissa stationsförbindelser. För biljetternas giltighet m m utfärdas särskild order.

Endags-, besöks-, sport- och turistbiljetter.

57: 1. Vid specialresor av olika slag i ordinarie tåg eller i extratåg utfärdas i vissa fall särskilt tryckta biljetter betecknade »Specialresa». Biljetterna gäller i regel för fram- och återresa.

2. Biljetternas giltighet, som kan variera från fall till fall, skall vara påtryckt biljetten.

Om billighetsresor, se art. 304.

58—59. (Reservnummer)

7. Årskort

60: 1 a. Det finns två slags årskort, dels ett à 5 000 kr med seriebeteckningen A, dels ett à 3 000 kr med seriebeteckningen B. Kortet à 5 000 kr är tryckt på vit kartong med *gult* bottentryck, kortet à 3 000 kr på vit kartong med *blått* bottentryck. Till varje årskort utlämnas ett särskilt skinnetu.

Utseende.

b. Årskort är personligt och skall vara försett med innehavarens fotografi och namnteckning.

2 a. Båda årskorten berättigar till:

Förmåner

- 1) fri resa i 1 eller 2 klass, oavsett tågslag,
- 2) avgiftsfri reservering av sittplats i tåg, där reservering förekommer,
- 3) befrielse från singletillägg för svensk sträcka i SJ, NSB och Orbis sovvagnar,
- 4) pollettering av resgods utan inskrivningsavgift för järnvägssträckor och utan överföringsavgifter,
- 5) halv avgift för resgodsövertikt på järnvägssträckor.

b. Årskortet à 5 000 kr berättigar dessutom till:

- 1) fri sovplats i valfri klass, även single utan *svenskt* singletillägg i SJ och NSB sovvagnar inom Sverige samt mellan Sverige och Oslo, Narvik eller Köpenhamn och till Trelleborg F i SJ och Orbis sovvagnar mellan Sverige och Berlin/Warzawa,
- 2) pollettering av resgods utan inskrivningsavgift och halv avgift för resgodsövertikt på de billinjer, som deltar i personsamtrafiken.

Anm. Årskort à 5 000 kr berättigar även till fri resa på billinjer, som trafikeras av järnvägar eller deras dotterföretag.

3. Årskort gäller inte på färje/båtsträckor.

61—62. (Reservnummer)

8. Biljett för riksdagsledamot

63: 1 a. Varje riksdagsledamot har en personlig biljett, som gäller för resa i 1 klass med alla tåg oavsett tågslag. Biljetten är tryckt på grön kartong och försedd med SJ torrstämpel.

b. Biljetten gäller inte på färje/båtsträckor.

2. Biljetten berättigar även till:

- a) avgiftsfri reservering av sittplats i tåg, där reservering förekommer,
- b) fri sovplats i 1 klass inom landet och i sovagnar till och från Oslo, Narvik och Köpenhamn; vid resa i single sovkupé skall single-tillägg och skillnaden i sovplatsavgifterna mellan single och 1 klass betalas.

Anm 1. Biljetten berättigar inte till fri sovplats i Wagon-Litsbolagets sovagnar.

Anm 2. Biljetten berättigar även till fri resa på billinjer, som trafikeras av järnvägar eller deras dotterföretag, och på postverkets diligenslinjer.

64-89. (Reservnummer)

9. Rundtursbiljetter.

a. Rundtursbiljetter inom Sverige.

90. SJ billiga rundturer utgöras av huvudturer, lokala rundturer, Inledning.
och vandringsrundturer.

91: 1. Huvudturer kallas de turer, som omspanna en större del av *Huvudturer.*
landet. De hava litterabeteckning och namn. Huvudtursbiljetterna
bestå av i ett omslag inhäftade huvudturskuponger och ev. sidoturs-
kupong. Huvudturskupongerna äro insatta i den ordning de skola
användas. Sidoturskupong är alltid insatt sist i häftet. I samband
med huvudtursbiljett kunna utlämnas anslutningsbiljetter, prisskillnads-
biljetter och tilläggstursbiljetter.

2 a. Huvudtursbiljett skall på omslagets första sida vara försedd med
anteckning om den station, där resan skall påbörjas.

b. Såväl omslag som kuponger skola vara försedda med stämpel,
utvisande försäljningsställets namn och den första giltighetsdagen.

c. På huvudturskupongernas framsida finnes text för resa i rätt rikt-
ning och på baksidan text för resa i omvänd riktning. Framsidorna
äro märkta A 1, A 2 o. s. v. och baksidorna B 1, B 2 o. s. v. i den
ordning, i vilken kupongerna skola inhäftas från den ordinarie begyn-
nelsestationen.

d. Om resan skall anträdas från en mellanstation, äro huvudturs-
kupongerna insatta i den ordning och den reseriktning, i vilken de
skola användas från mellanstationen.

e. Om rundturen anträdes från en kupongsträckas mellanstation, är
giltighetssträckan på kupongen ändrad så, att nämnda kupong endast
omfattar den del av den påtryckta giltighetssträckan, vilken befares vid
rundturens början. För den återstående delen av kupongsträckan, vilken
befares först sedan rundturen i övrigt är fullbordad, är en särskild
blankokupong insatt sist bland de till den egentliga rundturen hörande
kupongerna. På blankokupong är giltighetssträckan angiven endast i den
riktning, i vilken kupongen gäller.

f. På huvudturskupong äro vederbörande giltighetssträckor angivna
inom rektangulära ramar.

En kupong kan gälla (såsom exempelvis i tur L) på

en enda sträcka t. ex. Skövde—Hallsberg,

en av flera på kupongen angivna sträckor t. ex. Ödeshög—Gränna
med buss eller Tranås—Nässjö med tåg. Dylika fall förekomma dock
endast på ett mindre antal kuponger.

g. Sidoturskupongerna äro försedda med klipprutor, var och en av-
seende enkel färd.

h. Om resan påbörjas på sidosträckas ändstation, äro motsvarande
klipprutor på sidoturskupongen överkorsade och giltighetssträckorna på
vederbörande huvudturskuponger ändrade. Om resan påbörjas på mellan-
station på sidosträcka, är dessutom blankokupong utfärdad för mot-
svarande sträcka på sätt sagts i mom. 2 e.

Ang. märkning av kuponger vid biljettgranskning, se art. 214, mom. 5.

3 a. Anslutningsbiljett avser i regel endast resa på SJ till resp. från *Anslutnings-
biljett.*
station på huvudturssträcka.

b. Anslutningsbiljett består av två blad, ett för fram- och ett för
återresan. Bladet för framresan är insatt först och bladet för åter-
resan sist i häftet.

- Prisskillnadsbiljett. 4. Prisskillnadsbiljett berättigar till resa i 1 klass på alla sträckor av en rundtur, där 1 klass vagnar framföras. Den inhäftas i huvudturshäftet efter huvudturs- (och ev. sidoturs-)kupongerna. Prisskillnad för delsträcka utfärdas på vanlig prisskillnadsbiljett.
- Tilläggstursbiljett. 5. Tilläggstursbiljett är icke insatt i det huvudturshäfte, till vilket den hör. Den gäller dock endast om samtidigt företes den huvudtursbiljett, vars littera och nummer äro antecknade på tilläggstursbiljetten. Tilläggstur skall vid ändpunkterna ansluta sig till huvudturen eller till mellanliggande annan tilläggstur.
- Giltighetsväg. 6 a. Påbörjad reseriktning får ej ändras under resans lopp.
b. *Biljetterna gälla endast över väg, som är angiven på vederbörlig kupong, alltså icke över kortare väg än angiven eller en väg, för vilken beträffande andra slag av biljetter gäller lika prisberäkning, som för på rundtursbiljetten angiven väg.*
- Undantag 1. Resande på rundtursbiljett, som gäller på sträckan Uppsala C—Kilafors över Krylbo, får vid resa med de direkta tågen över Gävle C—Ockelbo även färdas denna väg.
- Undantag 2. Resande på rundtursbiljett, som gäller på sträckan Malmö C—Kävlinge, får färdas över Flädie eller Lund.
- c. Prisskillnadsbiljett för resa över en längre väg får icke utfärdas. Önskar någon färdas annan väg än den, till vilken rundtursbiljett gäller, skall han lösa vanlig biljett för sträckan ifråga. Därigenom oanvända kuponger i rundtursbiljetten påtecknas enligt bestämmelserna i artikel 239.
- d. Då vissa kuponger hava alternativ giltighet över olika sträckor, fästes uppmärksamheten på att biljetten gäller endast över en av dessa sträckor och att, sedan en tur påbörjats enligt ett visst alternativ (detta framgår av märkningen av vederb. kupong), övergång till annan alternativ väg ej får ske.
- e. Kupong för sidosträcka gäller endast i samband med resa på sträcka, varifrån sidoturen utgår.
- Giltighetstid. 7. Biljetterna gälla 2 månader. Tilläggstursbiljett gäller dock ej längre än till och med sista giltighetsdagen för tillhörande huvudtursbiljett.
- Giltighet till snälltåg. 8. Biljetterna gälla för färd med snälltåg utan lösen av snälltågstilläggstiljett. Tilläggstursbiljett dock endast om den är försedd med lodrätt rött streck.
- Klass. 9. Biljetterna utfärdas till 1 eller 2 klass, eventuellt till 2 klass med prisskillnadsbiljett för färd i 1 klass. Tilläggsturs- eller anslutningsbiljett kan gälla annan vagnklass än tillhörande huvudtursbiljett.
- Uppehåll. 10 a. Uppehåll får på järnvägssträckor göras obegränsat antal gånger.
b. Uppehåll på kupongs slutstation (begynnelsestation) får göras utan formalitet. Vid övriga uppehåll skall påstämpling göras i vanlig ordning. Påteckningen göres å omslagets sista sida.

92: 1. Lokala rundturer äro mindre turer, som i regel blott omfatta ett landskap eller ett visst turistområde. De hava nummerbeteckning och i de flesta fall även namn. *Lokala rundturer.*

2. I samband med lokaltursbiljetterna förekomma blankokuponger och tilläggstursbiljetter på samma sätt som för huvudtursbiljetter. *Lokaltursbiljetter.*

3. För lokaltursbiljetter gälla i tillämpliga delar de för huvudturerna utfärdade bestämmelserna, med följande undantag: *Bestämmelser.*

a) Giltighetstiden är 1 månad.

Giltighetstid.

b) För resa med snälltåg skall tilläggsbiljett lösas till ordinarie pris.

Giltighet till snälltåg.

En sådan tilläggsbiljett gäller dock för alla snälltåg, som begagnas under samma tur.

c) Till resande, som önskar färdas i 1 klass, utlämnas alltid 2 klass lokaltursbiljett jämte vanlig prisskillnadsbiljett.

Prisskillnad.

d) Anslutningsbiljetter säljas *icke* i samband med lokaltursbiljetter.

Inga anslutningsbiljetter.

93: 1. Vandringsrundturer äro turer, i vilka en del av sträckan är avsedd att tillryggaläggas till fots. Biljetterna ha beteckningen Vt jämte nummer och namn. *Vandringsrundturer.*

I samband med ifrågavarande biljetter förekomma prisskillnadsbiljetter och blankokuponger såsom beträffande huvudtursbiljetter. *Biljetter.*

2. För biljetter till vandringsrundturer gälla i tillämpliga delar de för huvudturerna utfärdade bestämmelserna med undantag av att anslutnings- och tilläggstursbiljetter *icke* säljas i samband med dessa biljetter.

Bestämmelser. Inga anslutnings- och tilläggstursbiljetter

b. Rundtursbiljetter i nordisk personsamtrafik.

*Nordiska
rundturer.
Inledning.*

94: 1. I nordisk rundturstrafik tillhandahållas dels rundtursbiljetter, vilka ha littera och namn, dels biljetter till tilläggsturer, vilka äro numrerade. Biljetter till rundturer och tilläggsturer kunna avse resor såväl på järnväg som med båt och buss.

Beskrivning av
biljetterna.

2 a. För rundturerna och för vissa tilläggsturer utgiväs häftesbiljetter, för övriga tilläggsturer bladbiljetter.

b. Biljetterna skola vara försedda med försäljningsställets namn och datumstämpel; på häftesbiljetter skola uppgifter om försäljningsställets namn och datumstämpel finnas såväl på omslaget som på samtliga kuponger.

c. Rundtursbiljett skall på omslagets första sida vara försedd med anteckning om den station, där resan skall påbörjas; om resan anträdes från kupongsträckas mellanstation, skall denna kupong vara ändrad så att den gäller endast för den del av sträckan, som skall befaras vid rundturens början. För den återstående delen av kupongsträckan, som skall befaras först sedan rundturen i övrigt är fullbordad, skall en blanko-kupong vara insatt sist i häftet.

d. Biljett till tilläggstur gäller endast om samtidigt företas biljett till rundtur av den littera och det nummer, som är antecknat på biljetten till tilläggsturen.

Giltighet.

3 a. Resa på rundtursbiljett skall påbörjas på den på biljetten angivna stationen. Den en gång påbörjade reseriktningen måste bibehållas.

b. Biljetterna försäljas i regel endast under tiden 1 april—31 oktober och gälla 2 månader.

4. Uppehåll får på järnvägssträckor göras obegränsat antal gånger och utan formalitet.

Klass.

5. Biljetterna utfärdas till 1 eller 2 klass. Biljett till tilläggstur kan gälla annan vagnklass än tillhörande rundtursbiljett.

Anslutnings-
biljetter.

6. Anslutningsbiljetter kunna även komma till användning för vissa nordiska rundtursbiljetter och gälla härvid samma bestämmelser, som angivits i artikel 91 för anslutningsbiljetter inom Sverige.

95—107. (Reservnr.)

10. Prisskillnadsbiljetter

108: 1. Då tilläggsavgift skall erläggas för övergång från 2 klass till 1 klass eller för resa över annan väg än den för vilken biljett gäller eller vid förlängning av giltighetstid för viss biljett användes prisskillnadsbiljett. Prisskillnadsbiljetter.

2. För prisskillnad användes:

- a) dels särskilt inrättade fasta biljetter,
- b) dels vanliga fasta färdbiljetter, på vilka stämplats eller skrivits »Prisskillnad»: (se mom 3),
- c) dels persontrafikkvitto eller internationell prisskillnadsbiljett (se mom 4).

3 a. För vuxen person (utom rabattkortsinnehavare) kan i regel som prisskillnadsbiljett till 1 klass användas en fast, halv 2 klass enkel resp. tur- och returbiljett med anteckning enligt mom. 2 b) ovan (avklippt biljett eller fast halvbiljett).

b. Då prisskillnaden avser snälltågstilläggsavgift utlämnas halv 2 klass snälltågstillägsbiljett, stämplad eller påtecknad »Prisskillnad».

4. I övriga fall användes persontrafikkvitto (internationell prisskillnadsbiljett), på vilket tydligt skall vara angivet, vad prisskillnaden avser.

5. Giltighetstiden för biljett för fram- och återresa i inländsk trafik (ej rundtursbiljett) kan förlängas mot erläggande av prisskillnadsavgift enligt följande föreskrifter.

a. Biljett för fram- och återresa med kortare giltighetstid än 1 månad får gälla 1 månad mot erläggande av skillnaden mellan avgiften för tur- och returbiljett och den för biljetten erlagda avgiften, räknat för hela färdsträckan.

Biljett för fram- och återresa får gälla 3 månader mot erläggande av prisskillnaden mellan två enkla biljettavgifter och den för biljetten erlagda avgiften, räknat för hela färdsträckan.

b. I stället för prisskillnadsavgift skall vanlig avgift för återstående ressträcka tas ut, om denna avgift blir lägre.

Om erläggande av prisskillnad vid resa med expresståg på biljett för militär tjänsteresa vid värnpliktsresa, se art 20: 2 a.

Om prisskillnad för semesterbiljett vid resa ej tillåten resdag, se art. 48: 2.

109—111. (Reservnummer)

11. Biljetter, utlämnade på tåg¹⁾

a. Färdbiljetter

Av konduktör. **112:** 1. Förekommande biljettyper är: enkla biljetter, tur- och returbiljetter, enkla biljetter med returkupong, enkla och tur- och returgrundbiljetter samt valörkvitton. Biljetterna gäller antingen på viss bestämd stationssträcka eller också på sträckor, som för varje gång särskilt markeras på biljetten genom klipp med konduktörstång.

Om inskrivning av resgods genom biljettgranskarens försorg, se art. 358.

Försäljning. **113:** 1 a. Biljetterna säljes endast på vissa bestämda tåg.

b. I de fall, då biljettypen »enkel biljett med returkupong» skall användas för enkel resa, skall returkupongen kvarlämnas vid stammen; vid tur- och returresa skall biljetten och returkupongen utlämnas sammanhängande.

2 a. Biljetterna säljes av biljettgranskaren till det pris, som är utsett på biljetterna eller i vissa fall till pris, som av biljettgranskaren anges på biljetten.

b. Vid användning av enkel biljett med returkupong erhålles, då tur- och returbiljett skall utlämnas, priset genom sammanläggning av de på biljetten och på returkupongen angivna avgifterna.

3 a. Försäljning av biljetter enligt det s. k. Gävle-systemet (grundbiljett + valörkvitton) skall ske sålunda:

b. Biljettpriset beräknas med ledning av en av biljettgranskaren medförd avgiftstabell.

c. Vid *enkel färd utan* reseuppehåll eller ombyte av biljettgranskare utlämnas endast valörkvitton till värde motsvarande biljettpriset. Vid färd till station, som är försedd med plattformsspärr, utlämnas dock jämväl grundbiljett.

d. Vid *enkel färd med* reseuppehåll eller ombyte av biljettgranskare utlämnas en enkel grundbiljett jämte erforderliga valörkvitton, sammanlagt motsvarande biljettpriset.

e. Vid färd *fram och åter inom en månad* utlämnas en tur- och returgrundbiljett jämte valörkvitton till erforderligt värde.

4. Till resande med giltigt rabattkort samt till barn under 12 år, för vilket avgift skall erläggas, uttages avgift som för halvt pris för vederbörande sträcka.

5. Till resande i 1 klass utlämnas en hel och en halv biljett jämte i förekommande fall erforderliga valörkvitton. Halvbiljetten påskrivs »Prisskillnad».

6. Vid försäljningen iakttages, att biljetten märkes med konduktörstång enligt särskilda anvisningar (jfr art. 215).

Av rälsbussförare. **114:** 1 a. Kassaapparatbiljetter säljes av rälsbussförare på vissa linjer. De platser, mellan vilka en biljett skall gälla, anges med nummer, som på biljetten tryckes över eller under orden »Från Till».

¹⁾ Ang. utlämning av biljetter till konduktörspersonalen och deras redovisning, se Personexpeditionsföreskrifter, del I (särtryck 1040), art. 60—61.

På kassaapparatbiljetter, som saknar beteckningarna »Från Till» trycks nummer för bestämmelsestationen i övre *vänstra* hörnet och nummer för avresestationen i övre *högra* hörnet. Dessutom trycks på biljetten försäljningsdatum, biljettens nummer, biljettförsäljarens nummer, maskinens serienummer och biljettpriset. Biljettslaget anges vid sidan av biljettpriset med bokstavs-beteckningar enligt följande:

E	= enkel biljett.
BE eller HE	= » » till halvt pris.
R	= tur- och returbiljett.
BR eller HR	= » » » till halvt pris.
T	= tillägg.
A	= reserv.

b. Förklaring över nummerbeteckningarna för trafikplatserna skall finnas intagen i distriktets anslutningstabell.

2. Biljettpriset beräknas med ledning av avgiftstabell.

3. Biljett till halvt pris utlämnas till resande med giltigt rabattkort och till barn under 12 år, för vilket avgift skall erläggas.

Om beteckningen Rg (G, P eller T) för resgods se art. 358.

115—116. (Reservnummer)

b. Snälltågstilläggsbiljetter

117: 1. Genom biljettgranskarnas försorg tillhandahållas snälltågstilläggsbiljetter till såväl helt som halvt pris.

Biljettyp.

2. I följande fall skall snälltågstilläggsbiljett lämnas ut till halvt pris:

innehavare av rabattkort,

barn och skolorungdom, som får färdas på biljetter till halvt pris,

vid familjeresor,

vid sällskapsresor,

vid gruppresor av svenska idrottslag och skol- och föreningsungdom,

~~kolonibarn med vårdare,~~

innehavare av SJ frikort för skolresa.

Vid sällskaps- och gruppresor skall antalet snälltågstilläggsbiljetter motsvara antalet erlagda färdavgifter.

118—120. (Reservnummer)

c. Förskottskvitton

121: 1. Genom biljettgranskare på tåg kunna de resande tillhandahållas »Förskottskvitto på biljettavgift». Dessa kvitton lyda på 5 resp. 10 kr. och äro avsedda att utlämnas för att underlätta lösen av prisskillnad för resande, som under resan önskar övergå till 1 klass samt att utlämnas exempelvis som prisskillnad för förlängd giltighet av tur- och retur-, veckoslutsbiljetter eller dylikt, dock ej i trafik med utlandet.

Förskottskvitton på biljettavgift

2 a. Förskottskvitto må även utlämnas dels till resande, som önskar fortsätta resan förbi sin biljetts slutstation och dels till resande, som påstigit tåg utan att ha löst behörig färdbiljett. Vid beräkning av avgiften för resande, som påstigit tåg utan att inneha behörig färdbiljett, skall i förekommande fall medräknas i artikel 256 mom. 2 omnämnd tilläggsavgift av en krona resp. beräknas dubbel avgift enligt samma artikel mom. 1.

b. Då tilläggsavgift av en krona skall uttagas, skall på förskottskvittot antecknas »Tlg utt». Skall dubbel avgift uttagas, antecknas på förskottskvittot »Dubbel avg. utt».

3. Vid utlämning av förskottskvitto skall iakttas, att snälltågs-tilläggsavgift får inräknas i förskottsavgiften endast då prisskillnadsavgift erlägges för halvbiljett. I övriga fall skall alltid vanlig snälltågs-tilläggsbiljett utlämnas jämte förskottskvitto.

4 a. Förskottskvitton utlämnas till belopp, som motsvarar eller närmast överstiger den avgift, som den resande har att erlägga.

b. Utlämnas flera kvitton numreras de 1, 2, 3 o. s. v.

c. Biljettgranskaren skall med anlinpenna komplettera första kvittot med vederbörliga uppgifter, varvid icke tillämplig text överstrykes, samt ifylla tågnummer och datum och underteckna kvittot med sitt namn. Övriga kvitton behöva ej ifyllas.

d. Resande, som löser förskottskvitto, skall hänvisas till lämplig SJ station för avgiftsreglering eller event. utbyte av förskottskvitto mot biljett.

Utlämnning av
valörkvitton i
stället för eller
tillsammans
med förskotts-
kvitton i
vissa fall.

5 a. I sådana fall, då biljettpriset kan exakt utrönas av biljettgranskaren, må vid enkel färd

1) utan reseuppehåll eller ombyte av biljettgranskare i stället för förskottskvitto utlämnas valörkvitton till värde motsvarande biljettpriset (inkl. event. tilläggsavgift eller i förekommande fall dubbla biljettpriset) eller ifrågakommande skillnad i biljettpris. Vid färd till station, som är försedd med plattformsspärr, få dock enbart valörkvitton icke utlämnas som färdbiljett;

2) med reseuppehåll eller ombyte av biljettgranskare, då det belopp, som skall erläggas överstiger 5 resp. 10 kr., utlämnas ett eller flera förskottskvitton jämte valörkvitton till värde motsvarande biljettpriset (inkl. event. tilläggsavgift eller i förekommande fall dubbla biljettpriset) eller ifrågakommande skillnad i biljettpris. Förskottskvittot ifylles på vanligt sätt, varvid dock iakttages att orden »i förskottsbetalning» på förskottskvittots (-kvittonas) framsida överstrykas och texten på kvittots (kvittonas) baksida överkorsas.

b. Till resande som löser sittplatsbiljett på tåg skall biljettgranskare, som ej tilldelats sittplatsbiljetter, lämna ut förskotts- eller valörkvitton svarande mot det belopp, som skall erläggas för sittplatsbiljett i vagnen/tåget ifråga.

Avgifts-
tabeller.

6 a. På de flesta linjer finnas tryckta tabeller över avgifterna för enkla samt tur- och returbiljetter mellan de olika trafikplatserna.

b. Om förskottskvitto skall säljas för prisskillnad mellan 2 och 1 klass, uttages halvt 2 klass pris enligt tabellen.

c. Bestämmelsen i mom. 6 b gäller även om den resande innehar biljett till ~~reducerat~~ pris, t. ex. ~~civil eller militär~~ veckoslutsbiljett, biljett för militär tjänsteresa, biljett för tjänstledig militär, sjöfolk, skolungdom, familj eller sällskap, mötesdeltagare etc.

Student-
biljett, mili-
tärslutsbil-
jett

d. Om förskottskvitto skall säljas som prisskillnad för förlängd giltighetstid å tur- och returbiljett, uttages skillnaden mellan två enkla biljetter och en tur- och returbiljett.

Om prisskillnad för semesterbiljett vid resa ej tillåten resdag, se art. 50: 1 c.

e. Säljes förskottskvitto till barn under 12 år eller till resande med rabattkort, beräknas halv avgift.

f. När tilläggsavgift jämlikt art. 256 mom. 2 skall uttagas ökas de i avgiftstabellerna angivna avgifterna med motsvarande belopp.

12. Biljetter till rabatterat pris för vissa slag av resande

a. Allmänna bestämmelser

122: 1 a. För vissa personer medges befordring mot rabatterade avgifter, t. ex. för skolungdom, deltagare i sällskapsresor, idrottslag etc.

b. Resande på biljett med familje- eller sällskapsreserabatt, skol- och föreningsungdom, idrottslag vid gruppresor och innehavare av SJ frikort för skolresa erlägger halv snälltågstilläggsavgift oavsett den resandes ålder. Antalet snälltågstilläggsbiljetter skall för gruppresor motsvara antalet erlagda biljettavgifter.

2. Resande med familjerabatt och resande i sällskap eller grupper har antingen en gemensam färdbiljett eller personliga biljetter.

3 a. Färdbiljetten utgöres i regel av vanlig blanko färdbiljett, enkel eller tur- och retur, med påskrift om den kategori, de resande tillhör, såsom »Sällsk», »Sjöfolk», »Familj».

b. I direkt trafik med utlandet utfärdas vid gruppresa gemensam biljett benämnd Gruppbiljett.

c. Resande i grupp kan även inneha gemensam kupongbiljett. I så fall skall på raden »Motiv» vara angivet ordet »Sällskap» och antalet deltagare.

4. I grupp ingående reseledare, som färdas avgiftsfritt, är inberäknad i det antal resande, som är angivet på biljetten.

5. Snälltågstilläggsavgiften kan för samtliga deltagare vara upptagen på »Persontrafikkvitto» med angivande av antalet resande och vagnklass.

6. Därest medlemmar av samma sällskap eller grupp i inländsk trafik redan från resans början färdas en del i 1 klass och en del i 2 klass, skall de inneha två färdbiljetter, en för gruppen i 1 klass och en för gruppen i 2 klass. Övergår alla eller några av medlemmarna under färden från 2 klass till 1 klass, skall prisskillnadsavgift erläggas för de resande, som färdas i 1 klass.

7. Då ett sällskap färdas på gemensam biljett, innehar i regel varje deltagare en kontrollbiljett (jfr art. 290, mom. 1).

123: 1. Giltighetstiden för biljett till rabatterat pris är angiven på biljetten.

2. För gruppresor kan vara bestämt att resan skall ske med vissa tåg. Färdbiljetten förses i dessa fall alltid med anteckningen »Resplan fastställd». Uppgift om med vilka tåg resan skall ske, skall finnas antingen på »Sittplatsbeställning för resgrupp» (bl 6109.11.2) där även för gruppen reserverat utrymme skall finnas angivet, eller på »Resplan» (bl 6109.13), »Sittplatsbeställning för resgrupp» resp »Resplan» skall visas upp tillsammans med färdbiljetten vid biljettkontrollen. Biljetterna gäller endast till de sålunda angivna tåglägenheterna (jfr art. 256, mom. 7).

Giltighet.

b. Studerandebiljetter

Studerande-
biljetter. **124:** 1. Vissa studerande får resa från studieort till annan ort och åter i 2 klass mot avgift som för enkel resa på s k studerandebiljett.

2. Studerandebiljett är antingen vanlig 2 klass fast enkel biljett till persontåg eller blanko «Tur och retuR neds»-biljett. Biljetten är på framsidan påstämplad «Stud». Den gäller *mot uppvisande av giltigt legitimationskort* för fram- och återresa. Tilläggsavgift till snälltåg skall betalas till fullt pris i varje riktning.

3 a. Legitimationskortet skall utgöras av *antingen* Legitimationskort för studerande, SJ bl 6104.3, blå kartong, *eller* elevorganisations legitimationskort:

b. Legitimationskort skall vara försett med innehavarens fotografi och undertecknat av rektor, klassföreståndare, elevorganisations (studentkårs etc.) ordförande eller sekreterare eller studentnations kurator. Skolans resp. elevorganisationens stämpel skall även finnas på kortet. SJ legitimationskort skall vara försett med stationsstämpel.

På SJ legitimationskort är giltighetstiden angiven. Elevorganisations legitimationskort skall vara försett med nationskort/medlemskort gällande för pågående termin.

Om förbud att göra uppehåll, se art 249.

c. Militärabbatbiljetter

Militära
rabatbiljetter. **125:** 1. Vissa militära resande får resa från förläggningssort till annan ort och åter i 2 klass mot avgift som för enkel resa på s k militärrabatbiljett.

2 a. Militärrabatbiljett är antingen vanlig 2 klass fast enkel biljett till persontåg eller blanko «Tur och retuR neds»-biljett. Biljetten är på framsidan med röd färg påstämplad:

Militär

Uppehåll ej tillåtna

Den gäller för fram- och återresa. Tilläggsavgift till snälltåg skall betalas till fullt pris i varje riktning.

b. Biljetten gäller *endast* för

1) militär personal i uniform av högst korprals eller motsvarande grad, dvs personal utan gradbeteckning eller med gradbeteckning i form av en eller två stolpar på axelklaff, kragsspegel eller underärm,

2) personer (civila eller i uniform), som företer giltigt »Legitimationskort för erhållande av militärrabatt», SJ bl 6104.4, gul kartong.

3. Legitimationskortet skall vara försett med innehavarens namnteckning, giltighetstid och uppgift på förläggningssort samt vara underskrivet av militär myndighet.

13. Biljetter försålda på billinjer i samtrafik med järnväg

a. Färd delvis med vägbuss och delvis med tåg

126: 1. Enligt anvisning på biljetten kan denna gälla för färd delvis med buss och delvis med tåg (samtrafik). Vid resa med tåg gäller härvid järnvägens vanliga föreskrifter.

Samtrafik
buss—tåg

Samtrafik förekommer med de billinjer, som är intagna i svensk personsamtrafikstaxa, str 1002, samt i vissa andra förbindelser enligt järnvägsstyrelsens beslut.

b. Alternativ giltighet vägbuss/tåg

127: 1 a. SJ- och GDG-billinjers enkla, tur- och retur- och partibiljetter gäller alternativt för resa med tåg i 2 klass i sådana fall, då båda färdmedlen kan användas för resa mellan två orter. Resa på enkel biljett och framresa på biljett för fram- och återresa får dock ske alternativt endast om ombyte av färdmedel skall göras under resan.

Alternativ
giltighet

Om avgiften för enkel järnvägsbiljett i 2 klass på samma sträcka är minst 40 öre högre (barn hälften) än bussbiljettpriset för enkel resa, skall prisskillnadsavgift tas ut. Denna beräknas oavsett biljettslag som skillnaden mellan avgifterna för enkla biljetter.

De järnvägssträckor där resa på bussbiljett kan företas och de prisskillnadsavgifter som i förekommande fall skall tas ut, finns intagna i distriktens anslutningstabeller. På busspartibiljett är angivna de järnvägsstationer, mellan vilka biljetten gäller.

Anm. Biljett för militär tjänsteresa med buss betraktas som vanlig bussbiljett.

b. Bussmånads- och terminsbiljetter gäller för resa med tåg, om järnvägens månadsbiljettpris inte är högre än busslinjens. När sådan biljett gäller för resa med tåg är på biljettens fram- och baksida angivna de järnvägsstationer, mellan vilka biljetten gäller.

c. Fribiljetter gäller ej alternativt.

2. Vid resa med tåg på bussbiljett gäller i övrigt järnvägens vanliga föreskrifter, om ej annat säges nedan.

3. Övergång buss/tåg, tåg/buss får under resan ske *en* gång utan formalitet om resan fortsättes från övergångsstationen med första lämpliga tåg resp buss. I övriga fall skall biljetten vara försedd med påstämpling eller anteckning om uppehållet.

Övergång

4. Resande med bussbiljett får färdas över en längre väg på SJ än den, över vilken biljetten gäller, om den längre vägen är högst dubbelt så lång som den väg, över vilken bussbiljetten gäller. Prisskillnad skall erläggas enligt mom 1 a.

Resa över
längre väg

5 a. På maskinbiljetter och grundbiljetter är de platser, mellan vilka biljetten gäller, angivna med nummer. På maskinbiljetter står dessa nummer över eller under orden »Från Till». Biljettslaget är på maskinbiljetter angivet vid sidan av biljettpriset med bokstavsbezeichnungar enligt följande:

Vissa biljetters
utseende

E = enkel biljett

HE eller e = enkel biljett för barn

R = tur- och returbiljett

HR eller r = tur- och returbiljett för barn

T = tilläggsavgift (användes, då giltighetstiden för viss biljett förlängts, då resa företages över längre väg och för resgoods).

För biljetterna användes kartong i följande färger: blå, grön, gul, orange, rosa och vit. Dessutom användes vid vissa snabbusslinjer kartong av mörkgrön och mörkgul färg med röd kantrand. Förklaring över nummerbeteckningarna för de platser mellan vilka maskinbiljett och grundbiljett gäller och uppgift på övergångsstationer till berörda bilinjer lämnas i särskild förteckning i distriktens anslutningstabeller.

b. Månadsbiljetter och obegränsade terminsbiljetter är försedda med texten »Buss» och tryckta på azurblå kartong. Månadsbiljetterna har dessutom klichétryck av bussar. Tidsbegränsade terminsbiljetter har texten »Buss» och är tryckta på skär kartong.

Giltighetstiden anges på terminsbiljetter med terminsbeteckning (H resp V) och årtalssiffra, t. ex. H 58 för höstterminen 1958. Tidsbegränsade terminsbiljetter har dessutom texten »Vard. före kl. 18.00».

Giltighetstid.

6 a. *Busspartibiljett* gäller sex månader.

b. *Begränsad månadsbiljett* gäller för två enkla resor per dag under en kalendermånad. Icke utnyttjade resor får icke räknas tillgodo för resa annan dag. Begränsad månadsbiljett för skolungdom gäller endast för resor vardagar.

c. *Obegränsad terminsbiljett* gäller under en termin för obegränsat antal resor *alla dagar* oavsett vilken tid på dagen resan sker.

Tidsbegränsad terminsbiljett gäller under en termin för obegränsat antal resor *vardagar före kl. 18.00* (resan skall påbörjas senast kl. 17.59.)

Anm. Den tidsperiod, som en termin skall anses omfatta, skall av trafikinspektören bekantgöras för biljettgranskare i särskild order för varje termin. Trafikinspektören erhåller uppgiften från busstrafikledaren.

Märkning.

7 a. *Enkel maskinbiljett* märkes på buss genom att biljettens högra övre hörn rives av.

Anm. Biljett från Almex-maskin märkes dock på busslinjen genom att biljettens vänstra nedre hörn rives av.

b. *Tur och retur maskinbiljett* märkes vid framresan i (F) och vid återresan i (Å). Vid övergång buss/tåg eller tåg/buss skall biljetten märkas både före och efter övergången.

c. På *busspartibiljett* märkes en klippruta för varje resa. Vid övergång buss/tåg eller tåg/buss skall biljetten klippas både på bussen och på tåget. Det första klippet på bussen göres över siffran i rutan.

d. *Begränsad månadsbiljett* som har datumrutor, klippes vid varje resa i motsvarande datumruta. Vid övergång buss/tåg eller tåg/buss skall biljetten klippas både på bussen och på tåget. Bussklippet skall härvid göras i höjd med datumsiffran.

e. Terminsbiljett skall ej märkas.

f. Klipp i höjd med texten »Enkel», »Tur och Retur», »SJ biltrafik», »SJ persontåg» markerar, att uppehåll gjorts på billinjen.

Anm. Järnvägens enkla och tur- och returbiljetter till ordinarie pris samt partibiljetter — även lösta mot rabattkort —, familjebiljetter och semesterbiljetter (men ej månadsbiljetter eller andra biljetter till nedsatt pris än familje- och semesterbiljetter) samt årskort gäller på motsvarande sätt alternativt tåg—buss. I vissa fall skall tilläggsavgift lösas vid bussresa.

c. Snabbussbiljetter

128: 1. SJ biltrafik trafikerar vissa linjer med snabbussar, där särskilda blankobiljetter användes. Biljetterna är påtryckta »Snabbuss» och har bokstäverna »SJ» inom ring.

2 a. Enkel snabbussbiljett gäller inte för resa med tåg. Tur- och returbiljett gäller inte för resa med tåg på framresan, men gäller till 2 klass persontåg den kortaste vägen vid återresa. På bussbiljettens baksida skall vara angiven den järnvägssträcka, som biljetten gäller.

b. Eventuell snälltågstilläggsbiljett skall lösas till fullt pris. Vid resa över längre väg eller i högre klass skall prisskillnad erläggas i vanlig ordning. Uppehåll får göras under järnvägsresa enligt vanliga grunder.

Anm. Även bussbiljetter med påteckningen »Europabus» gäller i vissa fall för resa med 2 klass persontåg. Biljetten skall för att gälla på tåg vara försedd med påteckningen »Gäller även med persontåg i 2 klass på sträckan . . . — . . . över Vid resa med tåg gäller även vad ovan i mom 2 b sagts om snabbussbiljett.

14. Biljetter i samtrafik med flyg

129: 1 a. Biljetter kan vara utställda att gälla för resa delvis med tåg och delvis med flyg. Biljetter i samtrafik med flyg.

b. Biljetterna i denna trafik utgöres av vanliga blankobiljetter, utfärdade för enkel eller fram- och återresa. En biljett utfärdas för varje person.

c. Övergångsstation till flyg resp. tåg är på biljetterna angiven med övergångsstationens namn åtföljt av ordet »flyg» understruket med rött resp. »tåg». Vid övergång *till* tåg föregås dessutom övergångsstationens namn av ordet »flyg».

Ex. 1. På biljett Norrköping C—Luleå med flyg från Stockholm står som övergångsstation

»Stockholm C—flyg».

Ex. 2. På biljett Varberg—Kiruna C med flyg Göteborg—Luleå står som övergångsstation

»Göteborg C—flyg—Luleå—tåg».

Flygsträckan är dessutom angiven på biljettens baksida.

C. Transportens utförande beträffande resande i allmänhet. Allmänhetens tillträde till plattformar.

1. Allmänna grunder.

130: 1. Rättighet att medfölja tåg förvärvas genom lösen av färdbiljett. (*Enligt Tst § 16, mom. 1.*)

Villkor för
befordringen.

Om rätt och skyldighet att avvisa onyktra personer m fl från tåg, se art 170.
Om rätt för Svenska Pressbyråns tågbud att medfölja tåg på färdbevis, se bil. C.
Även Pressbyråns tidningsdistributörer i tidningstågen har rätt att följa med tåg på dylikt färdbevis.

2. De fall, då person får följa med tåg utan färdbiljett eller annat befordringsbevis, framgår av här nedan återopade eller i artiklarna 131 och 132 intagna föreskrifter.

Om undantag för barn under 6 år, se art 23:1.

Om " vid Kungliga personers resor, se art 273.

3. Resande får inte från station eller annan plats medfölja tåg, vilket vid platsen ifråga inte gör uppehåll eller vars uppehåll inte är avsett för påstigande. (*Enligt Tst § 16, tlgb till mom. 1.*) Jfr art. 267.

131: 1 a. Djurvårdare eller övervakningsman, som beordras följa med viss transport för tillsyn, får resa utan färdbiljett. Han skall dock i stället ha ett särskilt färdbevis, bl 623.3. För att vara giltigt skall färdbeviset vara försett med vårdarens/övervakningsmannens namn, färdsträcka och stations datumstämpel.

Undantag för
djurvårdare
och över-
vakningsman

b. Djurvårdarens/övervakningsmannens namn skall vara utsatt på fraktsedeln. Om fler vårdare resp övervakningsmän följer med än som är angivet i fraktsedeln, skall 2 klass färdbiljett företes för överskjutande antal.

2. Djurvårdare/övervakningsman skall uppehålla sig hos djuren resp i den vagn, som skall övervakas. Tågbefälhavare får dock låta honom ta plats i 2 klass på kortare sträckor.

Undantag för
post- och
restaurang-
personal.

132: 1. Posttjänsteman, som tjänstgör i av postverket disponerad vagn eller vagnavdelning, behöver ej vara försedd med färdbiljett.

Posttjänsteman, som beledsagar fackpost, skall om annorlunda icke medgivits, vara försedd med 2 klass färdbiljett och i förekommande fall snälltågstilläggsbiljett.

2 a. Hos AB Trafikrestauranger anställd personal, som tjänstgör i vagn, upplåten för bolagets rörelse, behöver ej vara försedd med färdbiljett. Dylik personal innehar i stället av bolaget utställt legitimationsbevis, som personalen är skyldig att på begäran förete.

b. TR normala personaluppsättning i restaurang, byffé- och kafévagnar samt för ambulerande tågservering meddelas i skrivelse från styrelsen. Vid helgtrafik och andra trafiktöppar kan ytterligare personal vara beordrad medfölja. Dylik förstärkningspersonal skall vara försedd med särskild av TR utfärdad Tjänstgöringsorder, vilken gäller som färdbevis.

c. Vid de tillfällen, då restaurangvagn (byffévagn) av någon anledning måste avkopplas tidigare ur eller insättas senare i tåg än vad i normalplanen är angivet eller då motorvagn/rälsbuss med serveringsutrymme blir otjänstbar, får den för vagnen avsedda restaurangpersonalen vid härav föranledda resor färdas i 2 klass mot avlämnande till biljettgranskaren av ett utav restaurangvagnens hovmästare utfärdat intyg, uppställt i huvudsaklig överensstämmelse med nedanstående exempel:

»Sex i restaurangvagnen med tåg nr 7 Stockholm C.—Malmö C. i dag tjänstgörande personer behöver på grund av att vagnen avkopplats i Sävsjö färdas från Sävsjö till Malmö C. med tåg nr

Sävsjö den 19.....

.....
Hovmästare.»

Detta intyg skall av tågbefälhavaren översändas till trafikinspektören i och för kontroll.

För
befordringen
upplåtna tåg
och vagnar.

133: 1. De för allmänt begagnande avsedda personförande tågen är kungjorda genom å stationerna och vissa andra platser anslagen tidtabell. (Enligt Tst § 14.)

2. Förutom i de för allmänt begagnande avsedda, i gällande anslags-tidtabell upptagna personförande tågen medföres personvagnar (2 klass) i vissa godståg. (Enligt Tst § 14, tlg.)

3 a. Televerkets reparatörer får mot lösen av 2 klass färdbiljett följa med även inte personförande godståg, varvid plats beredes i konduktörs- eller bromskupé.

b. I undantagsfall får tågexpeditör medge även annan person, som innehar giltig färdbiljett, att medfölja icke personförande tåg och att därvid färdas i tjänstekupé eller tomt lastrum, dock att sådant medgivande ej får lämnas utan tågbefälhavarens samtycke, därest den resande måste färdas i samma tjänstekupé som tågbefälhavaren. Tåg får ej stoppas enbart för dylik resandes av- eller påstigande.

c. I tåg, som medför explosiv vara av klass C, får resande inte följa med, såvida ej särskilt undantag medgivits för viss järnvägslinje.

2. Ordningsföreskrifter.

a. Tillträde till järnvägens områden.

134: 1. Utan vederbörligt tillstånd får ingen beträda sådana delar av järnvägens område, som icke äro upplåtna för allmänheten. (*Enligt Tst § 9, mom. 2.*)

Allmänt
förbud.

135: 1. För resande avsedda väntsalar å stationerna skola öppnas minst en timme före vederbörande tågs i tidtabellen angivna avgångstid; dock må vid mindre stationer, där trafikförhållandena så kräva, tidpunkten för väntsalarernas öppnande framflyttas till en halv timme före vederbörande tågs i tidtabellen angivna avgångstid. (*Tst § 18, mom. 1.*)

Tillträde till
dagväntsalar
plattformar
m. m.
i allmänhet

2. Vid stationer, som äro obemannade för visst tåg, men där resande få av- eller påstiga vederbörande tåg, äro väntsalarerna i vissa fall, enligt föreskrift i tjänstetidtabellen och de för allmänheten avsedda tidtabells-publikationerna, icke tillgängliga för resande.

3 a. Resande, som från övergångsstation skall fortsätta resa med tåg, som avgår inom 2 timmar efter den resandes ankomst till stationen, äger rättighet att under nämnda tid uppehålla sig i väntsalen, under tiden från kl. 23 till kl. 6 dock endast på vissa stationer. (*Enligt Tst § 18, mom. 2.*)

b. Nämnda stationer äro de där nattväntrum finnas. (*Enligt Tst § 18, tlgb 2.*)

4. Personer, som lida av de i epidemilagen § 2, mom. 1 och 6 nämnda smittsamma sjukdomarna*) äga icke tillträde till stationernas väntsalar och restauranglokaler. Detsamma gäller de personer, som angivas i artikel 170, mom. 1 a. (*Enligt Tst § 18, mom. 4.*)

5 a. För tillfällen, då på grund av stor tillströmning av resande eller andra orsaker så anses nödvändigt, äger stationsföreståndare föreskriva, att endast de, som innehava vederbörliga färdbiljetter eller plattformsbiljetter, äga tillträde till väntsalar eller att endast de, som löst vederbörliga färdbiljetter, äga tillträde till plattformar. (*Enligt Tst § 18, mom. 6.*)

b. I de fall då tillträde till plattform enligt ovan förbjudits för personer, som icke innehava färdbiljett, skola dock undantag medgivnas av stationsbefälet i ömmande fall (t. ex. för personer, som avfölja eller skola möta minderåriga barn, sjuka eller ålderstigna personer).

Ang. tillträde till nattväntrum, se Sovvagnsföreskrifter (särtryck nr 612).

136: 1. Dörrarna från väntsalar till plattformar öppnas å tid, som stationsbefälet bestämmer, dock senast 5 minuter före tågs avgång. (*Tst § 18, tlgb 1.*)

Särskilda
skrifter om
tillträde till
plattform.

2. Vid vissa särskilt bestämda stationer skola personer, som icke innehava vederbörliga färdbiljetter eller annan i mom. 4 nämnd legitimation, för tillträde till stationernas plattformar lösa plattformsbiljetter. (*Enligt Tst § 18, mom. 5.*)

3 a. Plattformsbiljetter äro av två slag, nämligen sådana, som gälla för tillträde en gång och sådana, som gälla för tillträde viss tid. De senare utfärdas att gälla antingen för viss namngiven person eller för en vid visst företag anställd icke namngiven person.

*) Dessa sjukdomar äro: pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförlamning, smittsam hjärnfeber, rödsot, återfallsfeber, sömnssjuka, undulantfeber, Weils sjukdom och spetälska.

b. Innehavare av plattformsbiljett av sistnämnda slag skall, då så påfordras, kunna legitimera sig.

c. Om missbruk av plattformsbiljett av sistnämnda slag anses föreligga, skall vederbörande spärrvakt genast anmäla detta till stationsbefälet.

d. Plattformsbiljett gäller endast på den station, där den är köpt.

4. Vid station, där spärr är anordnad, äga följande personer tillträde till plattformarna:

a) Person med en för avresa från stationen ifråga giltig färdbiljett*) (giltigt färdbevis), ävensom person utan färdbiljett, som företer giltigt sovplatsbiljett eller sittplatsbiljett.

Vid helger och andra särskilda tillfällen kan föreskrivas, att vissa resande, som icke innehar giltig sovplatsbiljett eller sittplatsbiljett skola förutom färdbiljett förete till vederb. tåg gällande tågplatsbiljett eller event. resemedgivande (formulär nr 321 G),

b) Person med för tillträde en gång gällande plattformsbiljett eller med plattformsbiljett gällande för viss tid**) (jfr dock art. 135, mom 5),

c) Järnvägspersonal, som tjänstgör vid stationen samt järnvägs och andra trafikföretags personal vid tjänstgöring i tåg eller vagnar, som beröra stationen***).

d) Annan personal vid statens järnvägar, som styrker sig hava tjänsteärende att utföra inom det avspärrade området,

e) Polisman i tjänsteutövning,

f) Funktionärer, som tjänstgöra vid stationen för att bevaka tull- eller postverkets intressen, såvida de genom sin uniform eller bärande av tjänstetecken igenkänns eller om de förete ett intyg angående uppgiven tjänstgöring,

g) Personer, anställda vid stations- eller vagnrestaurang eller andra företag, som på grund av kontrakt med järnvägsförvaltningen bedriva rörelse inom det avspärrade området,

h) Pressmän, försedda med av vederbörande polismyndighet utfärdade passerkort för tillträde till av polismyndigheten avspärrade områden,

i) Person, som företer av vederbörande järnvägsbefäl utfärdat legitimationsbevis för tillträde till det avspärrade området i ändamål att avhämta regelbundna tidnings- eller postförsändelser, som befordras i lösväska, mjölkförsändelser m. m.,

j) Person, som önskar medfölja tåg, men anmäler, att han ej hunnit lösa biljett, dock icke person, som enligt a) härövan skall förete tågplatsbiljett eller resemedgivande,

k) Personer, som uppvisa ett av Kungl. Utrikesdepartementet utfärdat »Identitetskort för diplomater».

5. Vid stationer, där spärr begagnas endast för vissa tåg, begränsas giltigheten av bestämmelserna i mom. 4 till dessa tåg.

Ang. plattformsbiljett för hund, se art. 425, mom. 4.

Bevakning
m. m. av
avspärrat
stations-
område.

137: 1 a. Ingångarna till och utgångarna från stations avspärrade delar skola bevakas av spärrvakt å de tider, som stationsföreståndaren bestämmer med hänsyn tagen till lokala förhållanden och persontrafikens omfattning.

b. Då in- och utgångar icke äro bevakade av spärrvakt, skola de hållas låsta.

138—139. (Reservnr.)

*) Det torde observeras, att halvbiljett gäller som färdbiljett för vuxen person, som innehar rabattkort (jfr art. 28) samt för återresande djurvårdare, då biljetten är fastsatt på därför avsett färdbevis (jfr art. 33).

**) För medlem av sällskap, som enligt styrelsens särskilda medgivande reser utan färdbiljett, utlämnas i vissa fall särskilda legitimationsbevis för passerande genom plattformsspärr.

***) Utländskt trafikföretags personal innehar särskilda med fotografi försedda legitimationskort.

b. Biljettförsäljning

140: 1. Försäljning av färdbiljetter skall börja så lång tid före tågs avgång, som kräves med hänsyn till trafikförhållandena på stationen eller platsen, dock minst 15 minuter före tågets i tidtabellen angivna avgångstid. (*Enligt Tst § 17, mom. 1.*)

Tiden för
försäljningen
i allmänhet.

2. Resande äger icke fordra att få lösa färdbiljett senare än 5 min. före tågs i tidtabellen angivna avgångstid. I fråga om biljetter, som skall skrivas ut eller sammansättas, får järnvägsförvaltning föreskriva längre tid för deras utfärdande. (*Enligt Tst § 17, mom. 2.*) Jfr Tågföringsföreskrifter (särtryck nr 645), art. 81, mom. 4.

141: 1 a. Förförköp av biljetter skall ordnas vid samtliga stationer och andra platser på av trafikinspektör bestämda tider. Om ej annat föreskrivits, får biljetter utlämnas fyra veckor före uppgiven avresedag.

Förförköp.

b. Vid helger och andra tillfällen med starkt stegrad trafik kan förförköpstiden ändras, vilket i så fall bekantgöres genom särskilda anslag.

c. De enligt mom. 1 a bestämda förförköpstiderna skall bekantgöras genom anteckning på därför avsedd plats på anslaget »Till våra trafikanter» (bl 661.7).

2. Anslag om förförköp av färdbiljetter och förpollettering av resgods (bl 620.5) finns inrättade, vilka är avsedda att utdelas till turist- och badhotell, pensionat, vilohem o. d., sedan anslaget fullständigats med av trafikinspektören enligt art. 141, mom. 1, och art. 347, mom. 3 fastställda tider för förförköp av biljetter och förpollettering av resgods.

142—143. (Reservnummer)

c. Utrop om tåguppehåll och tågs avgång m. m.

144: 1 a. Före ankomst till plats, där tåg skall göra uppehåll för Tågs ankomst
avstigande, skall biljettgranskare, där sådan medföljer, ropa ut platsens
namn i följande utsträckning:

i express- och snälltåg och i persontåg på sådana sträckor, där flertalet stationer passeras: *alla platser*,

i persontåg på övriga sträckor: *övergångsstationer (även sådana till SJ billinje eller annan billinje, som har samtrafik med SJ), städer, köpingar samt platser i övrigt, som trafikinspektör bestämmer.*

b. I sovvagnar skall utrop inte göras under natten.

c. I tåg som har högtalaranläggning skall denna i första hand användas för dessa utrop.

2. Platsens namn skall utropas klart och tydligt, så att det kan uppfattas av alla resande. Namnet skall föregås av lystringsordet »Nästa», t ex *Nästa Norrköpings central.*

3. Om ett tåg är sammansatt av vagnar till olika stationer skall före ankomsten till station, där vagn skall kopplas av, utropet i tågets *samtliga* vagnar kompletteras med besked om vart vagnen går. I restaurangvagnar och i serveringsavdelning i byffé- och kafévagnar skall utropet dessutom kompletteras med en anmaning till resande, som har plats i vagn, som skall kopplas av, att lämna restaurang-, byffé- resp kafévagnen.

Exempel på utrop före ankomsten till Laxå i ett tåg Stockholm C—Göteborg C med vagnar till Göteborg (även restaurang- och kafévagn) och Oslo.

Göteborgsdelens sittutrymme: *Nästa Laxå. Vagnen går till Göteborg.*

Restaurangvagnen och kafévagnens serveringsavdelning: *Nästa Laxå. Resande mot Värmland och Oslo måste lämna vagnen. Vagnen går till Göteborg.*

Oslo delen: *Nästa Laxå. Vagnen går till Oslo.*

4. Om ett uppehåll är avsett för att de resande skall få tillfälle att äta (s k måltidsuppehåll) skall detta särskilt bekantgöras i tåget före ankomsten till stationen i fråga.

145: 1. Tågs förestående avgång utropas icke i väntsalar och restauranglokaler. Tågs avgång.

2 a. Kort tid innan tåg är färdigt till avgång, utropas, om så erfordras, med hög och tydlig röst: »Tag plats», för att tillkännagiva för de resande, att tåget omedelbart kommer att sätta sig i rörelse. (*Enligt Tst § 22, tlgb 2.*)

Beträffande tåg med bälgvagnar skall utropet lyda: »Tag plats, var god stäng dörrarna».

Utropet »Tag plats» resp. »Tag plats, var god stäng dörrarna» skall göras i så god tid, att samtliga resande hunnit påstiga tåget, innan avgångstiden är inne eller vid tågförseiningar om möjligt innan tåget i övrigt är klart för avgång. Vid stor trafik eller vid långa tåg bör detta utrop således ske ungefär 2 minuter före avgången.

b. I fråga om sovvagnsförande tåg skall under tiden kl. 22.00—7.30 nämnda uppmaningar givas med låg röst och endast på de platser invid tåget, där så erfordras.

3 a. På stationer, där så enligt trafikinspektörens beprövande finnes erforderligt, skall samarbete ordnas mellan tågexpeditören å ena sidan samt å andra sidan biljett- och resgodsexpeditionerna i syfte att förebygga, att resande, som har rätt att där bliva expedierad, ej medhinner det tåg, med vilket han ämnar resa.

b. Med stationer av nämnda slag åsyftas företrädesvis de medelstora. På småstationerna torde särskilda anordningar i nämnda syfte vara obehövliga och på de större stationerna torde järnvägen ej lämpligen kunna påtaga sig den ifrågasvarande kontrollen.

146—147. (Reservnr.)

d. Tobaksrökning

148: 1. Därest i tåg icke förefinnes mer än en avdelning av viss vagnklass, må i densamma rökning äga rum endast med samtliga medresandes samtycke. (*Tst § 19, mom. 2.*) Tobaksrökning på tåg.

2. I avdelning med skylten »Rökning förbjuden» får rökning icke äga rum. (*Enligt Tst § 19, mom. 3.*)

3. Rökning får äga rum i korridor och vestibul till sittvagnsavdelning, i vilken en del eller alla kupéer äro försedda med skylten »Rökning tillåten», men däremot icke i korridor och vestibul till avdelning, vars samtliga kupéer äro försedda med skylten »Rökning förbjuden». (*Enligt Tst § 19, tlgb 4.*)

4 a. I restaurangvagn, som inte är utrustad med luftkonditioneringsanläggning, får rökning icke äga rum i matsalen. (*Enligt Tst § 19, tlgb 3.*)

b. I vissa fall — t. ex. under table-d'hôte-måltid då kaféavdelningens bord behöva tagas i anspråk för matgäster — kan rökning förbjudas även i restaurangvagnens kaféavdelning. Anslag härom uppsättes av serveringspersonalen.

149—150. (Reservnr.)

e. Åtgärder till förekommande av olycksfall o d

På- eller av-
stigande av
tåg, som är i
rörelse m. m.

151: 1 a. Det är resande förbjudet att, sedan tåg satt sig i rörelse, påstiga detsamma. (*Tst § 22, mom. 1.*)

b. Det är resande förbjudet att, så länge tåg är i rörelse, avstiga detsamma eller öppna vagnarnas sidodörrar. (*Tst § 24, mom. 1.*)

c. Då tåg är i rörelse, få resande icke taga plats å vagns fotsteg.

Stängning av
personvagnars
sidodörrar och
grindar.

152: 1. Omedelbart efter ropet »Tag plats» skola personvagnarnas sidodörrar och grindar stängas. Utåtgående sidodörrar skola därvid omsorgsfullt stängas, d. v. s. så att låsvredet till säkerhetslåset befinner sig i förreglande läge. Vagnsgrindar och inåtgående sidodörrar stängas i den utsträckning tiden så medger. Jfr Tågföringsföreskrifter (särtryck 645), art. 73 och art. 81, mom. 6.

Förbud att
utkasta
brinnande
cigarrer o. d.
från tåg.

153: 1. Det är förbjudet att från tåg utkasta brinnande cigarrer och tändstickor samt buteljer eller andra föremål, varigenom skada kan åstadkommas å människor, djur eller egendom. (*Tst § 24, mom. 2.*)

Användande av
nödbroms.

154: 1. I järnvägsvagn anbragt nödbroms får sättas i verksamhet endast då verklig fara är för handen. (*Enligt Tst § 24, mom. 3.*)

Lös trappa.

155: 1. I de fall, då rälsbusståg ersatts av tåg, framfört av lok, skall tågbefälhavaren i tåget medföra lös trappa att vid behov användas vid resandes på- och avstigande vid stoppställen på linjen.

Avstigning
från vagn
utanför sta-
tionsplattform.

156: 1 a. Då tåg stannar med vagn utanför stationsplattform, skall särskild uppmärksamhet ägnas åt att resande i sådan vagn beredes tillfälle att avstiga, varvid vid behov hjälp skall lämnas den resande.

b. I förekommande fall bör resande beredas tillfälle att gå igenom tåget till vagn, varifrån avstigning kan ske på stationsplattformen.

157. (Reservnr.)

f. Bestämmelser i övrigt vid färd på tåg

158: 1. Biljettgranskare skall sörja för resandes trevnad och bekvämlighet ävensom tillse, att ordningen ej störes. Omsorg om de resande.

2. Vagnfönster skall hållas stängt, om resande i vagnavdelningen eller kupén så påyrkar för undvikande av drag eller damm.

3. Blommor eller andra föremål få av hänsyn till andra resande icke placeras i till vagnarnas utrustning hörande dricksglas, karaffiner, handfat och andra vattenbehållare. Detta gäller icke sådana dricksglas m. m., som tillhöra kupé, helt disponerad av till ett och samma sällskap hörande personer.

4. Utförande av sång eller musicerande äger biljettgranskare förbjuda, då sången eller musiken kan anses besvåra medresande. Detsamma gäller användande av skrivmaskin, då bullret därav kan anses besvåra medresande.

159: 1 a. Resande få i den utsträckning och på de villkor bilaga E angiver avlämna inländska privattelegram till biljettgranskare på samtliga tåg. Privattelegram från resande.
Bil. E.

b. Telegramblanketter (bl 666.3) skola medföras av biljettgranskarna och på begäran tillhandahållas de resande. Telegram får skrivas även på vanligt papper.

160: 1. Biljettgranskare är skyldig att till resande på tåg snarast möjligt vidarebefordra telegram, som genom stationspersonalen överlämnas till honom, dock utan åsidosättande av sådana göromål, som hänföra sig till trafiksäkerheten, eller som äro nödvändiga för tågets rättidiga framförande. Telegrams avlämnande till resande.

2. Kan adressaten ej anträffas, skall anteckning därom göras på telegrammet och detsamma avlämnas på första lämpliga uppehållsstation.

161: 1. Om kortspel bedrives på tåg under sådana former, att de spelande kunna anses brista uti hyfsat uppförande eller besvåra de medresande, äger biljettgranskare förbjuda spelets fortsättande. Kortspel.

162: 1. Resande, som lägga upp fötterna på stoppade eller klädda soffor utan att därvid använda något sofftyget skyddande underlag eller som stödjade fötterna mot polerade ytor, skola av biljettgranskare anmodas att under fötterna placera något föremål, som på ett fullt tillfredsställande sätt skyddar vagnens inredning mot nedsmutsande och åverkan av skodonen, event. sådana med sporrar. Aktsamhet om vagns inredning.

2 a. Resande få icke taga plats på resgodshyllor.

b. Förestående gäller dock icke småbarn i särskilt inredda barnkupéer.

3. Lösa soffdynor och kuddar få icke placeras på golvet.

163: 1. Det är förbjudet att på tåg idka försäljning av tryckalster eller varor utan att särskilt medgivande därom erhållits av vederbörande järnvägsmyndighet. Se art. 166. Förbud mot försäljning utan tillstånd.

Servering av
vin, starköl
och öl

164: 1 a. Vin, starköl och öl får på tåg serveras endast i restaurang- och byffévagn samt i snabbmotorvagnståg. (Enligt Tst § 15: 1.)

b. Öl får dessutom serveras i kafévagn samt genom ambulerande försäljning.

2 a. Servering av vin och starköl får ske endast av AB Trafikrestauranger¹⁾.

b. Servering av öl får ske av AB Trafikrestauranger¹⁾ och av vissa andra företagare, som enligt art. 166: 1 b träffat avtal därom med SJ.

Bil H

3 a. Villkor och förutsättningar för servering av vin, starköl och öl framgår av bilaga H.

b. Om militärkontingent eller in- eller utryckande värnpliktiga reser med tåg, där servering av öl förekommer, eller om anhopning av resande eljest skett, exempelvis med anledning av något idrottsevenemang, skall tågchefhavaren och serveringspersonalen samråda om och vidta de inskränkningar i serveringen, som eventuellt bedömes erforderliga för att förhindra oordning. Sådana inskränkningar är av rent tillfällig natur och skall upphöra, så snart anledningen därtill ej längre föreligger.

Förtäring i
övrigt av
spritdrycker,
vin och
starköl

4 a. Utöver vad som framgår av mom. 1 är det inte tillåtet att förtära spritdrycker, vin eller starköl. Förbudet gäller dock inte abonnerad vagn eller vagnavdelning. (Enligt Tst § 15: 1.)

b. Såsom abonnerad vagnavdelning anses även sovkupe, vars alla platser disponeras av viss person och dennes sällskap. (Tst § 15, tlgb 2.)

Starköl/öl

5. Med starköl avses maltdrycker av klass III och med öl maltdrycker av klass II.

Tillträde till
restaurang-
vagn

165: 1. Resande har rätt att uppehålla sig i restaurang-, byffé- eller kafévagn under den tid, som erfordras för att intaga förtäring. Efter tillsägelse av tåg- eller serveringspersonal är resande dock skyldig att lämna sin plats, innan table d'hôte-måltid som han ej skall deltaga i, börjar eller eljest sedan på särskilt sätt tillkännagiven tid förflutit, efter det han blivit serverad. (Tst § 19, tlgb 2.)

2 a. Tider för servering anges i särskilda meddelanden, som lägges ut i vagnarna av serveringspersonalen.

b. Servering i restaurang- och byffévagn kan efter järnvägsstyrelsens medgivande avbrytas för viss kortare tid, varvid uppehållet i serveringen meddelas genom anslag i vagnen.

3. Plats till måltid kan beställas i förväg hos serveringspersonalen, som för detta ändamål passerar genom tåget. Vid beställning erhålles tid och nummer till viss plats i restaurangvagnen.

¹⁾ I tåg, där norsk restaurangvagn framföres, även av A/S Norsk Spisevognselskap.

166: 1 a. AB Trafikrestauranger äger rätt att å tåg bedriva restaurangrörelse inkl. s. k. ambulerande tågservering enligt ett med SJ upprättat kontrakt. Utdrag ur detta kontrakt finnes infört i bilaga B.

Tillstånd till restaurangrörelse och försäljning på tåg.
Bil. B.

b. Rätt att bedriva ambulerande tågservering kan dessutom vara medgiven andra företagare.

c. Uppgift på de företagare, som inneha rättighet samt på de icke restaurangvagnförande tåg, i vilka ambulerande tågservering får äga rum, delges biljettgranskare.

2 a. Svenska pressbyrå äger rätt att på stationer och tåg försälja tidningar m. m. enligt ett med SJ upprättat kontrakt. Biljettgranskare skall övervaka, att där Svenska pressbyråns tågbud medföljer tåg, buden följa de bestämmelser, som i gällande kontrakt mellan styrelsen och pressbyrå finnas stadgade.

b. Uppgift på de tåg, där tågbuden skall bedriva försäljning, skall delges biljettgranskarna.

c. Utdrag ur kontraktet finnes infört i bilaga C.

Bil. C

3. Frälsningsarméernas personal äger saluföra sina tidningar på stationer och tåg. Försäljning får dock icke ske på stationsplattform eller tåg på sådant sätt att resandes på- eller avstigning hindras.

167: 1. Meningsskiljaktigheter mellan allmänheten och tjänstgörande personal eller mellan trafikanter inbördes angående deras rättigheter och skyldigheter avgöras på stationerna av tågexpeditören och på tåg mellan stationerna av tågbefälhavaren. (Enligt Tst § 10.)

Meningsskiljaktigheter.

168—169. (Reservnr.)

g. Särskilda åtgärder för ordningens upprätthållande

170: 1 a. Synbarligen onyktra personer ävensom de, som icke iakttaga föreskriven ordning eller icke följa järnvägstjänstemans i och för tjänsten givna tillsägelser och föreskrifter eller icke iakttaga anständigt uppförande, få icke medfölja tåg eller vistas inom stationernas områden. (Tst § 15, mom. 2.)

Avvisande av onyktra personer m. fl.

b. Med »synbarligen onyktra personer» avses även sådana, som utan att befinna sig i ett långt framskridet rus genom sitt uppträdande visa, att de överskridit gränserna för ett måttligt bruk av spirituösa drycker.

2. Järnvägspersonalen äger att från järnvägens område avlägsna den, som uppträder berusad eller stör ordningen eller genom sitt uppförande äventyrar säkerheten i järnvägsdriften, så ock att i trängande fall taga sådan person i förvar, intill dess polisman, som ofördrojligen bör underrättas, kommer tillstådes eller behovet, av den ifrågavarande personens förvarande eljest upphör. Befattningshavare, som handhar säkerhets- och ordningstjänst, tillkommer det skydd, som i 10 kap. 1 § strafflagen sägs. (Enligt Tst § 9, mom. 4, anm.)

3. Det är i ovan angivna fall personalens skyldighet att ingripa såväl då den själv iakttagar, att ordningen störes, som då anmälan härom ingår, exempelvis från medresande på tåg.

Ordnings-
hållning

171: 1. För att kunna upprätthålla god ordning på tåg kan det vid vissa tillfällen vara lämpligt att förse biljettgranskare eller extra med-sänd personal med tjänstetecken för ordningsman, för att tydligt visa, vilket särskilt uppdrag tjänstemannen ifråga har. Order härom utfärdas från fall till fall av trafikinspektör.

Anm. 1. I stället för ordningsmannatecken kan, om så anses nödvändigt, tjänstemannen förse med polisbricka.

Anm. 2. Vid speciella tillfällen kan statspolis vara rekviderad för att hjälpa till att upprätthålla god ordning på tågen. Sådan polisman färdas på specialfribiljett.

2. Personal, som fått i särskilt uppdrag att vaka över ordningen på tåg skall vara väl förtrogen med personalens rättigheter och skyldigheter i berört avseende.

3. Tågbefälhavare skall i tågrapporten upptaga klagomål från resande över bristande ordning och även eljest iakttagna oordningar, samt redogöra för vidtagna åtgärder.

Ordningshåll-
ning vid
militära resor.

172: 1. Vid *tjänsteresor i kontingent* och vid *förbandstransporter* ansvarar den medföljande militäre transportchefen för att god ordning råder bland den militära personalen.

2 a. Vid övriga militära resor åvilar ordningshållningen järnvägens personal. Militära resande skall härvid behandlas på samma sätt som civila resande.

b. För att biträda med övervakning av ordningen bland militära resande i uniform och bland sådana civila resande, som färdas på militär tjänstebiljett (t. ex. vid in- och utryckningsresor) kan vara överenskommet mellan trafikinspektör och militär chef att *militär ordningshållningspersonal* skall följa med. Sådan personal organiseras i *tågpatruller*, bestående av chef och 1—2 man. Tågpatrulls uppgift är närmast att kontrollera

att järnvägens ordningsföreskrifter följs,

att hänsyn tas till civila medresande och

att den militära tystnadsplikten iakttas.

På *anmodan* av järnvägspersonal skall tågpatrull avvisa militär resande, som uppträder berusad, stör ordningen eller äventyrar säkerheten i järnvägsdriften.

Personal i tågpatrull skall vara klädd i uniform och bära polis-
emblem eller vaktmärke. Personalen skall vidare vara försedd med batong. Tågpatrull skall inneha specialfribiljett.

c. Statspolis kan även anlitas för hjälp med ordningshållning vid militära resor. Sådan polisman skall inneha specialfribiljett.

173: 1. Tåg- och stationspersonalen skall, då omständigheterna så påkalla, göra bruk av sin på järnvägstrafikstadgans § 9, mom. 3 och 4 (jfr art. 180 resp. 170), grundade befogenhet att från järnvägens område avlägsna personer, som överträda givna föreskrifter för upprätthållande av ordning och säkerhet ävensom utkräva ersättning av den, som vållar skada på järnvägens tillhörigheter eller förorenar vagn eller dess inredning m. m.

Allmänna
anvisningar.

2. Då förseelse mot ordningen ej kan anses påkalla den resandes omedelbara avvisande, såsom t. ex. då rönkningsförbud överträdes (se art. 148) då besvärande musik utföres (se art. 158, mom. 4), då resande nedsmutsa sofftyget (se art. 162), då försäljning äger rum utan tillstånd (se art. 163) eller då resande uppträder egenmäktigt, skall biljettgranskare i överensstämmelse med Tst § 9 (se art. 170, mom. 2) meddela förbud därför och då anledning därtill föreligger underrätta den skyldige, att ett trotsande av förbudet kan föranleda hans avvisande från tåget. Dylikt meddelande bör om möjligt göras på sådant sätt, att det uppfattas av medresande, så att dessas vittnesmål sedermera i fall av behov kan tagas i anspråk.

3. Upprepas förseelsen, skall biljettgranskare jämlikt Tst § 9 dels anteckna den skyldiges namn och adress dels, om så befinnes erforderligt, avvisa honom från tåget. Anteckning bör därvid göras även om vittnenas namn och adress; om möjligt bör tillika en kort rapport uppsättas, vilken till riktigheten bekräftas av vittnena medelst deras egenhändiga namnteckningar.

174—175. (Reservnr.)

h. Kvarglömda effekter m m

176: 1. Inom järnvägens område kvarglömmt eller borttappat handresgods, som tillvaratagits av järnvägspersonal, skall tagas i förvar. (Enligt Tst § 38, mom. 1.)

Förvaring och
efterforskning
av kvarglömda
effekter o. d.

2. Konduktörspersonalen skall på begäran efterforska av resande i tåget kvarglömda effekter samt, om de påträffas, taga dem i sin vård och ombesörja deras betryggande förvaring.

177: 1 a. Tågbefälhavare på personförande tåg skall — med biträde av biljettgranskare — efter ankomsten till tågs slutstation noggrant genomsöka alla personvagnarna i tåget och till stationen överlämna kvarlämnade effekter. Han skall verkställa denna visitering omedelbart sedan de resande lämnat personvagnarna, och dessa få icke beträdas av annan personal, förrän visiteringen blivit verkställd.

Undersökning
av person-
vagnarna vid
tågs slutstation
o. d.

Då så på grund av särskilda förhållanden är nödvändigt (rengöring etc), äger dock stationsföreståndare medgiva annan personal tillträde till personvagnarna, innan visiteringen avslutats. Denna personal får icke taga någon som helst befattning med av resande kvarlämnade effekter.

b. I mom. 1 a föreskriven undersökning skall ifråga om vagn, som avkopplas tidigare, göras på vagnens slutstation.

c. Ifråga om tåg, som framföres utan konduktörspersonal, skall ovan nämnda undersökning göras genom vederbörande slutstations försorg.

Ang. behandling av tillvaratagna effekter, se Godsregleringsföreskrifter (särtryck 626).

178—179. (Reservnr.)

i. Skador på inredning m m

Skada på SJ
tillhörigheter
m. m.

180: 1 a. Den som vållar skada på järnvägs tillhörigheter eller förenar stationsbyggnad, järnvägsvagn eller inredning, är underkastad, förutom det straff, som kan vara stadgat i allmän lag, skyldighet att, på anfordran av tågexpeditör eller tågbefälhavare, utgiva ersättning eller ställa säkerhet därför till belopp, som, därest detsamma icke finnes angivet i utav järnvägsförvaltning upprättad prislista, bestämmas av befalet på den station, varest gärningen skett eller, om den inträffat på tåg, på den station, där anmälan därom göres. (Enligt Tst § 9, mom. 3.)

b. Ersättningen erlägges vid den station, där detta med hänsyn till tågs uppehåll eller eljest lämpligen kan ske, och skall kvitto lämnas därpå.

c. I fastställd prislista icke angiven ersättning för skada, som förorsakats på under viss station lydande håll- eller lastplats, bestämmas av befalet på berörd station. (Enligt Tst § 9, tågb.)

2. Vid skada på eller förlust av nedannämnda slags effekter tillhörande tåg, väntsalar etc., uppkommen genom trafikants förvållande, gäller följande prislista:

	kr. pr st.	
Dragremmar till fönster	5:	50
Dricksglas.....	—:	90
Gas- och ljuskupor.....	7:	—
Glas, dörr- och fönster- av vanligt råglas, mattslipat och innerruta	ytterruta	
musslinglas, 3—4 mm. tjockt upp till 0,30 kvm. pr ruta	8: —	11: 50
fr. o. m. 0,31—0,70 kvm. pr ruta	12: —	16: —
0,71 kvm. och däröver.....	18: 50	24: —
» dörr- och fönster- av s. k. spegelglas, utan facettslipning,		
6—9 mm. tjockt upp till 0,30 kvm. pr ruta	20: 70	
fr. o. m. 0,31—0,70 kvm. pr ruta	40: —	
0,71 kvm. och däröver.....	55: —	
» dörr- och fönster- av s. k. spegelglas, facettslipat 6—9 mm.		
tjockt	45: —	
» spegel-, slätt, upp t. o. m. 0,25 kvm. pr spegel	23: 50	
0,26 kvm. och däröver	45: —	
» spegel- med facettslipning, upp t. o. m. 0,25 kvm. pr spegel	55: —	
0,26 kvm. och däröver	85: —	
» till reservbelysning	—:	55
Glödlampor	2: —	
Hästvårdarbänk.....	30: —	
Hästvårdarlykta.....	20: —	
Glas till d:o	—:	75
Karaffiner	10: —	
Klosettrattar av porslin	80: —	
Nattbäcken »	12: —	
Signalflagga, duk	5: —	
Käpp till d:o.....	1: 50	
Tvålbehållare, kompletta	18: —	
Glasbehållare till d:o	4: —	
Tvättställ av porslin	40: —	

Ang. stations redovisning av uttagna ersättningsbelopp, se Föreskrifter för kassatjänsten vid statens järnvägars stationer (särtryck 1090).

3. Placering av resande i sittvagnar

a. Beläggande av plats och anvisande av plats genom järnvägspersonal

184: 1 a. Resande äger rätt att vid påstigandet för sig själv och sitt resällskap belägga en ledig sittplats för varje med färdbiljett försedd person. (*Enligt Tst § 20, mom. 1.*)

Beläggning
eller utbyte
av sittplats.

b. Med uttrycket »belägga en plats» förstås här att i avsikt att utmärka platsen såsom upptagen anbringa reseffekt eller annat föremål, dock ej tidning eller liknande tryckalster, å densamma. (*Tst § 20, tlgb 1.*)

2. Resande äger jämväl förfoga över det mot hans sittplats svarande utrymmet över och å golvet under sittplatsen i fråga. Jfr art. 309, mom. 1. (*Tst § 20, tlgb 1.*)

3. Det är förbjudet att, i avsikt att utmärka dem såsom upptagna, belägga flera sittplatser än i mom. 1 medges, ävensom för annan än resande att upptaga sittplats i tåg. (*Enligt Tst § 20, mom. 3.*)

4 a. Den, som under färden tillfälligt lämnat sin sittplats, kan fordra att återfå densamma, under förutsättning att han tydligt utmärkt, att sittplatsen är upptagen. (*Tst § 20, mom. 1.*)

b. Resande, som på nattsträcka färdas i sovvagn, äger icke rätt att samtidigt ha plats i sittvagn markerad som upptagen.

5 a. Resande, som har biljett till viss sittplats, har rätt till denna plats, under förutsättning att han tar den i besittning senast 15 minuter efter tågets avgång från den på sittplatsbiljetten angivna påstigningsstationen. Lämnar resande med sittplatsbiljett tillfälligt sin plats måste han markera den som upptagen i vanlig ordning.

b. Bestämmelsen i mom. a ovan gäller även för det fall att sittplats icke varit i föreskriven ordning försedd med markeringsremsa. Tågpersonalen skall därvid, så långt görligt är, vara resande, som eventuellt tagit sittplatsen i anspråk, behjälplig till annan sittplats.

c. Resande med tåg, till vilket sittplatsbiljetter utställas, är berättigad att under tågets gång utbyta sin först intagna sittplats mot annan ledig sittplats. I vagnar och tåg med sittplatsbiljettvång får dock detta ej ske utan medgivande av biljettgranskare.

Ang. påteckning av sittplatsbiljett vid felexpediering av sittplatsbeställning, se art. 241, mom. 2.

185: 1. Järnvägspersonal är berättigad och vid anfordran skyldig att i mån av tillgång anvisa resande sittplatser i tåg såväl vid resans början som ock sedermera, därest anledning till ombyte av plats förefinnes. (*Tst § 20, mom. 2.*)

Anvisning av
sittplats åt
resande.

2 a. Biljettgranskare skall, så långt tjänsten det medger, vara tillstädes på stationsplattformen vid resandes påstigande på tåget för att anvisa dem plats.

b. När sittplatsbiljetter utlämnas till ett tåg, skall biljettgranskare, i den mån hans övriga arbete det medger, eller annan särskilt avdelad personal lämna de resande, som löst sittplatsbiljetter, anvisning på deras platser ävensom uppmärksamgöra andra resande på, att vissa platser är upptagna.

c. Utöver detta anvisande av plats skall personalen jämväl lämna de resande upplysningar om direktvagnar o. d. samt på allt sätt vara de resande behjälpliga att bekvämt finna vederbörande vagnar och platser. Det är önskvärt, att dylik hjälp lämnas, utan att formlig begäran där-om framställes, och på sådant sätt, att den resande allmänheten får en känsla av att järnvägspersonal gärna och på förekommande sätt

hjälpes allmänheten till rätta. Vad här sagts om biljettgranskare och annan särskilt avdelad personal gäller även sådan uniformerad järnvägs-personal av alla grader, som befinner sig i närheten av tåg och därvid icke är upptagen av annan tjänst.

3 a. Resande med 2 klass biljett får vid *platsbrist* anvisas plats i 1 klass om ledigt utrymme finns där. Hänvisning till 1 klass får dock ske först sedan resande, som vill lösa prisskillnad till 1 klass, beretts denna möjlighet. Hänsyn måste även tas till platsbehov för senare påstigande 1 klass resande, så att ej dessa får stå medan 2 klass resande sitter i 1 klass.

Resande med 2 klass biljett är skyldig att på anmodan av biljettgranskare ta plats i 2 klass, så snart utrymmet medger.

b. Hänvisning till 1 klass bör ske så att resande, för vilka resan är särskilt ansträngande, t ex åldringar, sjuka och resande med små barn, i första hand anvisas plats i 1 klass.

Ang. förfaringssätt, då plats kan beredas endast i lägre vagnklass än den resandes färdbiljett utvisar, se art. 241.

4. Därest förstärkning av sittutrymmet under tågets väg visar sig behöfelig, skall tågchefhavare anmäla detta för tågexpeditören på närmaste station med anhållan att denne underrättar lämplig station i tågets väg. Likaledes skall tågchefhavaren anmäla, när dylika förstärkningsvagnar ej längre är behöfliga.

Ang. sittplatser i barnkupéer, se art. 187.

Resandes rätt
att uppehålla
sig i annan
vagn än
personvagn.

186: 1. Resande får icke uppehålla sig i bromskupé eller annan tjänstekupé eller i på järnvägsvagn placerad s. k. bostadsvagn eller i gods- och resgodsvagn, därest ej så tillfälligtvis erfordras för närvaro vid tullvisitering av resgods under tågets gång eller resande erhållit särskilt medgivande hertill. Jfr art. 133.

Vad här sagts gäller ej personer, som i egenskap av vårdare skall färdas tillsammans med av dem omhändertämda transportföremål.

187: 1. I vissa tåg är i den utsträckning normalplanen angiver avdelat en eller flera 2 klass kupéer för barn under 2 år med vårdare.

Barnkupéer.

2 a. Vårdare kunna vara kvinnliga eller manliga.

För skötseln av ett barn under 2 år erfordras normalt endast en vårdare. Då barnet på grund av sjukdom eller av annan anledning fordrar speciell skötsel eller tillsyn, kan dock mer än en vårdare vara erforderlig.

Medföras två eller flera barn kunna två vårdare vara erforderliga.

b. Åtföljande personer, som enligt konduktörspersonalens bedömande icke äro erforderliga för barnets eller barnens skötsel, böra uppmanas att taga plats i annat vagnsutrymme. Härvid bör dock viss urskillning iakttagas, så att exempelvis icke sådana åtföljande äldre barn eller syskon, som icke kunna taga vård om sig själva, ensamma hänvisas till annan kupé eller avdelning i tåget.

3. Andra resande få icke taga plats i barnkupé, även om densamma på någon sträcka skulle vara helt eller delvis ledig.

4. Bestämmelsernas innebörd är att antalet äldre personer i barnkupéer begränsas, så att t. ex. icke ett par familjer upptaga en hel kupé och därigenom hindra andra resande med småbarn från tillträde.

Om resande med småbarn påstiga på en mellanliggande station, är det dessutom trevligast och bekvämast att de omedelbart kunna taga platser i barnkupén i besittning utan att först behöva avvakta omflyttning av resande, som inte behöva vistas där.

5. Resande med barn under 2 år, som tagit plats i annat vagnsutrymme, böra av vederbörande biljettgranskare underrättas om befintligheten av barnkupé, för såvitt plats finnes eller kan beredas i denna kupé. Något tvång för dem att i dylikt fall överflytta till nämnda kupé föreligger dock icke.

188. (Reservnr.)

b. Sittplatsbiljetter

189: 1. Sittplatser reserveras i de tåg och vagnar som framgår av Sov- och sittplatsplan, str 650. För tillträde till expresståg måste resande vara försedd med sittplatsbiljett. Även i andra fall kan sittplatsbiljett vara obligatorisk. Detta meddelas i så fall i Sov- och sittplatsplan, str 650. Försäljningens omfattning.

2. Sittplatsbiljett gäller till viss numrerad plats i viss vagn, visst tåg och viss dag i enlighet med vad som finnes angivet på biljetten. Biljetternas giltighet.

190: 1. För varje vagn till vilken sittplatsbiljetter säljes föres på listförande tjänsteställen särskild sittplatslista. Av denna framgår för varje reserverad plats beställande tjänsteställe samt påstigningsstation eller den sträcka platsen är reserverad. På sittplatslistan skall listförande tjänsteställe på särskilt sätt utmärka de reservplatser, som står till konduktörspersonalens förfogande för att klara upp felbeläggningar. Sittplatslistor.

Sittplatslistan skall medföras av biljettgranskaren vid biljettkontrollen för att vara till ledning vid uppkarande av felaktigheter.

2. På sittplatslistans baksida skall biljettgranskaren anteckna oregelmässigheter ifråga om sittplatstjänsten. Även annat som kan vara av värde för listförande tjänsteställe att få reda på skall antecknas där. Vid oregelmässighet skall sittplatsbiljetten bifogas sittplatslistan, såvida ej den resande skall ha återbetalning på biljetten eller biljetten gäller till station i utlandet, (jfr art 20: 2 b, 221: 3 och 241: 2).

3. Tågbefälhavaren på expresståg skall komplettera sittplatslistorna med de uppgifter om belagda platser, som vissa listföringsstationer överlämnar. Dessa uppgifter lämnas på »Uppgift till tågbefälhavaren om sittplatsbeläggning i expresståg» (bl 6110: 71).

4. Sittplatslista och förteckningar, bl 6110.71, skall efter resans slut av tågbefälhavaren sändas till det tjänsteställe, som är angivet på listan.

191—197. (Reservnr.)

c. Platsmarkering

198: 1 a. I tåg och vagnar med sittplatsbiljettvång markeras ej de reserverade platserna på särskilt sätt. Jfr art. 189: 1. Platsmarkering.

b. I övriga fall skall alla platser, till vilka sittplatsbiljetter utlämnats, markeras med särskilda markeringsremсор; antingen bl 626.4 (blanko) eller bl 626.5 (med påtryckt stationsnamn). Bl 626.4 skall kompletteras med påstigningsstation innan den sättes upp.

2. Remsorna skall fästas på stängen till resgodshyllan eller på annat lämpligt sätt. Texten skall vara fullt läsbar för den, som ämnar sätta sig på platsen.

3 a. Biljettgranskare skall taga ned markeringsremsa vid första biljettgranskningen efter den på remsan angivna påstigningsstationen eller snarast efter det denna biljettgranskning avslutats.

b. Då innehavare av sittplatsbiljett icke tagit sin plats i besittning får markeringsremsa tagas ned tidigast 15 minuter efter tågets avgång från den på markeringsremsan angivna påstigningsstationen.

Ang. Resandes rätt till reserverad sittplats, se art. 184, mom. 5.

199—201. (Reservnr.)

4. Biljettkontroll

a. Allmänna bestämmelser

Resandes
skyldighet att
förete biljett.

202: 1. Resande är skyldig uppvisa sin biljett, så ofta sådant påfordras av stations- eller tågpersonalen. (*Tst § 23, mom. 1.*)

Kontrollens
innebörd och
utövande i
allmänhet.

203: 1. Biljettkontrollen innefattar granskning, märkning och insamling av biljetter.

2. Kontrollen utövas på tåg av biljettgranskare eller undantagsvis av tågkontrollör och på station med spärrsystem av spärrvakt.

3 a. Spärrsystem är antingen fullständigt, i vilket fall spärrvakten har samma kontrollskyldighet som biljettgranskare, eller ofullständigt, i vilket fall spärrvakten har att utöva kontroll allenast rörande tillträdet till plattformarna.

b. Fullständigt spärrsystem finnes på samtliga trafikplatser på linjerna Stockholm C—Södertälje C, Stockholm C—Upplands Väsby, Malmö C—Eslöv och Malmö C—Lomma.

4. På tåg, som framgår över sträcka med fullständigt spärrsystem och gör uppehåll vid station på dylik sträcka, utföres biljettkontroll av biljettgranskare i regel endast i 1 klass, men bör dock enligt trafikinspektörens anvisningar gång efter annan ske även i 2 klass.

5. På tåg, som framföres utan konduktörspersonal och över sträcka utan fullständigt spärrsystem, utövas biljettkontrollen enligt trafikinspektörs närmare bestämmelser av tågexpeditör eller särskilt beordrad tjänsteman.

6. Om biljettgranskning måste företagas, medan resande vistas i restaurangvagn för intagande av måltid, skall tiden för granskningen väljas så, att de resande och restaurangpersonalen ej störas, medan maten serveras.

Ang. särskilda bestämmelser för biljettkontroll i sovvagn, se Sovvagnsföreskrifter särtryck 612, art. 116.

204—205. (Reservnr.)

b. Granskning

Åtgärder i
allmänhet.

206: 1. Saknas namnteckning på biljett, där sådan skall finnas, skall biljettgranskare anmoda den resande att skriva dit sitt namn.

2 a. I samband med biljettkontroll skall biljettgranskare lämna de resande nödiga anvisningar om var tågombyte eventuellt skall äga rum. Detta gäller även, då ombyte skall göras till annat färdmedel till vilket resande innehar i samtrafik med järnvägen utfärdad färdbiljett.

b. I tåg, som medför vagnar till olika linjer, skall biljettgranskare i samband med granskningen av biljetterna uppmärksamma, om resande tagit plats i vagn, som skall framgå till annan linje än den, dit den resande har biljett, och i dylikt fall fästa den resandes uppmärksamhet därpå och lämna anvisning, var i tåget vederbörlig vagn är placerad. Liknande anvisning skall lämnas, då resande tagit plats i vagn, som skall avkopplas under vägen.

3 a. Innan märkning företages, skall undersökas, att företedd biljett är giltig d. v. s. exempelvis att giltighetstiden inträtt men ej är utlupen, att biljetten gäller till vederbörlig vagnklass och tåg (jfr art. 17), att den ej begagnas av obehörig person, att den ej användes över annan väg (jfr art. 15) än den över vilken biljetten gäller, att den är försedd med påstämpling eller anteckning om uppehåll i de fall detta är erforderligt enligt artikel 249 samt att företedd snälltågstilläggsbiljett gäller för reseriktningen ifråga.

b. Vuxen person, som företer halvbiljett, skall även förete vid befordringstillfället gällande rabattkort (jfr art. 28).

c. Bestämmelsen i mom. 3 b. må dock vid biljettgranskning i spärr eftersättas beträffande *ankommande* resande, dock att kortet alltid skall uppvisas, när den resandes färdbiljett ej blivit märkt i avgångsstationens spärr eller på vederbörande tåg. Bestämmelsen i mom. 3 b. må vidare eftersättas vid biljettgranskning i spärr beträffande *avgående* resande, om *fullständig* biljettgranskning äger rum på det tåg, den resande påstiger.

d. Då rabattkort skall företes, skall biljettgranskare förvissa sig om,

att resan sker inom rabattkortets giltighetstid,
att det är försett med innehavarens namnteckning,
att innehavarens utseende svarar mot fotografiet på kortet,
att det i förekommande fall gäller till nedsättning vid resa i single sovkupé och

att det bär SJ torrstämpel.

Rabattkort behöver ej företes vid köp av biljett, varför kontrollen av rabattkorts giltighet helt påvilar biljettgranskare.

e. Om innehavare av rabattkort, som av en eller annan anledning löst biljett till fullt pris, för biljettgranskare visar upp sitt rabattkort, skall denne anteckna på biljetten: »Rabattkort uppvisat», med angivande av resdag och tågnummer. I stället för påteckning på biljetten kan bl 623.6 användas.

4. Finnes på färdbiljett eller biljettkupong anteckning på utländskt språk, som biljettgranskare ej förstår, skall han hänvända sig till station i tågets väg för erhållande av förklaring över påteckningens betydelse.

5 a. I tåg och vagnar med sittplatsbiljettvång skall alla resande anmodas förete sittplatsbiljett. Jfr art 189: 1.

I expresståg skall, om så bedömes erforderligt med hänsyn till resandefrekvensen, kontroll över att de resande innehar sittplatsbiljett till tåget göras före tågets avgång. Trafikinspektören utfärdar de föreskrifter och vidtager de åtgärder, som i varje särskilt fall är lämpliga och rimliga.

b. I övriga tåg och vagnar, till vilka sittplatsbiljetter utlämnas skall resande, som sitter på plats, försedd med markeringsremsa »Reserverad» anmodas förete sittplatsbiljett. Jfr art. 291.

c. Sittplatsbiljett behöver endast granskas i samband med första biljettkontrollen efter den station, där den resande stigit på tåget. I direktvagn från utlandet med sittplatsbiljettvång på svensk sträcka skall sittplatsbiljett granskas i samband med första biljettkontrollen på SJ.

6. Om vagnavdelning (kupé) eller plats är reserverad eller abonnerad från mellanstation, skall resande, som på en föregående sträcka begagnar densamma och som skall färdas förbi nämnda mellanstation, uppmärksamgöras på att han senast vid nämnda mellanstation måste lämnat platsen ifråga.

7. Är färdbiljett i inhemsk trafik försedd med märkning utvisande att biljetten för en del av resan använts på SJ, bör biljettgranskare med ledning av tidigare märkning såvitt möjligt undersöka, om resan företagits utan andra uppehåll än sådana, som är antecknade på biljetten, eller som får räknas såsom föranledda av tågförbindelserna. Jfr art 251: 1.

Ang. behandling av resande, som ej innehar behörig biljett, se art. 256—263.

Biljetter i
häftesform.

207: 1. Kuponger i kupongbiljett och rundtursbiljett skall användas i den ordningsföljd, i vilken de insatts i häftet.

2. Biljettgranskare skall noga tillse, att färdbiljett icke missbrukas genom att kupong användes i orätt riktning. Kontroll häröver kan ske genom jämförelse med kvarsittande kupongstammar och obegagnade kuponger. Biljettgranskare skall stryka över den resväg och den rese-riktning, som ej kommer till användning, om så ej redan skett.

3. Lös kupong är ogiltig, för såvitt icke den resande kan förete såväl omslaget till färdbiljetten som kupongerna för de ännu icke befarna sträckorna.

Vissa särskilda
biljettslag.

208: 1. Vid granskningen av tilläggstursbiljetter till rundtursbiljett inom Sverige eller tilläggsturs- och anslutningsbiljetter till rundtursbiljett i nordisk personsamtrafik åligger det biljettgranskaren att förvissa sig om, att den resande även innehar vederbörlig huvudturs- eller lokaltursbiljett resp. rundtursbiljett. Skulle sådan saknas, skall förhållandet med angivande av tilläggsturens och tilläggstursbiljettens nummer samt försäljningsställe resp. anslutningsbiljettens nummer, ressträcka och försäljningsställe upptagas i tågrapporten. Mot den resande skall ingen åtgärd vidtagas, men hans namn och adress skall antecknas i rapporten.

2. När flera resande färdas på gemensam biljett (eller annat slags befordringsbevis etc.), skall biljettgranskaren noga tillse, att antalet resande ej överstiger vad som är angivet på biljetten (befordringsbeviset).

3. När gemensam biljett utfärdats för sällskap och kontrollbiljetter utlämnats till de enstaka medlemmarna av sällskapet, skall varje till sällskapet hörande person (således även innehavaren av gruppbiljetten) vara försedd med kontrollbiljett. Kontrollbiljett gäller för resa endast med det tåg, med vilket innehavaren av gruppbiljetten färdas.

4. Vid granskning av biljetter för resande på månadsbiljett med snälltågstilläggsbiljett per kalendermånad (jfr art. 42) skall biljettgranskare tillse, att månadsbiljetten och snälltågstilläggsbiljetten är utfärdade för samma person, och att snälltågstilläggsbiljetten gäller för färd med ifrågakvarande tåg.

5. På blankobiljetter i samtrafik med utlandet där giltighetstiden angivits på ett tilläggsblad till biljetten (jfr anm till art 12:2), skall särskilt kontrolleras att alla i tilläggsbladet angivna villkor iakttas. Om tilläggsbladet ej kan förete eller om i tilläggsbladet angivna villkor inte iakttas, skall den resande behandlas som resande utan giltig biljett.

209—211. (Reservnr.)

Ang. vad som bör iakttas vid granskning av vissa färdbiljetter till nedsatt pris, se art. 122—125.

~~Ang. vad som bör iakttas vid granskning av militära veckoslutsbiljetter, se art. 52.~~

c. Märkning

212: 1 a. Färdbiljett skall märkas, då den första gången företes för biljettgranskare, även om biljetten förut märkts på annan förvaltnings linje. När märkning skall ske.

Anm. Biljetter, som gäller i samtrafik flyg—järnväg, är på flyglinjen märkta med tång med halvmånformigt klipp och avtryck av signatur, t. ex. "S D"

Ang. märkning av vissa biljetter med alternativ giltighet på buss och tåg, se art 128.

b. Även prisskillnadsbiljett, snälltågstilläggsbiljett, kontrollkupong, där sådan finns, sittplatsbiljett, kontrollbiljett och plattformsbiljett, gällande för en gång, skall märkas.

c. På tåg försäld biljett skall märkas vid försäljningstillfället. Detta gäller även förskottskvitto.

d. Årskort, biljett för riksdagsledamot, månadsbiljett, terminskort på busslinje och sådan plattformsbiljett, som gäller för halvår, skall icke märkas.

2 a. Företes färdbiljett, som för den redan tillryggalagda delen av resan använts på annat statens järnvägars tåg, skall biljetten ånyo märkas. Detta gäller dock icke sådana fall, då de använda tågen enligt vederbörande trafikinspektörs beprövande är att anse som samma tåg, ehuru de ha olika nummer på olika sträckor.

Företes färdbiljett omärkt, fast en del av resan tillryggalagts, skall färdbiljetten märkas med ett klipp för varje tidigare tåg, som använts.

b. Färdbiljett skall dessutom alltid märkas första gången granskning sker efter avfärd från Boden C och Ånge (betr. tåg 22 Långsele), även om biljetten förut märkts på samma tåg.

Vid resa i sovvagn skall färdbiljett märkas med samma antal klipp, som vid resa i sittvagn motsvarande sträcka.

213: 1. Märkning på tåg utföres med tång, som ger runt klipp och lämnar avtryck av ett nummer. Tångerna är numrerade på följande sätt.

Klippets
utseende.

Distrikt	Nummerserier
I	001—199, 1000—1999, 10000—11999
II	200—399, 2000—2999
III	400—599, 3000—3999
IV	600—799, 4000—4999
V	700—799, 5000—5999
VIII	ingår i I distriktets serier

Anm. Tångerna från f d VI distriktet med nummerserierna 800—999 och 6000—6999 har fördelats på II och III distrikten.

Tångerna från f d VII distriktet med nummerserie 7000—7999 har fördelats på II och IV distrikten.

På f d EJ linjer kan finnas biljetttånger kvar sedan EJ-tiden och dessa tånger lämnar andra avtryck än ovan sagts.

2. Märkning i spärr utföres med tång, som ger trekantigt klipp och lämnar avtryck av ett nummer och stationssignatur. I distriktets spärrvaktstånger är numrerade 001—199 och 1000—1999 och III distriktets 100—199.

Anm. Spärrvaktstånger av äldre modell lämnar avtryck av datum i stället för nummer.

Sättet för
märkningen.

3. Märkningen skall utföras omsorgsfullt, så att tydliga avtryck erhålles, och så att klippdelen inte blir kvar i biljetten. Tången skall justeras eller bytas ut, om den är felaktig. Dubbelvikning av biljett eller kupong får inte förekomma, ej heller får flera biljetter eller kuponger klippas på en gång.

Märkningens
anbringande.

214: 1 a. Vid märkning av enkel färdbiljett (kupong) anbringas i regel första klippet på biljettens vänstra sida, då texten står på tvären, samt på dess nedre sida, då texten står på längden.

b. Är biljetten försedd med en mindre med ett streck avskild verifikationsdel (halvbiljettdel), avsedd att behållas av försäljningsstationen vid biljettens utlämnande som halvbiljett, anbringas första märkningen i nämnda mindre del och på nyssnämnda ställe.

2 a. På tur- och returbiljetter och andra för fram- och återresa gällande biljetter, som är försedda med märkena **F** och **A** eller **T** och **R**, anbringas första märkningen vid bortresa i **F** resp. **T** och vid återresa i **A** resp. **R**.

b. Är på dylik biljett verifikationsdelen avklippt, så att bokstäverna **F** eller **T** ej finns kvar, eller finns eljest inga dylika bokstäver utsatte, anbringas första märkningen vid framresan på biljettens vänstra sida och vid återresan på biljettens högra sida.

c. Biljetter i nordisk personsamtrafik kan vara försedda med be-teckningen **H** för framresa och **T** för återresa.

Klippet skall placeras så, att klassiffran icke blir otydlig.

3 a. Partibiljett för 10 enkla resor har 10 klipprutor, vilken genom en prickad linje är delad i två delar. Vid resa märkes en klippruta för varje person. Två barn, som ej fyllt 12 år, räknas som en person.

Klippet placeras i rutans vänstra hälft (sett från den kant på biljetten, varifrån klippet göres) vid resa i den riktning, som biljetten anger och i rutans högra hälft vid resa i motsatt riktning. Om byte av biljettgranskare kommer att ske under resan skall den biljettgranskare, som först granskar biljetten dessutom anteckna resdag i rutan (t ex 04/12) med kulspets- eller anilinpenna.

b. Partibiljett för 5 enkla resor har 5 klipprutor. Vid resa märkes en klippruta för varje person. Den biljettgranskare, som först granskar biljetten under en och samma resa, skall dessutom i märkrutan anteckna resdag och tågnummer. Blyertspenna får härvid inte användas.

4. Skall färdbiljett vid resa i viss riktning märkas mer än *en* gång, anbringas, om så är lämpligt, övriga klipp på samma långsida av biljetten som det första för reseriktningen gjorda klippet och i ordning intill varandra, men så att ett senare klipp ej förstör till ett föregående hörande text. Skulle biljett i samtrafik inom Sverige vid företeendet på SJ vara försedd med klipp, anbragta på annat sätt, märkes biljetten på lämplig plats med iakttagande så vitt möjligt av förestående.

5. Beträffande rundtursbiljetter inom Sverige skall iakttagas, att kupong, som kan gälla på olika sträckor, skall första gången märkas på angiven plats, för den sträcka, som befares av den resande. Övriga behövliga märkningar anbringas nedtill. Sidoturskuponger märkes på angiven plats i vederbörande klippruta. Omslaget märkes icke under pågående resa.

6. Ifråga om kupongbiljetter skall biljettgranskare iakttaga, att märkningen skall anbringas på kupongen mitt för vederbörande sträcka, men att däremot omslaget ej skall märkas under pågående resa.

7. Biljetter för fram- och återresa i samtrafik med utlandet, bestående av två delar, varav den högra, del A, gäller för framresa och den vänstra, del B, för återresa, märkas vid framresan i A-delens nedre kant och vid återresan i B-delens vänstra kant.

8. Befordringsbevis för gruppresor i internationell trafik (se art. 122, mom. 4 b) märkes till vänster om den rad, på vilken är angivet, när resan å vederbörande sträcka äger rum.

9. Då märkning ej kan anbringas så som här ovan sagts, placeras klippen på annat lämpligt sätt.

~~Ang. märkning av vissa färdbiljetter till nedsatt pris, se art. 124—125.~~
~~Ang. märkning av militära veckeslutsbiljetter, se art. 52.~~

215: 1 a. Enkel biljett med returkupong skall, då biljetten försäljes utan returkupong och har giltighet mellan flera olika stationer, märkas på sådant sätt, att klippet anbringas i den ruta, där påstigningsstationens namn finnes angivet.

Märkningens
anbringande
på biljetter,
sålda på tåg.

b. Säljes nyssnämnda slag av biljett som tur- och returbiljett, skall biljetten märkas dels på nyss angivna sätt dels ock på returkupongen för utmärkande av försäljningsdagens datum. Detta sker genom klipp i vederbörlig ruta eller rutor t. ex. vid försäljning den 17 i en månad genom klipp såväl i rutan 10 som i rutan 7.

Vid återresa märkes biljetten av spärrvakt invid namnet på den station, varifrån återresan anträdes, och av biljettgranskare på tåg på returkupongen vid **(R)**.

2 a. På tåg försåld tur- och returbiljett med olika stationsrelationer samt tur- och retur grundbiljett märkas vid försäljningstillfället för utmärkande av dels på- och avstigningsplats, dels försäljningsdagens datum. Påstigningsplatsen skall härvid markeras med *två* klipp och avstigningsplatsen med *ett* klipp.

På tåg försålda tur- och returbiljetter i övrigt märkas vid försäljningstillfället för utmärkande av försäljningsdatum.

Grundbiljett klippes dessutom i förekommande fall i rutan $\left[\frac{1}{2}\right]$ för utmärkande av att biljetten utlämnats till halvt pris.

b. På tåg försåld enkel biljett (enkel grundbiljett) märkes på samma sätt som tur- och returbiljett, dock att märkning för angivande av försäljningsdagens datum skall göras endast om biljetten är försedd med rutor härför.

c. På tåg försåld snälltågstilläggsbiljett märkes såväl på biljetten som på kontrollkupongen.

d. På tåg försålda förskottskvitton och valörkvitton märkas vid försäljningstillfället medelst klipp med biljettång resp. makuleras medelst rivning i kanten.

3. Vad i artikel 212, mom. 2 a, föreskrivits beträffande förnyad märkning av biljett, som kommer till användning på mer än ett tåg, skall gälla även för på tåg försålda biljetter. Vid framresan göres den förnyade märkningen vid **(T)** eller i närheten av biljettens nummer eller av »Statens järnvägar» och vid återresan vid **(R)**.

Märkning efter
uppehåll.

216: 1. Är färdbiljett (kupong) försedd med påstämpling eller anteckning om uppehåll i resa, skall nämnda påstämpling resp. anteckning vid resans fortsättande makuleras med färg- eller anilinpenna, varjämte biljetten märkes i vanlig ordning.

2. Har »Anteckningskort för uppehåll m. m.» (se art. 251, mom. 3) utlämnats, skall ovannämnda makulering och märkning företagas på kortet.

Felmärkning.

217: 1. Om biljettgranskare märker biljett (kupong), som ej bort märkas, eller märker biljett på orätt plats t. ex. under framresa vid **®** i stället för vid **①** på en tur- och returbiljett, skall han på biljetten (kupongen) anteckna: »Felmärkt tåg (nr) (den)» samt tillägga sitt namn och tjänsteställning samt i förekommande fall tjänstenummer. Medelst en pil eller på annat lämpligt sätt skall klargöras, till vilken märkning anteckningen hänför sig. Denna anteckning bör helst göras på biljettens baksida, varvid på biljettens framsida skrives »vänd».

2. Om nämnda anteckning ej rymmes på biljetten eller kupongen, skall biljettgranskaren låta genom lämplig station utfärda »Anteckningskort för uppehåll m. m.» (se art. 251, mom. 3), varpå biljettgranskaren sedermera gör erforderliga anteckningar.

218—219. (Reservnr.)

d. Insamling

220: 1. På trafikplats, där plattformsspärr är anordnad, skall utnyttjade färdbiljetter (event. med tillhörande »Anteckningskort för uppehåll m. m.») eller kuponger ävensom prisskillnadsbiljetter, plattformsbiljetter gällande för en gång, kontrollbiljetter, rabattkort, vars giltighetstid utgått, samt övriga förbrukade färdbevis insamlas av spärrvakten, då innehavaren lämnar det avspärrade området.

Insamling
i allmänhet.

Ang. förbud mot insamling av färdbevis för värnpliktigas resor till och från inskrivningsförrättning, se art. 297, mom. 6.

2 a. När resande skall stiga av tåg vid trafikplats, som inte har spärr, skall den resandes färdbiljett resp. kupong samlas in på tåget av biljettgranskaren.

b. Trafiksektion skall enligt trafikinspektörens beprövande vara indelad i sträckor för biljettinsamlingen. Färdbiljett resp. kupong till trafikplats på viss sträcka samlas in, så snart tåget avgått från denna sträckas begynnelsestation eller, då resande färdas mellan två platser på samma biljettinsamlingssträcka, omedelbart vid granskningen.

c. Trafikinspektören kan medge tågbefälhavare att till möjliggörande av effektiv biljettkontroll efter eget gottfinnande bestämma om tillfällig ändring av fastställda biljettinsamlingssträckor.

d. Vad här sagts om insamling av färdbiljett resp. kupong gäller även för event. till färdbiljett hörande »Anteckningskort för uppehåll m. m.», prisskillnadsbiljetter, kontrollbiljetter, rabattkort, vars giltighetstid utgått, samt övriga förbrukade färdbevis.

3. Såväl biljettgranskare på tåg som spärrvakter skall noga iaktta, att de ej redan vid framresan insamlar tur- och retur- biljetter och andra, även för återresa gällande biljetter och att de ej heller insamlar förskottskvitton och valörkvitton samt biljetter, som är försedda med tryckt anvisning om att de ej skall insamlas.

4 a. Vid kontrollering av rundtursbiljetter och kupongbiljetter eller andra biljetter med fränskiljbara kuponger skall iakttagas, att endast den kupong avskiljes, vilken gäller för den sträcka, som av den resande för tillfället befares eller event. redan befarits.

b. Vid uttagandet ur dylik biljett av begagnad kupong skall noga tillses, att den i biljetten kvarsittande stammen ej sönderrives.

5. Fullständigt använd biljett skall återlämnas till resande, som begär att få behålla den. Likaså får biljett försedd med anteckning »Feltaxerad» eller »Återbet begärd» återlämnas. Innan biljett överlämnas till resande, skall den tydligt överkorsas för att förhindra, att den återanvändes.

221: 1 a. På station såld snälltågstilläggsbiljett insamlas av biljettgranskare på tåg, så snart biljetten ej längre är behövlig för den resande. Jfr dock art. 18 och 19.

Särskilda
bestämmelser
för vissa
biljettslag.

b. Biljettgranskare skall noga iakttaga, att dubbel snälltågstilläggsbiljett icke insamlas redan vid framresan.

2 a. Beträffande på tåg försåld snälltågstilläggsbiljett iakttagas, att själva biljetten icke får insamlas. Dylik biljett skall behållas av den resande för att av honom makuleras efter resans slut.

b. Kontrollkupong till dylik biljett skall insamlas på den sista biljettinsamlingssträckan före den resandes avstigningsstation.

3 a. Sittplatsbiljetter till tåg och vagnar med sittplatsbiljettvång och sittplatsbiljetter gällande till station i utlandet skall inte samlas in.

b. Sittplatsbiljetter i övriga fall skall samlas in vid första biljettkontrollen.

Anm. Förfaringssätt vid oregelmässigheter, se art 241.

4. När sista kupongen uttages ur kupongbiljett, skall omslaget genomklippas och insamlas. Jfr art. 220, mom. 5.

5. I de fall då kupong eller tilläggstursbiljett gäller alternativt över två eller flera förvaltningars sträckor, skall kupongen eller kontrolldelen tagas i särskilt förvar av biljettgranskare och särskilt avlämnas till insamlingsstället.

6. När resa avslutats på rundtursbiljett i Sverige, skall biljetten insamlas, även om däri ingående sidoturskupong ej blivit fullständigt använd. Huvudtursbiljett och nordisk rundtursbiljett får dock icke insamlas, därest till densamma hörande tilläggsturs- eller anslutningsbiljett icke till fullo utnyttjats. Då rundtursbiljett insamlas skall omslaget och ev. sidoturskupong genomklippas. Om kontrolldelen för halvbiljett finns kvar på omslaget, skall klippet placeras i kontrolldelen.

7. Gruppbiljett i direkt samtrafik med utlandet kan ha en dubblett, utgörande kopia av biljetten. Dubbletten gäller inte som färdbiljett. Den skall samlas in vid första biljettkontrollen i första grannlandet, t ex vid första biljettkontrollen i Sverige vid framresa på en gruppbiljett, som gäller från Norge.

~~Ang. vad som är att iakttaga vid insamling av vissa färdbiljetter till nedsatt pris, se art. 124—126.~~

Misstag vid insamlingen.

222: 1. Har kupong för ännu icke befaren sträcka blivit av misstag uttagen ur rundtursbiljett eller kupongbiljett eller annan dylik biljett, skall kupongen återlämnas till den resande, försedd med anteckningen: »Franskild av misstag. Gäller», med tillägg av tagnummer, datum, biljettgranskarens namn och tjänsteställning samt i förekommande fall tjänstenummer.

2. Om nämnda anteckning ej rymmes å kupongen, förfares enligt artikel 217, mom. 2.

3. Biljett eller kupong, som av misstag insamlats av biljettgranskare på tåg eller av spärrvakt (exempelvis för fram- och återresa gällande biljett, som använts endast för framresan, eller biljett gällande till station bortom insamlingsstationen), skall ovillkorligen avlämnas till tågexpeditör vid insamlingsstationen med anmälan om förhållandet.

223: 1. Insamlade biljetter, omslag, kontrollkuponger, »Anteckningskort för uppehåll m. m.», färdbevis för djurvårdare samt övriga förbrukade färdbevis m. m. skola av biljettgranskare avlämnas vid av trafikinspektören bestämda stationer.

Insamlade
biljetters
behandling.

2. Av spärrvakt insamlade biljetter, omslag, kontrollkuponger, »Anteckningskort för uppehåll m. m.», färdbevis för djurvårdare samt övriga förbrukade färdbevis m. m. skola omedelbart nedläggas i härför avsett förvaringsrum.

3. Insamlade biljetter och biljettdelar m. m. skola förvaras så, att de lej kunna komma i händerna på obehöriga.

Ang. behandling av intyg från hovmästare i restaurangvagn, se art. 132, mom. 2 b.

Ang. behandling av biljett, som förklarats ogiltig, och av insamlat rabattkort, se art. 260.

Ang. vidare behandling av insamlade biljetter, se Personexpeditionsföreskrifter, del I (särtryck nr 1040), art. 500.

224—225. (Reservnr.)

e. Särskilda bestämmelser för kontrollen genom spärrvakt.

226: 1. Granskning av de resandes och plattformsbesökandes biljetter skall om ej annat särskilt föreskrivits äga rum såväl då dessa personer äro på ingående till som på utgående från tågen. Granskning och märkning.

Ang. vilka personer, som äga tillträde till plattformarna, se art. 136 mom. 4.

2. Då tågplatsbiljett (eller eventullt resemedgivande — formulär nr 321 G) skall företes för tillträde till visst tåg, skall särskilt kontrolleras, att tågplatsbiljetten (resemedgivandet) gäller till ifrågavarande tåg och dag.

3. Sovplatsbiljett och sittplatsbiljett skola, då färdbiljett företes, granskas vid spärren, endast för tåg, till vilka tågplatsbiljetter utlämnas eller då så av annan anledning är särskilt föreskrivet.

4. Snälltågstilläggsbiljett kontrolleras av spärrvakt endast då så är särskilt anbefallt.

5. Ifråga om biljett (eller intyg), gällande för mer än en resande, skall tillses, att ej flera personer tillåtas passera spärren än vad biljetten (intyget) utvisar.

227: 1. Spärrvakt skall ovillkorligen fordra, att resande företer biljett, och får under inga förhållanden låta någon passera genom spärren allenast på tillrop »månadsbiljett», »fribiljett» eller dylikt. Jfr dock art. 136, mom. 4 j.

Kontrollens utövande.

2. Innehavare av färdbiljett må tillåtas att tillfälligtvis lämna och återvända till det avspärrade området, exempelvis för att hämta resgods eller lösa snälltågstilläggsbiljett. Biljetten behöver därvid ej märkas eller insamlas, men må spärrvakt, om han finner nödigt, under tiden taga biljetten i förvar.

3. När gemensam färdbiljett utfärdats för ett sällskap och kontrollbiljetter utlämnats till sällskapets medlemmar, skola sällskapets medlemmar samtidigt passera genom spärren. Därvid skall innehavaren av gruppbiljetten passera först och innehavare av allenast kontrollbiljett framsläppas först sedan gruppbiljetten granskats.

Med kontrollbiljetter försedda deltagare, som komma till spärren, innan gruppbiljetten uppvisats, skola anmodas stiga åt sidan (för att vid event. köbildning icke hindra andra resande att komma fram) samt invänta innehavaren av gruppbiljetten.

228: 1 a. Vid station, där försäljning av plattformsbiljetter äger rum, men spärrvakt icke utövar kontroll över avgående och ankommande resandes färdbiljetter, skall spärrvakten med blåpenna anbringa ett kort, rakt streck på alla sådana färdbiljetter, som skola märkas av biljettgranskaren på tåg, och på vilka antingen framresa eller återresa skall från stationen anträdas.

Biljettens märkning av spärrvakt, som icke utövar biljettkontroll.

b. Märket skall på de färdbiljetter, som äro försedda med anvisningen **Ⓕ** och **Ⓐ**, rutor eller dylikt för att utmärka, var biljettgranskaren skall genomklippa biljetten, anbringas på sålunda anvisad plats.

229—230. (Reservnr.)

f. Särskilda bestämmelser i viss samtrafik.

Sovvagnar,
berörande vissa
främmande
järnvägar.

231: 1. Rörande särskilda bestämmelser för biljettkontroll i sovvagnar till och från utlandet hänvisas till Sov- och sittplatsplan, särtryck 650, art. 18—35.

På tågfärje-
lederna.

232: 1. För biljettkontrollen på tågfärjelederna gälla särskilda i skrivelseform meddelade bestämmelser.

På enskild
järnväg ut-
lämnade snäll-
tågstilläggs-
biljetter.

233: 1. På vissa enskilda järnvägar försäljas på stationer eller genom konduktör snälltågstilläggsbiljetter, gällande på SJ. Dessa biljetter få vid deras uppvisande på SJ dagtåg *ej* vara märkta på den enskilda järnvägen.

234. (Reservnr.)

g. Kontroll genom tågkontrollör *).

Kontroll
genom tåg-
kontrollör.

235: 1 a. Tågkontrollör skall tillse, att sittresande äro försedda med gällande biljetter eller andra befordringsbevis.

b. Tågkontrollör skall jämväl utöva kontroll av annat slag, exempelvis avseende tågexpedieringen, personvagnarnas adressering, renhållning, skyltning m. m. och resgodsarbetet.

2. Tågkontrollör har *ej* befäl över stations- eller tågpersonalen.

3 a. Tågkontrollör skall vara försedd med en av distriktschefen utfärdad order rörande sin tjänstgöring som tågkontrollör, vilken order han skall förete för den järnvägens personal, med vilken han i sin tjänstgöring som tågkontrollör träder i beröring.

b. Tågkontrollör skall dessutom medföra föreskrivet tjänstetecken. Vid biljettkontroll skall detta alltid bäras synligt på vänstra sidan av bröstet.

4 a. Tågkontrollörs granskning av de resandes biljetter kan ske antingen så, att han utför denna granskning i biljetmgranskarens ställe eller så, att han företager eftergranskning.

b. Innan eftergranskning företages, skall tågkontrollören hava hos biljetmgranskaren inhämtat upplysning, huruvida någon resande befunnits sakna behörig biljett.

c. Vid eftergranskning åsättes biljett med blåpenna märket $\checkmark$ invid det av biljetmgranskaren gjorda klippet.

5. a. Tågkontrollör skall snarast efter varje resa avgiva rapport (sektionsvis) i 3 ex. till distriktschefen rörande gjorda iakttagelser.

b. Ett exemplar av rapporten skall jämte uppgift om av distriktschefen vidtagna åtgärder av denne omgående insändas till styrelsens persontrafikbyrå. Samtidigt skall yttrande avges över framförda förslag, som förutsätta åtgärd från styrelsens sida.

236 (Reservnr.)

h. Särskild biljettkontroll.

237: 1. Efter vederbörande trafikinspektörs beprövande anordnas på tåg särskild kontroll (stickprovskontroll) av resandes biljetter.

238 (Reservnr.)

*) Bestämmelserna delvis satta ur funktion under pågående försök med omläggning av tågkontrollörsverksamheten (Pbr skr ²⁰/₄ 46, D:nr Pbr Jc 7).

5. Behandling av biljetter vid oregelmässigheter

239: 1 a. När en resande av någon anledning innehar obehövligen biljetter eller uppger att han ämnar söka återbetalning av hela eller någon del av avgiften för biljett, skall han i regel av biljettgranskare på tåg resp. av spärrvakt hänvisas att anmäla förhållandet till biljettexpeditionen eller tågexpeditören på avbrottsstationen. I de fall, då resande med hänsyn till tågförbindelserna ej lämpligen kan hänvisas till station för att få biljett försedd med påteckning om i vilken utsträckning den ej använts för resa, skall dylik påteckning göras av biljettgranskaren. Påteckningen skall göras på biljettens baksida.

Då resande
önskar
återbetalning
av biljettavgift.

Helt oanvänd biljett påtecknas:

»Ej använd».

Biljett, som ej använts på viss sträcka, påtecknas:

»Ej använd NN—NN».

Samtidigt med att påteckningen göres, skall biljettens framsida överkorsas, utom i det fall att påteckningen avser viss delsträcka, varifrån biljetten skall användas för fortsatt resa. I sistnämnda fallet skall biljetten ej överkorsas utan i stället förses med påteckningen »Vänd».

b. Om biljett, utfärdad för flera personer, användes på viss sträcka av ett mindre antal personer än det på biljetten angivna, skall biljetten påtecknas:

»Endast 00 NN—NN»

i förekommande fall kompletterat med »varav 00 halv».

På internationell gruppbiljett skall dylik påteckning göras i rutan för deltagarkontroll på biljettens baksida.

c. Varje påteckning skall undertecknas med namn, datum och tågnummer.

d. Om en resande eljest har något yrkande beträffande användningen av sin biljett, och biljettgranskaren ej själv kan bedöma detta, skall han hänvisa den resande till biljettexpeditionen eller tågexpeditören vid lämplig station. Jfr. art. 220, mom. 5.

Yrkanden,
som biljett-
granskare
ej själv kan
bedöma.

Ang. påteckning av biljett vid platsbrist, se art. 241 mom. 1 b. Se även Personexpeditionsföreskrifter, del II (särtryck 1041), bil. 3.

Ang. påteckning av till fullt pris löst biljett, som uppvisas av rabattkortsinnehavare, se art 206:3 e.

240: 1. Därest resande önskar återbetalning eller ändring av färdbiljett, emedan han förfelat anslutning till annat tåg på grund av tågförsening eller inställande av tåg, skall biljettgranskare på tåg hänvisa den resande till tågexpeditören på avbrottsstationen.

Vid försening
eller
inställande
av tåg.

2 a. Tågexpeditör äger i förekommande fall enligt givna bestämmelser (jfr Tst § 26, mom. 1 c) utfärda »Resemedgivande» (bl. 651.13) och på detta angiva färdbiljettens giltighet över annan väg eller under annan tid än den på biljetten angivna eller angiva biljettens giltighet med snälltåg.

Dylka ändrade föreskrifter om färdbiljetts giltighet kan även lämnas genom påteckning på färdbiljetten (event. på »Anteckningskort för uppehåll m. m.» — bl 626.1).

b. Medger ej tiden att dylikt medgivande utfärdas eller att påteckning göres på färdbiljetten kan tågexpeditör muntligen underrätta biljettgranskare om huru biljett må gälla.

3. Dylikt skriftligt eller muntligt meddelande från station om färdbiljetts giltighet gäller till efterrättelse för biljettgranskare på tåg.

Då behörig
plats ej kan
beredas den
resande.

241: 1 a. Finns inte *sittplats* i 1 klass har den resande rätt att resa i 2 klass och få tillbaka prisskillnaden. Den resande kan också avbryta resan och då få tillbaka erlagd biljettavgift, inbegripet resgodsfrakt, om resan inte påbörjats, eljest skillnaden mellan erlagd biljettavgift och avgiften för befaren sträcka.

b. Då resande med 1 klass biljett p g a platsbrist anvisas plats i 2 klass, skall detta antecknas på biljetten, t ex: «Använd i 2 klass Nr—Cst tåg 18 den 28.5. Platsbrist. NN. Tbfh.

Anteckning erfordras dock inte vid färd på linje, där endast 2 klass medföres i alla tåg.

c. Anteckning om platsbrist skall även göras om resande med 1 klass biljett *färdas* i 2 klass, därför att 1 klass platserna varit slutsålda, när den resande beställt platsbiljett. Sådan resande har platsbiljett till 2 klass med påteckningen »1 klass slutsålt». Om 1 klass *sittplats* kan beredas resenären i tåget skall han erbjudas sådan, men om han föredrar att sitta kvar i 2 klass skall anteckning om platsbrist göras på biljetten.

Om hänvisning av resande med 2 klass biljett till 1 klass, se art 185.

2. Vid felexpediering av *sittplats*beställning — t. ex. dubbelbeläggning — skall biljettgranskare förfara sålunda:

a) *I tåg/vagn där alla resande måste vara försedda med sittplatsbiljett:* Om den resande inte kan beredas *sittplats* i tåget/vagnen skall förhållandet antecknas på *sittplats*biljetten och besked lämnas den resande, att avgiften återbetalas på för den resande lämplig station.

b) *I övriga tåg/vagnar:* Om den resande inte kan beredas likvärdig eller bättre plats i samma vagnklass, eller, om den resande inte är nöjd med den plats, som anvisats honom, skall förfaras enligt a).

Anm. Tillfälligt utbyte av motorvagnsätt mot lok och vagnar utgör *inte* anledning till återbetalning av *sittplats*biljettavgiften. Kan den resande i dylikt fall inte beredas *sittplats*, förfaras dock enligt a).

Trafikinspektör kan medge generell återbetalning av *sittplats*biljettavgift i vissa fall vid utbyte av motorvagnsätt mot lok och vagnar. I dylika fall underrättas konduktörspersonalen särskilt. De resande underrättas genom avresestationens försorg eller, om så inte kan ske, av biljettgranskaren.

242—244. (Reservnummer)

6. Ombyte av vagnklass

245: 1 a. Resande på 2 klass biljett får, mot erläggande av prisskillnad, övergå till 1 klass om sittplats finns.

Resandes rätt
till ombyte av
vagnklass.

Undantag: Resande, som färdas på specialbiljett litt R 5 (biljett för ferieresa för barn och husmödrar) och resande, som färdas på biljett till nedsatt pris för kolonibarn (blankobiljett påtecknad »Koloniresa») får inte lösa prisskillnad för resa i 1 klass.

b. Resande med biljett till 1 klass har rätt till sittplats i denna före annan resande, som stiger på vid samma station, och som blott har biljett till 2 klass men önskar erlägga prisskillnadsavgift på tåget.

2. Om den resande under färd med snälltåg önskar övergå till 1 klass, har han att lösa, förutom vanlig prisskillnadsbiljett, dylik biljett för skillnaden i snälltågstilläggsavgift.

3 a. Sedan resan anträtts, får resande icke byta ut biljett till 1 klass mot biljett till 2 klass.

b. 1 klass biljett för fram- och återresa kan vara försedd med anteckning om att *återresan* skall företagas i 2 klass. Sådan anteckning får dock inte göras av biljettgranskare utan skall göras av station *före återresans anträdande*.

4 a. Om resande, som färdas i 2 klass sittvagn, trots att hans biljett gäller till 1 klass, och trots att plats finnes i 1 klass, begär, att biljettgranskare skall på biljetten eller annorledes intyga nämnda förhållande, skall biljettgranskaren meddela, att han inte får lämna dylikt intyg. Jfr dock art 241: 1 c.

b. Om resande med 1 klass biljett anmäler att han önskar resa i 2 klass sovvagn trots att såväl sov- som sittplatser finns lediga i 1 klass, skall biljettgranskaren påteckna biljetten: »Använd i 2 klass sovvagn från till Ej platsbrist.» Resdag och tågnummer skall även anges. Dylik påteckning får dock inte göras om den resande redan beställt och fått sovplats i 1 klass.

I stället för påteckning på biljetten kan bl 623.6 användas.

246—248. (Reservnummer)

Påteckning
om uppehåll.

251: 1 a. Färdbiljett, som enligt art 249:2 skall påtecknas vid uppehåll, gäller för fortsatt resa endast om anteckning om uppehållet finns på biljetten. Samma föreskrift om påteckning gäller även snälltågstilläggsbiljett.

b. Påteckning om uppehåll göres av biljettexpeditionen men skall göras av biljettgranskare, om den resande uppger att han skall göra uppehåll på station, som är obemannad för tåget, eller varifrån avstickare skall göras och övergångstiden är knapp. Även i andra fall bör biljettgranskare, som får besked om att resande ämnar göra uppehåll på viss station, förse biljetten med påteckning härom. Resande får dock hänvisas till biljettexpedition om biljettgranskare ej anser sig kunna hinna med att göra påteckningen med hänsyn till övriga arbetsuppgifter eller »Anteckningskort för uppehåll» måste utfärdas (jfr mom 3 a).

2 a. Stämpeln eller anteckningen skall ange station och dag för uppehållet samt i förekommande fall färdriktning t. ex. »Uppehåll vid NN ^{15/10} framresa».

b. Biljett, som gäller för resa mellan två stationer i ena eller andra riktningen efter den resandes val, skall vara försedd med anteckning om färdriktningen, t. ex. »riktning från Eslöv».

3 a. Har påstämpling om uppehåll eller annan anteckning skett så många gånger på en färdbiljett, att utrymme saknas för flera anteckningar, kan station till den resande utlämna ett »Anteckningskort för uppehåll m. m.» (bl 626.1).

b. På kortets framsida finns uppgifter om den färdbiljett, till vilken anteckningskortet är utfärdat, medan kortets baksida är avsedd för påstämplingar och andra anteckningar.

c. Då anteckningskort utfärdas, överkorsas den till kortet hörande färdbiljettens baksida, varjämte där antecknas »Ant.-kort».

252—255. (Reservnummer)

8. Behandling av resande, som ej innehar behörig biljett

256: 1a. Resande, som färdats å bantåg utan att kunna förete vederbörig färdbiljett, är, med här nedan angivna undantag, skyldig att erlägga *dubbel* avgift för den av honom utan sådan biljett befarna vägsträckan eller, om denna icke kan tillförlitligt bestämmas, för avståndet från utgångsstationen till den station, där tåget efter förhållandets upptäckande först gör uppehåll för resandes avstigande, dock minst 5 kronor. *Biljett saknas*
(Enligt Tst § 23, mom. 3.)

b. Eventuell snälltågstilläggsavgift eller sittplatsbiljettavgift skall icke uttagas dubbelt.

2 a. Bestämmelsen i mom. 1 a äger icke tillämpning, då den resande, så snart ske kan, anmäler för biljettgranskare, att han icke innehar biljett. I sådant fall skall den resande antingen på tåget eller vid närmaste lämpliga uppehållsstation dels lösa vanlig biljett, gällande för såväl den utan biljett tillryggalagda som den återstående delen av färden, dels ock med i mom. 3 nämnda undantag, erlägga en *tilläggsavgift* av 1 krona. (Enligt Tst § 23, mom. 3.)

b. Bestämmelsen i mom. 1 a äger icke heller tillämpning i fråga om resande, som innehar färdbiljett, gällande för en annan järnvägssträcka med samma utgångspunkt som den befarna, om det kan antagas, att han påstigit tåget av misstag, ej heller i fråga om resande, som försummat att avstiga tåget på sin bestämmelsestation. I sådana fall skall den resande lösa vanlig biljett för den av misstag befarna sträckan. (Enligt Tst § 23, mom. 3.)

3 a. I mom. 2 a nämnd tilläggsavgift av 1 krona skall uttagas endast, då avgift erlägges för *färd*biljett och får således icke uttagas av resande, som innehar färdbiljett, och som på tåg erlägger snälltågstilläggsavgift, sittplatsbiljettavgift eller priskillnadsavgift (jfr art. 261).

b. I följande fall får nämnda tilläggsavgift *icke* heller uttagas av resande, som saknar giltig färdbiljett:

- 1) då resande påstigit tåget på plats, där biljettförsäljning icke varit anordnad för ifrågavarande tåg;
- 2) då resande innehar biljett till viss station och senast vid denna station till biljettgranskaren anmäler, att han önskar fortsätta resan förbi biljettens slutstation och där ej hinner lösa ny biljett (jfr art 46: 1 b);
- 3) då resande enligt mom. 2 b av misstag befar viss sträcka;
- 4) då dubbel avgift enligt mom. 1 erlägges.

4. Saknar posttjänsteman, som beledsagar fackpost, färdbiljett, skall, om sådan ej löses senare under resan, anmälan härom göras av tågbefälhavaren i tågrapporten; och skall trafikinspektör föranstalta om att biljettavgift erlägges av vederbörande postmyndighet.

5 a. Färdas vuxen person på till halvt pris köpt färdbiljett utan att kunna förete för honom vid beföringstillfället gällande rabattkort är han skyldig erlägga skillnaden mellan avgiften för hel och för halv biljett för vederbörande sträcka och vagnklass jämte i förekommande fall skillnad i snälltågstilläggsavgift. Om den resande härvid påstår sig inneha rabattkort och genom pass, körkort eller annan legitimationshandling kan styrka sin identitet, skall biljettgranskaren göra följande påteckning på biljetten: »Använd av, som uppger sig inneha rabattkort» och ange resdag och tågnummer. I stället för påteckning på biljetten kan bl 623.6 användas.

b. Om giltighetstiden för rabattkort utgått under en resas lopp, måste den resande för vederbörande sträcka från den första station, som passeras efter kl. 24 sista giltighetsdagen, lösa biljett för skillnaden mellan avgiften för hel och halv biljett.

6. Resande, som färdas på studerandebiljett eller militär rabattbiljett utan att uppfylla villkoren härför, se art 124 och 125, är skyldig att erlägga prisskillnadsavgift.

7. Resande, som fått resplan fastställd men färdas med annat än i resplanen angivet tåg, skall behandlas som resande utan giltig färdbiljett.

8 a. Resande, som anträffas på tåg utan biljett, och som förklarar sig sakna medel att erlägga avgift för tillryggalagd sträcka, skall på närmaste lämpliga station avvisas från tåget (jfr art. 262) och överlämnas till stationen för att där avfordras en skuldförbindelse (bl 6100.19).

Tågbefälhavaren skall dock, innan avvisning ifrågakommer, göra sig underrättad om anledningen till att biljett saknas samt om den resandes namn, yrke och hemvist. Ifall den resandes uppgifter kan kontrolleras eller betraktas som tillförlitliga och det framgår såsom sannolikt, att han icke haft för avsikt att färdas utan att lösa biljett, äger tågbefälhavaren rätt medge, att den resande får medfölja tåget. Härvid bör hänsyn tagas till alla föreliggande omständigheter (tåguppehåll, möjlighet att utfå avgift, den resandes förmåga att p g a sjukdom eller ålder taga vara på sig själv o s v). Skuldförbindelse jämlikt föregående stycke skall avfordras på lämplig station. Är tågbefälhavaren tveksam, hänskjutes avgörandet till tågklararen på närmast lämpliga station.

b. Resande, som avfordras skuldförbindelse, skall anmodas legitimera sig, varvid körkort, pass e d bör företes, då så kan ske.

c. *Utlänning*, som avvisats från tåg enligt mom. a, skall överlämnas till polismyndighet för identifiering och undersökning av vistelsetillstånd.

Ang. biljettförsäljning på tåg se art. 112—121.

Biljett, som
är ändrad
eller skadad
m. m.

257: 1 a. Om resande innehar biljett, som ändrats genom radering eller på annat obehörigt sätt (jfr dock art. 11), bör biljettgranskare, innan han förklarar biljetten ogiltig, om möjligt söka utreda, huruvida biljetten blivit i förefintligt skick utlämnad av vederbörande biljettförsäljare.

b. Erhålles icke visshet i frågan, men omständigheterna tyda på, att ändringen icke skett i bedrägligt syfte, må biljettgranskaren låta biljetten gälla. I dylikt fall bör dock den resande anmodas uppgiva namn och adress, och saken skall anmärkas i tågrapporten.

c. Samma förfaringssätt skall tillämpas om biljett saknar datum för biljettens första giltighetsdag. Jfr art. 9.

2. Huruvida skadad biljett skall anses giltig, avgöres på tåg av tågbefälhavaren och på station av tågexpeditören. (*Enligt Tst § 23, mom. 2.*)

3. Kan obehörig ändring konstateras eller om företedd biljett är bristfällig så till vida att föreskriven kontrollstämpel eller annat märke, som skall finnas, saknas eller om biljett i typografiskt hänseende ger anledning till misstanke, att förfalskning föreligger, skall biljettgranskare, innan den resande avslutat sin resa, förete biljetten för tågexpeditör på lämplig station med anmälan om förhållandet.

258: 1 a. Färdbiljett må icke, sedan resa påbörjats, överlåtas å annan person. Därest så sker, är biljetten ogiltig och tillämpas å innehavaren bestämmelserna i Tst § 23, mom. 3 och 5, vilka återfinnas i artiklarna 256, mom. 1 och 262. (*Tst § 16, mom. 4.*)

Överlåten
biljett.

b. Om färdbiljett, som använts allenast för inskrivning av resgods, överlåtes, är detta att betrakta som överlåtelse av biljett, på vilken resa påbörjats.

2. Rabattkort, som användes av obehörig person, är ogiltigt.

259: 1. Användes månadsbiljett efter det dess giltighetstid utlupit, har den resande att för varje resa, som han efter undersökning befinnes ha företagit utan giltig färdbiljett, erlägga dubbel avgift enligt art 256: 1 a. Kan antalet resor med ogiltig månadsbiljett fastställas, skall dock nämnda avgift erläggas endast för dessa. Den ogiltiga biljetten fräntages den resande och avlämnas jämte anmälan om förhållandet till tågexpeditören vid endera av de stationer, mellan vilka biljetten gäller. (Jfr dock art. 14, anm.)

Månadsbiljett,
vars
giltighetstid
utlupit, eller
vilken saknar
namnteckning
m. m.

2 a. Om namnteckning saknas på månadsbiljett, skall biljettgranskaren anmoda biljetthinnehavaren att omedelbart skriva sitt namn på biljetten. Om den resande utan giltigt skäl vägrar göra detta, skall biljetten fräntagas den resande och avlämnas på resans slutstation.

b. Vid granskning i plattformsspärr skall biljetthinnehavaren om påskrift icke lämpligen kan ske omedelbart, anmodas att före nästa resa fullgöra denna sin skyldighet. Kan det konstateras, att denna anmodan icke efterkommits till följande resa, skall biljetten fräntagas den resande och avlämnas på biljettexpeditionen.

3 a. Om resande påträffas med månadsbiljett, på vilken fel hörn eller intet av hörnen är avklippt eller på vilka båda hörnen äro avklippta, skall den resande för rättelse hänvisas till det tjänsteställe, som utfärdat biljetten.

b. Är det uppenbart, att biljett användes av obehörig person, skall biljetten dock insamlas såsom ogiltig.

260: 1. Om biljett eller biljettkupong av biljettgranskare förklaras ogiltig, skall biljettgranskaren insamla densamma. Saken anmärkes i tågrapporten med bifogande av den insamlade biljetten.

Ogiltig biljett
(kupong) samt
ogiltigt
rabattkort.

2. Detsamma gäller rabattkort, vars giltighetstid utgått samt rabattkort, som användes av obehörig person.

3. Saknas namnteckning på rabattkort, skall innehavaren anmodas att omedelbart förse kortet med sin namnteckning. Vägrar den resande göra detta, skall kortet förklaras ogiltigt och insamlas. Saken anmärkes i tågrapporten med bifogande av det insamlade kortet.

Ang. vidarebehandling av dylikt insamlat rabattkort, se Personexpeditionsföreskrifter, del I (särtryck 1040), art. 144.

261: 1 a. Har resande utan anvisning av biljettgranskare tagit plats i högre vagnklass än den, vartill hans färdbiljett berättigar honom, skall han för hela den sträcka, över vilken han färdats i den högre klassens vagn, eller, om riktigheten av hans uppgift därutinnan ej kan utrönas, för hela den väglängd, tåget tillryggalagt från påstigningsstationen, erlägga dubbla prisskillnaden mellan den klass, vari han färdats, och den klass, vartill hans biljett berättigar honom. (*Enligt Tst § 23, mom. 4.*)

Resa i för
hög vagnklass.

b. Bestämmelsen i mom. 1 a äger icke tillämpning, då den resande så snart ske kan anmäler för biljettgranskaren, att han önskar erlagga prisskillnadsavgift. I dylikt fall skall den resande endast erlagga vederbörlig prisskillnadsavgift för den sträcka han färdas i den högre vagnklassen.

Resande vägrar
erlagga viss
avgift.

262: 1. Vägrar resande att genast erlagga i artikel 256, mom. 1 och 2 eller i artikel 261 stadgad avgift, kan han avvisas från tåget. (*Enligt Tst § 23, mom. 5.*)

Anmälan av
spärrvakt, då
resande saknar
biljett.

263: 1. Finner spärrvakt, att ankommande resande saknar giltig färdbiljett, skall spärrvakten själv eller genom förmedling av annan tjänsteman anmäla förhållandet till tågexpeditören.

264—266. (Reservnr.)

9. Icke tidtabellsenliga uppehåll

267: 1 a. Trafikinspektör äger, efter prövning för varje särskilt fall, medgiva, att tåg, som enligt tidtabellen skall passera viss plats, därstädes må tillfälligtvis göra uppehåll för resandes av- eller påstigande eller för annat ändamål, för vilket kort uppehåll erfordras.

Anm. Framställning om icke tidtabellsenligt uppehåll för expresståg avgöres dock i varje särskilt fall av trafikbyrån.

b. Trafikinspektör äger, likaledes efter prövning för varje särskilt fall, medgiva, att tåg, som enligt tidtabellen har behovsuppehåll vid viss plats för avstigande, må tillfälligtvis därstädes stanna för påstigande, ävensom att tåg, som enligt tidtabellen har behovsuppehåll vid viss plats för påstigande, må viss dag därstädes stanna för avstigande.

c. Vid nämnda prövning bör hänsyn tagas dels till den grad av olägenhet, som ett uppehåll medför för järnvägen, dels det mer eller mindre trängande behov av uppehåll, som kan föreligga för trafikanten. Någon rättighet för trafikant att erhålla begärt uppehåll föreligger icke.

2 a. Har tåg vid viss plats uppehåll allenast för påstigande, må, om tåget där stannar, resande ej förmenas att utan särskild avgift där avstiga tåget.

b. Har tåg vid viss plats uppehåll allenast för resandes avstigande, må, om tåget stannar och utrymmet i tåget det medgiver, resande ej förmenas att utan särskild avgift påstiga tåget.

c. Förestående bestämmelser om rätt att påstiga tåg gälla ej i det fall, då trafikinspektör, efter på förhand verkställd prövning, funnit dylikt medgivande på grund av särskilda omständigheter icke kunna lämnas antingen för viss tidtabellsperiod eller för särskilt fall; och skall allmänheten genom anslag (bl 661.6) på stationerna hållas underrättad om i förevarande avseende gällande bestämmelser.

3. Rörande avgift för icke tidtabellsenligt uppehåll finnes stadgat i taxan. Då dylikt uppehåll gjorts för svensk kunglig eller furstlig person, sker eventuellt debiteringen genom styrelsens försorg.

268—272. (Reservnr.)

D. Transportens utförande betr. särskilda slag av resande

1. Kungliga personer m fl

273: 1. Vid resor, som företagas av *svensk* kunglig eller furstlig person med svit, har de resande i allmänhet biljetter. Då dylik resa ordnats genom förmedling av styrelsen eller trafikinspektör, äga de resande att färdas utan biljetter. Uppgift härom meddelas i regel i ordern om resan.

Svensk
kunglig person
m. fl.

Order om resor av ovan angivna slag skall delges konduktörspersonalen.

Då så särskilt föreskrives i styrelsens order om dylik resa, skall orderns mottagande erkännas. Härför användes »Kvittobrevkort för Kungl. resor» (bl 651.7).

2 a. Vid resor av i mom. 1 nämnda slag skall i tågrapporten anges de kungliga eller furstliga personernas namn, antal uppaktning och betjäning i olika klasser,

vilka av dessa färdats i reserverade kupéer, reserverade vagnar eller i tåget i övrigt,

den sträcka, på vilken de resande färdats, huruvida biljetter lösts eller ej, och i förra fallet vilka biljetter och huru många,

om inskrivet resgods medförts och, i sådant fall, dess kolliantal och vikt, i den mån sådana uppgifter kunna erhållas, samt om avgifter därför erlagts eller ej,

om något anmärkningsvärt inträffat under resan.

b. Trafikinspektör skall övervaka, att tågbefälhavaren i tågrapporten lämnar föreskrivna uppgifter.

c. Utdrag ur tågrapport (bl 683.9), vari ovan nämnda uppgifter meddelas, skall från varje trafiksektion, som beröres av resan, insändas till trafikbyrån, som ombesörjer, att vederbörande hovförvaltning debiteras.

d. Biljettgranskare skall däremot icke avfordra de resande event. felande biljetter.

3. Därest trafikbefäl medföljer, skall tågbefälhavaren ej i tågrapporten meddela de i mom. 2 nämnda uppgifterna.

4 a. Om vid resa, som företages av Konungen, Drottningen, Kronprinsen eller prins av det kungliga huset som regent, särskild vagn ej användes, skola den eller de kupéer, vari nämnda personer och dem åtföljande svit färdas, förses med anslag om reservering (bl 680.18). Jfr art. 291.

b. Vid resor för andra än nyss nämnda svenska furstliga personer och deras svit skola, då ej särskild vagn användes, de för resan använda kupéerna reserveras endast då framställning därom gjorts.

Önskas reservering endast av enstaka platser i vagn, vartill sittplatsbiljetter ej utlämnas, skall svaras, att dylik reservering icke kan utlovas, men att konduktörspersonalen underrättas för att om möjligt hålla önskade platser tillgängliga.

274: 1. För *utländsk* kunglig eller furstlig person gälla bestämmelserna för den allmänna trafiken, för så vitt ej styrelsen bestämt annorlunda.

Utländsk
kunglig person
m. fl.

Ang. icke-tidtabellsenliga uppehåll, se art. 267.

1275—281. (Reservnummer)

2. Vakant

3. Resande i abonnerad vagn eller vagnavdelning

Abonnerad
vagn eller
vagnavdel-
ning.

282: 1. Genom stations försorg kan abonneras hel personvagn eller hel vagnavdelning (kupé).

2. Abonnerat utrymme skall förses med anslaget »Reserverad» (bl 680.18). Biljettgranskare skall alltid erhålla särskild order om abonnerat utrymme, bl a med hänsyn till föreskriften i art 164:4 om resandes rätt att i sådant utrymme förtära spritdrycker, vin och starköl.

3. För resande i abonnerat utrymme skall gemensam blankobiljett vara utfärdad, i förekommande fall gällande till snälltåg. Biljetten skall ange det antal resande abonnemanget avser. Vid resa i sov vagn skall sovplatsbiljett företes.

I trafik med
utlandet.

283: 1 a. För resande i abonnerad vagn i samtrafik med utlandet skall företes internationell gruppbiljett.

b. På biljetten finnes angivet det antal personer, för vilket den gäller.

c. Vagnskötare, som åtföljer dylik vagn, skall inneha en särskild biljett (bl 623.2), som även bestyrker hans tjänstgöring i vagnen.

2. För varje resande i abonnerad avdelning (kupé) i direkt sittvagn till utlandet skall företes giltig biljett. För icke upptagna platser skall företes biljetter till fullt pris som för vuxen person.

284—289. (Reservnummer)

4. Resande i sällskap eller grupper

290: 1 a. Då gemensam biljett utlämnats till resande i sällskap eller grupper, innehar varje enskild deltagare (även ledare) i regel en kontrollbiljett, som är giltig endast om den gemensamma biljetten samtidigt företes. Har resande förlorat sin kontrollbiljett, får han icke förvägras medfölja gruppen; erforderlig kontroll måste då i stället äga rum genom räkning av de resande.

Kontroll-
biljetter.

b. Varje resande i sällskap, för vilket gemensam kupongbiljett utfärdats, innehar endast en enkel kontrollbiljett, även om flera olika kupongsträckor ingå i biljetthäftet, och kontrollbiljetten gäller således för samtliga de sträckor (kuponger), som ingå i häftet.

c. Kontrollbiljetterna skall ha samma datum som den för sällskapet utfärdade gemensamma färdbiljetten. På sistnämnda biljett finns numren på tillhörande kontrollbiljetter antecknade.

291: 1. För resande i grupp reserveras utrymme genom trafiksektionsföreståndarens försorg. För grupper, som reser inom landet, är reserveringen avgiftsfri utom i tåg och vagnar med sittplatsbiljettvång, t ex i expresståg. För grupper, som reser i samtrafik med utlandet, är reserveringen alltid avgiftsfri. De resande skall i regel ha fått skriftlig uppgift om, vilka platser som reserverats.

Reservering av
utrymme.

2. Reserverat utrymme utmärkes med anslaget »Reserverad» (bl 680.18), som kompletteras i erforderlig utsträckning. I stället för detta anslag kan markeringsremsor (bl 626.4 och 626.5) användas, om så är lämpligare.

3. Anslaget »Reserverad» skall kvarsitta på hela den sträcka, för vilken reserveringen gäller och därefter tas ned av biljettgranskaren.

292: 1. För varje sällskaps- eller gruppresa finnes vanligen en reseledare, som, då gemensam biljett utfärdas, innehar den gemensamma biljetten, och till vilken biljettgranskare i första hand skall vända sig och av vilken han har att erhålla närmare upplysningar beträffande de till sällskapet hörande resandena.

Reseledare.

2. Reseledaren är antingen upptagen på den gemensamma biljetten eller innehar fribiljett i den klass, flertalet deltagare begagna. Då somliga deltagare i dylik resa färdas i 1 klass och andra i 2 klass, kan det förekomma, att reseledaren skall färdas i 2 klass. I dylikt fall äger reseledare emellertid tillträde till 1 klass under den tid, då så erfordras för att han skall kunna fullgöra sina åligganden som reseledare även för den del av sällskapet eller gruppen, som färdas i 1 klass.

293—296. (Reservnr.)

5. Vakant.

5. Civil ordningshållningspersonal vid militärtransporter

296: 1. Civil ordningshållningspersonal vid större militärtransporter innehar ett särskilt inrättat formulär, benämnt »Tjänstgöringsorder», som gäller som färdbevis på den på ordern angivna sträckan.

Med »civil ordningshållningspersonal» avses i regel statspolispersonal i uniform.

Civil ordningshållningspersonal vid militärtransporter.

2. Tjänstgöringsorder skall vara försedd med avresestationens stämpel. Utan sådan stämpel är ordern icke giltig som färdbevis.

Giltighet.

3. Endast av tågförbindelserna betingade uppehåll få göras.

Uppehåll.

4. Tjänstgöringsorder skall i vanlig ordning insamlas vid resans slut.

Insamling.

6. Värnpliktiga vid resor till och från inskrivningsförrättning

297: 1. Värnpliktig, som reser till inskrivningsförrättning, innehar som färdbevis »Order om inställelse till inskrivningsförrättning». Vid resa från dylik förrättning innehar värnpliktig »Färdbevis för återfärd från inskrivningsförrättning».

Värnpliktiga vid resor till och från inskrivningsförrättning.

2 a. Inställelseordern och färdbeviset för återfärd, som båda äro tryckta på vit kartong, skola för att vara giltiga för färd på tåg vara försedda med avresestationens datumstämpel på därför avsedd plats samt kompletterade med bestämmelsestationens namn och erforderlig vägföreskrift på därför avsedda rader nederst till vänster på formulärens baksidor.

Giltighet.

b. För resande, som påstigit på obemannad plats eller på plats, som saknar stationsstämpel, skall vederbörande konduktör tillse att inställelseorder resp. färdbevis för återfärd stämplas och kompletteras på närmaste lämpliga station. Samma förfaringssätt tillämpas då inställelseorder resp. färdbevis för återfärd av annan anledning icke påstämpels och kompletterats på avresestationen.

3. Inställelseorder och färdbevis för återfärd gälla för resa i 2 klass. Prisskillnad för resa i högre vagnklass får lösas efter samma grunder som för resande med vanlig biljett.

4. För resa med snälltåg erfordras tilläggsbiljett i vanlig ordning.

5. Endast av tågförbindelserna betingade uppehåll få göras.

Uppehåll.

6. Inställelseorder och färdbevis för återfärd märkas med biljettång på därför avsedd plats och återlämnas till den resande. De få alltså icke insamlas.

Märkning och insamling.

7. Arbetstagare

Arbetstagare. **298:** 1. För arbetstagare, vilkas resor betalas av Kungl. Arbetsmarknadsstyrelsen eller av länsarbetsnämnd, finnas särskilda biljetter inrättade, enkla och tur- och retur.

Giltighet. 2. Biljetterna, som gälla för resa i 2 klass, kunna vara utfärdade för en eller flera personer.

3 a. För att vara giltiga skola biljetterna vara försedda med avresestationens datumstämpel.

b. För resande, som påstigit på obemannad plats eller på plats, som saknar stationsstämpel, skall vederbörande konduktör tillse att biljetten med då vidsittande rekvisition inlämnas på närmaste lämpliga station för biljettens avskiljande och stämpling. Samma förfaringssätt tillämpas, då resande av annan anledning företer biljett med vidsittande rekvisition.

4. Biljetterna gälla för färd med snälltåg under förutsättning, att ordet »snälltåg» icke är struket under rubriken »Gäller för» på biljettens högra del. I annat fall gälla biljetterna för färd med persontåg. Mot lösen av snälltågstilläggsbiljett får dock biljett till persontåg användas för färd med snälltåg.

Uppehåll. 5. Uppehåll får göras enligt vanliga grunder.

Märkning och insamling. 6. Biljetterna märkas i vanlig ordning och insamlas vid resans slut.

299—300. (Reservnr.)

8. Fångar

Transportsätt. **301:** 1 a. Fångtransport kan ske antingen i 2 klass personvagn eller i fångvagn.

b. Vid fångtransport i 2 klass personvagn bör genom avgångsstationens försorg särskild avdelning (kupé) reserveras varvid anslaget »Reserverad» (bl 680.18) kompletterat endast med sträcka och datum uppsättes.

Om så kan ske utan olägenhet får fångtransport även äga rum i för vanliga resande avsett 2 klass utrymme. Fången skall i så fall föras ofängslad och fångföraren skall vara civilklädd.

Biljetter. 2. Vanliga blankobiljetter användes påtecknade »Fångtp».

302—303. (Reservnr.)

9. Utflyktståg, mystiska tåg-, publik-, evenemangs- m fl billighetsresor

304: 1. Billighetsresor av olika slag med ordinarie tåg eller med extratåg anordnas i regel av trafikinspektör. Särskild order utfärdas för varje resa. Ordern skall innehålla bl a uppgift om resdagar, tåglägenheter, vilka biljetter som skall användas och huruvida resgods får inskrivas eller ej.

2. Med följande typer av billighetsresor avses:

a) *Utflyktståg*: en- eller tvådagarsresor med extratåg till ett populärt resmål,

b) *Mystiska tåg*: endagsresor med extratåg eller ordinarie tåg, där resmålet är obekant för resenären,

c) *Publikresor*: endagsresor med extratåg eller ordinarie tåg till och från lokala evenemang, t ex Barnens Dag, publikdragande idrottstävlingar, teaterbesök,

d) *Evenemangsresor*: resor med ordinarie tåg till och från mera avlägset belägna platser med något attraktivt evenemang. Fram- och återresa får ske inom högst fem dagar.

3 a. I de fall särskilda biljetter ej tryckts för viss resa (jfr art 57), användes antingen fasta enkla biljetter eller blankobiljetter. Biljetternas giltighet, som kan variera från fall till fall, skall finnas angiven på biljetten eller på särskild resplan, fastnitad vid biljetten.

Biljetter.

Fast enkel biljett förses med stämpeltryck av bokstaven Å inom ring som tecken på att den gäller även för återresa. Å placeras på samma ställe på biljetten som Å (R) på vanliga tur- och returbiljetter.

När biljett säljes på tåg utfärdas *enkel* grundbiljett, som förses med ett kraftigt längdstreck med blåpenna, som tecken på att den gäller även för återresa.

b. Enkla biljetter utfärdade enligt mom 3 a märkes vid biljettgranskningen som vanliga tur- och returbiljetter.

4 a. Rabattkort berättigar inte till nedsättning.

b. För barn utlämnas halv biljett.

c. För hundar gäller vanliga bestämmelserna i art 422—433.

7. Extratåg för billighetsresa får, i den mån plats finnes, upplåtas för resande, som innehar giltig färdbiljett.

305—308 (Reservnr.)

Extratåg.

